

ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี
ของเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์
ที่ให้บริการเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครอง
สวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

โดย

นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี
ของเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์
ที่ให้บริการเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครอง
สวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

โดย

นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ATTITUDE OF SOCIAL WORKER ABOUT FACTORS AFFECTING
FOR YOUNG FEMALE INTO A CYCLE OF PROSTITUTION.
CASE STUDY OF SHELTERS VICTIM OF TRAFFICKING.

BY

MISS PORNCHANOK BUNPHOKAEW

A MINOR THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION
DEPARTMENT OF SOCIAL WORK
FACULTY OF SOCIAL ADMINISTRATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว

เรื่อง

ทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน :
กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม

เมื่อ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษุข)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พวงงาม)

หัวข้อสารนิพนธ์	ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนบุญชู
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน เหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In Depth Interview) ซึ่งเป็นเทคนิคในการเก็บข้อมูล มีประชากร ที่ใช้ในการศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ของสถานคุ้มครองฯ ที่ดูแลผู้รับบริการเพศหญิงทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี 1 ราย บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา 2 ราย และบ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก 2 ราย รวมทั้งสิ้น 5 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกระบวนการที่ทำให้เข้ามาสู่วงจรของการค้าประเวณี หรือ เรื่องของปัจจัยต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุของการค้าประเวณี คือ ปัญหาครอบครัว เพราะครอบครัวที่แตกแยก ทำให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวนั้น ๆ ไม่ได้ได้รับความรักความอบอุ่น สถาบันครอบครัวที่ล้มเหลวส่งผลให้เด็กและเยาวชนเดินทางผิด ประการต่อมาคือ ปัญหาการคบเพื่อน ในช่วงวัยรุ่นเป็น

ช่วงวัยที่เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องในสถาบันครอบครัว จึงมีเพื่อนเปรียบเสมือนที่พึ่ง เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ การคบเพื่อนจึงมีโอกาสูงต่อการลอกเลียนพฤติกรรม ไม่ว่าจะพฤติกรรมนั้นจะเป็นไปในเชิงบวกหรือ เชิงลบ การอยู่ร่วมกับเพื่อนก่อให้เกิดการสร้างกลุ่มแก๊งค์ ทำอะไรแบบเดียวกัน ง่ายต่อการ ชักจูงไปสู่การกระทำความผิด และประการสุดท้ายคือ ปัญหาความยากจน ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีคนจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะกระทำความผิด เพราะได้เงินเร็วและได้เงินมาก การค้าประเวณีก็เช่นกัน ผู้ที่ค้าประเวณีมักมีรายได้จากการค้าประเวณีเป็นเงินจำนวนมาก เงินเหล่านั้นถูกใช้ไปอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุ โดยปราศจากการคำนึงถึงคุณค่าในตัวเองที่ต้องสูญเสียไป ปัญหาความยากจนทำให้ผู้คนเกิดความหวาดกลัวความยากจน ทำให้ปัญหาการค้าประเวณีไม่สามารถทำให้หมดไปได้โดยง่าย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดปัญหาการค้าประเวณีในเด็กและเยาวชน พ่อแม่ควรให้ความสำคัญทั้งในการดูแลเอาใจใส่ลูกของตนเอง ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมไปถึงการอบรมสั่งสอนสิ่งที่ถูกที่ควรให้แก่ลูก คอยชี้แนะ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้แก่ลูก เป็นแบบอย่างที่ดีที่ควรค่าต่อการปฏิบัติตาม และพ่อแม่ที่ดีควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะปัญหาสังคมต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เกิดจากสถาบันครอบครัวทั้งสิ้น นอกจากนี้ ครูควรจะเป็นผู้ที่มีความเป็นครูโดยจิตวิญญาณ มิใช่ทำเพียงเพราะหน้าที่เท่านั้น การเป็นครูโดยจิตวิญญาณนั้นหมายถึงความถึงการที่ครูเข้าใจลูกศิษย์ เมื่อลูกศิษย์ทำสิ่งใดผิดพลาดไปก็เพราะจะเข้าใจและหาทางช่วยเหลือ นอกจากนี้ ในการคบเพื่อนควรจะชักจูงกันไปในทางที่ถูกที่ควร คบเพื่อนที่ดี และเมื่อเพื่อนเดินทางผิดก็ควรแนะนำ ตักเตือนกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อีกทั้งควรอาศัยอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทัน ต่อความเปลี่ยนแปลง และไม่หลงมัวเมาไปกับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จะต้องเสพสื่ออย่างมีวิจารณญาณ รู้จักการแยกแยะสิ่งใดดี ไม่ดี ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไม่หลงมัวเมาไปกับกระแสต่าง ๆ ที่ปลุกปั่น ให้เกิดการเลียนแบบ และท้ายที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีกฎหมาย หรือนโยบาย ในการเอาผิดอย่างจริงจังและเด็ดขาดต่อผู้ซื้อบริการ นายหน้า เจ้าของสถานบริการ ให้อับทลงโทษนั้น มีผลที่ร้ายแรงและสามารถปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับกิจการเหล่านี้ให้หมดไปโดยสิ้นเชิง

Minor Thesis Title	ATTITUDE OF SOCIAL WORKER ABOUT FACTORS AFFECTING FOR YOUNG FEMALE INTO A CYCLE OF PROSTITUTION. CASE STUDY OF SHELTERS VICTIM OF TRAFFICKING
Author	Miss Pornchanok Bunphokaew
Degree	Master of Arts
Department/Faculty/University	Program in Criminal Justice Administration Faculty of Social Administration Thammasat University
Minor Thesis Advisor	Assistant Professor Sirinrat Kanchanakunjara, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

This study on “Attitudes of Social Workers About Factors Affecting The Youths to Get Into The Cycle of Prostitution: Case Studies of Three Shelters for Victims of Human Trafficking” has the objectives to study on the attitudes of social workers about factors affecting the youths to get into the cycle of prostitution and factors that affect the youths and children to commit prostitution; and to study on social workers’ recommendations on the prevention and solutions to the child prostitution problems. This is a qualitative research project that uses the in-depth interview technique for collecting desired information from 5 samples from 3 shelters for the female, namely Ban Kret Trakan Shelter for Victims of Human Trafficking, Nonthaburi Province (1 sample), Ban Narisawat, Nakhon Ratchasima Province (2 samples), and Ban Song Khwae, Phitsanulok Province (2 samples).

The findings from the study show that the opinions of the studied social workers towards child prostitution concern various aspects. The first factor that makes children enter the prostitution cycle is family. A family with discords among members makes children feel that they do not receive love or warmth. Collapsed families send children to the wrong paths of their lives. The next factor is friends. Teenagers, especially ones from collapsed families, tend to feel attached to friends and mimic

the behaviours of their friends, both positive and negative ones. To stick to friends as a gang tends to make children do wrong things. The last factor is poverty. At present, it is apparent that many people choose to do wrong things in order to earn a lot of money within a short period of time. Likewise, many people commit prostitution to earn a lot of money. The earned money is spent on useless things in order to fulfill their material needs without any consideration of the value of themselves, which have been lost. Poverty-caused problems make people want to stay away from it. Thus, prostitution cannot be easily eliminated.

Some suggestions to solve prostitution problems can be retrieved from this study. First, parents should take good care of their children, love them, teach them good things, give them, instruct them to do right things and be the role models for their children to follow. Good parents should be responsible for the society because almost all social problems are caused from families. In addition, teachers should work as good teachers rather than just to teach students. To be good teachers is to understand students, understand and help students who go in the wrong paths. Meanwhile, friends should help one another to be good. Friends should warn others who do wrong things. Children should also know about the society, understand the changes and do not indulge into indecent things, consider the media carefully, know good things from bad ones, know facts from opinions, and do not follow things that lure them to participate. Finally, all the related authorities or agencies should enact and enforce laws or policies to seriously punish customers, dealers and owners of the service places with severe punishment in order to totally eliminate all the people related to such businesses.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ ประธานกรรมการสารนิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร กรรมการที่ปรึกษาภายใน ที่ได้กรุณาใช้เวลาให้คำปรึกษาและ ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัย และส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ในการวิจัยฉบับนี้ และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัยนี้ รวมถึงกำลังใจและความช่วยเหลือต่าง ๆ จากคุณพ่อคุณแม่ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในเด็กและเยาวชน เพื่อให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขและหมดไปจากสังคมไทยโดยเร็ว และทุกคนในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขโดยปราศจากปัญหาการค้าประเวณี

นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 มุลเหตุจูงใจในการศึกษา	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ และทักษะของงานสังคมสงเคราะห์	9
2.1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	9
2.1.1.1 องค์ประกอบของทัศนคติ	9
2.1.1.2 การเกิดทัศนคติ (Attitude Formation)	10
2.1.2 แนวคิดทักษะของงานสังคมสงเคราะห์	11
2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นเหตุผลสนับสนุนการก้าวเข้าสู่การขายบริการทางเพศ	13
2.2.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์กับครอบครัวและพฤติกรรมอาชญากรรม	13
2.2.2 แนวคิดการขัดเกลากายทางสังคม (Socialization)	15
2.2.3 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory)	21
2.2.4 ทฤษฎีการประทับตรา (Labeling Theory)	23

2.2.5 ทฤษฎีจิตวิทยาเอกัตบุคคล (Individual Psychology)	29
2.3 แนวคิด ทฤษฎี ที่อธิบายการขายบริการทางเพศ	30
2.3.1 วิวัฒนาการการขายบริการทางเพศ	30
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ	32
2.3.2.1 สาเหตุการขายบริการทางเพศ	33
2.3.2.2 รูปแบบการขายบริการทางเพศ	34
2.3.2.3 ผลกระทบจากการขายบริการทางเพศ	35
2.3.3 แนวคิดเรื่องตัวตนของโสเภณี	35
2.4 แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อธิบายการขายบริการทางเพศ	42
อันนำไปสู่สถานการณ์การค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในสังคม	
2.4.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี	42
2.4.2 สถานการณ์การค้าประเวณีเด็กในประเทศไทย	44
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย	53
3.1 วิธีการศึกษา	53
3.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	54
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	56
3.5 การนำเสนอผลการศึกษา	56
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา	58
4.1 ลักษณะและรูปแบบการดำเนินงานของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย	59
จากการค้ามนุษย์	
4.1.1 ความเป็นมา ภารกิจของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	59
4.1.2 กลุ่มเป้าหมายสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	59
4.1.3 ขั้นตอนโดยย่อของกระบวนการในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย	60
จากการค้ามนุษย์	

	(8)
4.1.4 บริการและกิจกรรมภายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์	60
4.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)	61
4.3 อภิปรายผลการศึกษา	69
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	72
5.1 สรุปผลการศึกษา	72
5.1.1 ประเด็นเรื่องกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน	72
5.1.2 ปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน	73
5.1.3 แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน	74
5.2 ข้อเสนอแนะ	75
5.2.1 ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาต่อการศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน	75
5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป	77
รายการอ้างอิง	78
ภาคผนวก	81
ประวัติผู้เขียน	84

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการค้าประเวณี เป็นปัญหาทางสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง โดยหวังว่าจะมีผลกระจายลงสู่ประชากรกลุ่มต่าง ๆ นอกจากจะไม่บังเกิดผลแล้ว ยังไม่ได้มีส่วนช่วยในการแก้ไขจัดปัญหาการค้าประเวณี ให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปจากสังคมไทย ในทางตรงกันข้าม ยิ่งประเทศไทยพัฒนาเพิ่มรายได้ต่อหัวขึ้นมากเท่าใด การค้าประเวณีก็เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2537, น. 1)

การค้าประเวณี คือ การขายบริการทางเพศ ทั้งชายและหญิง รวมทั้งการขายบริการแก่เพศเดียวกัน ในศาสนาและวัฒนธรรมส่วนมาก การขายบริการทางเพศถือว่าเป็นบาป ผู้ที่ขายบริการจะถูกดูหมิ่นและไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ผู้ที่ขายบริการทางเพศดังกล่าวถูกเรียกว่า "โสเภณี" หรืออาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ชื่อเรียกสำหรับผู้ขายบริการเพศหญิงมีตั้งแต่ กระหรี่ คุณตัวสาวเอสคอร์ต นางทางโทรศัพท์ หมอนวด หรือ สาวไซด์ไลน์ และสำหรับผู้ขายมีเรียกกันว่า แท็กซี่ขบอย ขายน้ำ หรือ จีโกโล ถ้าเป็นชายที่ขายตัวให้กับชาวต่างชาติตามชายหาด จะเรียกว่า Beach Boy และบุคคลที่จัดการควบคุมและติดต่อประสานงาน ถ้าเป็นผู้ชายเรียกว่า แมงดา และถ้าเป็นผู้หญิงเรียก มาม่าซัง หรือ แม่เล้า การค้าประเวณีมักจะถูกเรียกว่าเป็นอาชีพหนึ่งที่ได้แก่ที่สุดในโลก เชื่อว่าการค้าประเวณีเกิดขึ้นหลังจากระบบการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือเงินกำเนิดขึ้น ที่มาหนึ่งของ การกำเนิดโสเภณี เชื่อว่าเกิดจากเหตุผลทางความเชื่อของชาวสุเมเรียนและชาวบาบิโลน โดยให้ผู้หญิงมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น (นอกจากคู่สมรส) เพื่อเหตุผลทางศาสนา รวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์กับ ชาวต่างแดน ซึ่งแสดงถึงการมีจิตใจโอปอ้อมต้อนรับผู้มาเยือน แสดงถึงคุณค่าของการเป็นเจ้าของ ต่อมาการค้าประเวณีกลายเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งในสามของธุรกิจขนาดใหญ่ที่นักกฎหมายถือว่า ไม่ถูกต้อง คือ การพนัน ธุรกิจเหล่านี้สร้างรายได้ สร้างความมั่งคั่งให้กับผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก การดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายจึงเป็นแหล่งผลประโยชน์ โดยเฉพาะธุรกิจการค้าประเวณีที่อยู่นอกระบบสถิติของรัฐ ไม่ต้องจดทะเบียนหรือเลี้ยงที่จะเสียภาษี สามารถส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงสู่ปัญหาสังคม เกิดการแพร่กระจายโรคทางเพศสัมพันธ์ไปสู่เด็กและเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา

การค้าประเวณีในประเทศไทย สมัยก่อนผู้หญิงที่ประกอบอาชีพการค้าประเวณีส่วนใหญ่ มีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ตามฤดูกาล

การศึกษาน้อยเนื่องจากครอบครัวไม่สามารถส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงได้ ซึ่งผู้หญิงจะถูกขายให้กับเอเยนต์ทั้งด้วยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ แต่ในปัจจุบันพบว่าการค้าประเวณีมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จากที่ถูกบังคับให้ค้าประเวณีกลายเป็นการค้าประเวณีด้วยความสมัครใจมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาที่เลิกร้างกับแฟน หรือมีความสัมพันธ์ทางเพศแล้วและมีความจำเป็นในด้านการใช้จ่ายเงินโดยที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัว ทำให้ต้องเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเพื่อความจำเป็นและอยากได้ในสิ่งอำนวยความสะดวกของชีวิต

ปัญหาโสเภณีหรือการค้าประเวณีเป็นปัญหาที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน และได้เติบโตเป็นธุรกิจบริการทางเพศที่ปราศจากการควบคุมดูแลของรัฐอย่างจริงจัง ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายปลายทางของธุรกิจการท่องเที่ยวทางเพศ ทำให้เกิดกระบวนการนำหญิงและเด็กหญิงจำนวนมากจากชนบทเข้าสู่ตลาดการค้าบริการทางเพศทั้งในและนอกประเทศ สถานการณ์การค้าหญิงและเด็กและธุรกิจบริการทางเพศได้ทวีความรุนแรงในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นจำเลยของประชาคมโลกในฐานะที่รัฐปล่อยให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนของหญิงและเด็ก แม้รัฐบาลจะพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่นโยบายที่มุ่งเน้นปริมาณมากกว่าปราบปรามการค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ที่กฎหมายเอาผิดกับโสเภณี ไม่ว่าจะในรูปแบบเปิดเผย หรือโดยแอบแฝง สามารถเปิดบริการได้ถูกกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 รวมถึงการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ลงโทษ แต่โสเภณี ไม่เอาผิดกับแขกที่ใช้บริการ แม้ว่าประมวลกฎหมายอาญาแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 จะระบุโทษหนักเอาไว้ หรือถ้าจะลงโทษก็จะเลือกใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ซึ่งกำหนดโทษไว้เบากว่าประกอบกับการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ ทำให้ปัญหาดังกล่าวยังคงลุกลามและขยายตัวต่อไปเรื่อย ๆ ด้วยเหตุต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นทำให้การค้าประเวณีเจริญเติบโตและเลวทรามมากขึ้น เมื่อมีการนำเด็กที่มีอายุน้อย และยังไม่บรรลุนิติภาวะ มาทำการค้าประเวณี ปรนนิบัติทางเพศแก่ผู้แสวงหากามารมณ์ ทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างประเทศ การค้าประเวณีนอกจากจะเป็นเรื่องที่เกิดศีลธรรมอันดีและขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โรคเอดส์ กามโรค และปัญหาด้านสาธารณสุขอื่น ๆ รวมทั้งส่งผลถึงภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของประชาคมโลกที่มองว่าประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการค้าประเวณีที่สำคัญของโลก สถานการณ์การค้าประเวณีที่เข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ในประเทศไทยอยู่ในสภาพปัญหาทั้ง 3 สถานะ คือ สถานะต้นทาง ทางผ่านและปลายทาง (กิตติธนทัต เลอวงค์รัตน์, 2550)

จากสถิติข้อมูลคดีการค้ำมนุษย์ของศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบันพบว่า มีการค้ำมนุษย์ในรูปแบบของการค้าประเวณีถึงร้อยละ 76.98 และในจำนวนนี้เป็นการค้าประเวณีเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี สูงถึงร้อยละ 82.92 แม้จะมีนโยบายในการปราบปรามอย่างหนักสม่ำเสมอก็ตาม ด้วยเหตุนี้การศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ ผู้ซึ่งทำงานคลุกคลีอยู่กับผู้รับบริการที่เป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีจะช่วยให้สามารถเข้าใจถึงปัญหาแก่นแท้ของเหตุปัจจัยว่าเหตุใดเด็กและเยาวชนเหล่านี้จึงเลือกทางเดินของตนเองเช่นนี้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแยกออกจากโสเภณีทั่วไป ทั้งนี้เพราะปัญหาโสเภณีโดยทั่วไปมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากปัญหาของโสเภณีเด็ก ทั้งในด้านระดับการยอมรับของสังคมและคุณสมบัติของ “เด็ก” และของโสเภณีที่พ้นวัยเด็กไปแล้ว “เด็ก” เป็นบุคคลที่อยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจที่จะรับรู้และระแวงระวังต่อผลดีผลเสียของการตัดสินใจของตนหรือของครอบครัวหรือบุคคลที่ตนใกล้ชิด นอกจากนี้ เด็กไม่อยู่ในฐานะที่จะขัดขืน และคุ้มครองตนเองและมองไม่ทะลุถึงผลของการตัดสินใจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546)

จะเห็นได้ว่าโสเภณีเด็กเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เพียงแต่สาธารณชนยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรแต่ในช่วงระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมาปัญหาโสเภณีเด็กได้รับความสนใจจากสาธารณชนเป็นอย่างมากเพราะเป็นปัญหาสังคมที่มีความรุนแรงและได้แทรกซึมเข้าไปในทุกสถาบันทางสังคม นับแต่ครอบครัว ศาสนา โรงเรียน ผู้นำชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนกระบวนการอาชญาวิทยาของประเทศไทย ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการแทรกแซงที่ถูกต้องของรัฐ การค้าประเวณีก็จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จนสุดจะแก้ไข นอกจากนี้ ยังเป็นการคุกคามสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เด็กจำนวนมากถูกนำมากักขัง บังคับให้ค้าประเวณี ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของเด็กอย่างรุนแรงซึ่งเหตุและปัจจัยของการมาประกอบอาชีพโสเภณีเด็กมักเป็นไปในลักษณะถูกล่อลวง ในขณะที่ยังมีเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เข้ามาสู่วงวนของการค้าประเวณีด้วยความเต็มใจ ปัญหาของเด็กกลุ่มนี้มีความรุนแรงและน่ากลัวกว่าเด็กกลุ่มแรก เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้เต็มใจที่จะค้าประเวณี สะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของเด็กในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ เพราะจะช่วยสะท้อนความคิดผ่านมุมมองของตน ทำให้ทราบถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เด็กเหล่านี้เลือกทางเดินของตนเองเช่นนี้เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป

1.2 มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เนื่องจากผู้ศึกษามีโอกาสได้เข้าทำงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งงานที่ผู้ศึกษาได้รับมอบหมายคือ งานด้านการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านสตรีและเด็ก โดยมีหน้าที่ติดตามข่าวสารประจำวันที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านสตรีและเด็ก ซึ่งเมื่อพบกรณีดังกล่าวที่จังหวัดใดจะต้องดำเนินการประสานกับนักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อติดตามสถานการณ์การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ว่ามีการช่วยเหลือผู้เสียหายอย่างไรและมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างไร ซึ่งจากประสบการณ์ในการทำงานดังกล่าวพบว่า ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์นั้นส่วนใหญ่เป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ด้านการค้าประเวณี ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่จะถูกส่งตัวเพื่อเข้ารับ การคุ้มครองสวัสดิภาพที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ซึ่งสถานคุ้มครองดังกล่าวที่ดูแลกลุ่มเป้าหมายเพศหญิงมีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 4 แห่งทั่วประเทศ ผู้เสียหายจะได้เข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพที่ใดขึ้นอยู่กับว่า ผู้เสียหายอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุใกล้เคียงกับสถานคุ้มครองแห่งใดมากที่สุด โดยจากประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับนักสังคมสงเคราะห์ของสถานคุ้มครองฯ พบว่าผู้เสียหายส่วนใหญ่เต็มใจที่จะค้าประเวณี และเป็นที่น่าตกใจเมื่อพบว่าผู้เสียหายเหล่านั้นมีอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นส่วนมาก

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในประเด็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยศึกษาจากทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์เพื่อศึกษาให้เข้าใจถึงสาเหตุต่าง ๆ รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นที่ตัวของผู้เสียหาย ครอบครัว สภาพแวดล้อม สังคมที่มีอิทธิพลและส่งผลให้ผู้เสียหาย ที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน เลือกลงเส้นทางเข้าสู่วังวนของการค้าประเวณีด้วยความเต็มใจ ซึ่งหากได้ทราบถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆ แล้วนั้นจะช่วยให้สามารถแสวงหาแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวได้โดยง่าย

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในความคุ้มครองของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
2. เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา การค้าประเวณีในเด็กและเยาวชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งเน้นไปที่นักสังคมสงเคราะห์ผู้ซึ่งทำงานกับเด็กและเยาวชนที่มาเข้ารับ บริการ ที่สถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งมีพฤติกรรมสมัครใจขายบริการทางเพศ โดย ส่วนใหญ่เป็นการค้าประเวณีที่มีรูปแบบเป็นการติดต่อผ่านทางนายหน้าและรูปแบบของพนักงาน เสิร์ฟ ในร้านคาราโอเกะซึ่งมีการค้าประเวณีแอบแฝง ทั้งนี้ เพื่อศึกษากระบวนการเข้าสู่การค้า ประเวณีของเด็กและเยาวชน และหาเหตุปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจค้าประเวณี รวมไปถึง วิเคราะห์ผลกระทบผ่านทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา การค้าประเวณีต่อไป

การศึกษานี้จะเน้นศึกษานักสังคมสงเคราะห์เป็นประชากร ทั้งในด้านลึกและ ด้านกว้าง จึงใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัย ได้เลือกศึกษาเฉพาะนักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปีอยู่ในสถาน คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์บ้านเกร็ดตระการ บ้านนารีสวัสดิ์ และบ้านสองแคว จำนวน 5 คน โดยกำหนด คุณสมบัติลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์
2. เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในสถานคุ้มครองฯ ไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีใบประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

เนื่องจากนักสังคมสงเคราะห์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนที่ค้าประเวณี ผู้ศึกษาจึงมีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับ ข้อมูลที่เป็นทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีความหลากหลายและสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีได้อย่างรอบด้าน

1.5 นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึกและความเชื่อ หรือ การรับรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมตอบโต้ในทางหนึ่งทางใดต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น

นักสังคมสงเคราะห์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งช่วยบรรเทาหรือป้องกันการขยายตัวของปัญหาทางสังคมและปัญหาส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นเฉพาะรายบุคคลและรายกลุ่ม ให้คำปรึกษา แนะนำ การแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้กับผู้ที่ประสบปัญหา และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

โสเภณี หมายถึง การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือ การกระทำใด เพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่นเป็นการสำส่อนเพื่อสินจ้าง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกัน หรือคนละเพศ

โสเภณีเด็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี และให้บริการทางเพศโดยสมัครใจ หรือ ไม่สมัครใจ

การค้าประเวณี หมายถึง ผู้ขายบริการทางเพศ (บุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ) โดยตรงหรือมีผู้จัดหา (แมงดาหรือแม่เล้า) คอยควบคุมและติดต่อประสานงาน จากการบริการทางเพศ (Serve Sexuels) รวมทั้งการร่วมเพศ (Sexual Intercourses) หรือการทำออร์ล (Oral Sex) ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงิน ร่วมกันจากผู้ซื้อบริการทางเพศ (ลูกค้า)

เด็ก หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกินกว่าสิบสี่ปีบริบูรณ์ (ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 4)

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่าสิบสี่ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่ได้หมายถึงบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส (ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 4)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณี ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความคุ้มครองของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. ทำให้ทราบถึงทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3. ทำให้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในเด็กและเยาวชน ในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของ การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการกำหนดขอบเขตของการศึกษา โดยแบ่งการนำเสนอเนื้อหาสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 4 กลุ่มดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ และทักษะของงานสังคมสงเคราะห์
  - 2.1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
  - 2.1.2 แนวคิดทักษะของงานสังคมสงเคราะห์
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นเหตุผลสนับสนุนการก้าวเข้าสู่การขายบริการทางเพศ
  - 2.2.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์กับครอบครัวและพฤติกรรมอาชญากรรม
  - 2.2.2 แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)
  - 2.2.3 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory)
  - 2.2.4 ทฤษฎีการประทับตรา (Labeling Theory)
  - 2.2.5 ทฤษฎีจิตวิทยาเอ็กต์บุคคล (Individual Psychology)
- 2.3 แนวคิด ทฤษฎี ที่อธิบายการขายบริการทางเพศ
  - 2.3.1 วิวัฒนาการการขายบริการทางเพศ
  - 2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ
  - 2.3.3 แนวคิดเรื่องตัวตนของโสเภณี
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อธิบายการขายบริการทางเพศ อันนำไปสู่สถานการณ์การค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในสังคม
  - 2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี
  - 2.4.2 สถานการณ์การค้าประเวณีเด็กในประเทศไทย
- 2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ และทักษะของงานสังคมสงเคราะห์

2.1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากแนวทางจิตวิทยาสังคม และการสื่อสารและมีการใช้คำนี้กันอย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ทัศนคตินั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นิวคอมป์ (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 6) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ ซึ่งมีอยู่ในเฉพาะคนนั้น ขึ้นกับสิ่งแวดล้อม อาจแสดงออกในพฤติกรรม ซึ่งเป็นไปได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ หรืออีกลักษณะหนึ่งแสดงออกในรูปความไม่พอใจ เกิดความเกลียดชัง รู้สึกไม่อยากจะเข้าไปใกล้สิ่งนั้น

เดโซ สวานานนท์ (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 6) กล่าวถึง ทัศนคติว่าเป็นบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดแบบแผนของพฤติกรรมของบุคคล ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

นอกจากนี้ ศักดิ์ สุนทรเสถณี (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 7) กล่าวถึง ทัศนคติที่เชื่อมโยงไปถึงพฤติกรรมของบุคคลโดยกล่าวว่า ทัศนคตินั้น หมายความถึง

1. ความซับซ้อนของอารมณ์ความรู้สึก หรือการมีอคติของคน ในการสร้างความพร้อม ที่จะทำสิ่งใดตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา
2. ความโน้มเอียงในการมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี หรือต่อต้านต่อสิ่งแวดล้อม ที่จะมาถึงในทางใดทางหนึ่ง
3. ด้านพฤติกรรมนั้น หมายถึง เรื่องของการเตรียมตัว หรือความพร้อมในการตอบสนอง

2.1.1.1 องค์ประกอบของทัศนคติ

จากความหมายของทัศนคติดังกล่าว พรทิพย์ บุญนิพัทธ์ (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 7) ได้แยกองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบในด้านความรู้ (The Cognitive Component) คือ ส่วนที่เป็นเรื่องของความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ชอบและไม่ชอบ ซึ่งหากบุคคลมีความรู้หรือคิดว่่าสิ่งใดดี มักมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่า สิ่งใดไม่ดีจะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบในด้านความรู้สึก (The Affective Component) คือ ส่วนที่เป็น เรื่องของอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้น ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบในด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) คือ เรื่องของ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง บุคคลหนึ่ง ซึ่งมีผลมาจากองค์ประกอบ ด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึกจะเห็นได้ว่า การที่บุคคลที่ทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใดต่างก็เนื่องมาจากบุคคล นั้นมีความเข้าใจ ความรู้สึก หรือมีความคิด แตกต่างกัน ดังนั้น ส่วนประกอบของความคิดหรือความรู้ ความเข้าใจ จึงเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของทัศนคติ ซึ่งส่วนประกอบนี้จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของ บุคคล ซึ่งอาจออกมาในรูปแบบต่างกัน ทั้งในทางบวกและลบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ประกอบกับการ เรียนรู้

2.1.1.2 การเกิดทัศนคติ (Attitude Formation)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 8) กล่าวถึงการเกิดทัศนคติ ว่า ทัศนคติ คือ สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งของทัศนคติ (Source of Attitude) ต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย และแหล่งที่ทำให้คนเกิดทัศนคติ สำคัญคือ

1. ประสบการณ์เฉพาะ (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ เฉพาะ ต่อสิ่งใดในการที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เกิด ทัศนคติไปในทิศทางที่เขาเคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น (Communication from Others) จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น เด็กซึ่งได้รับการสั่งสอนจาก ผู้ใหญ่จะเกิดทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่เคยรับรู้มา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติ ขึ้นได้ เช่น เด็กที่มีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ มักจะเลียนแบบการแสดงท่าชอบหรือไม่ชอบ ต่อสิ่งหนึ่ง ตามไปด้วย

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institution Factors) ทัศนคติหลายอย่าง ของบุคคลเกิดขึ้นเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน ครอบครัว หน่วยงาน เป็นต้น

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวว่า (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 9) ทัศนคติก่อตัวเกิด ขึ้นมาและเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเหตุปัจจัยหลายประการ คือ

1. การจูงใจทางด้านร่างกาย (Biological Motivation) ทัศนคติมักเกิดขึ้น เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กำลังดำเนินการตอบสนองตามความต้องการ หรือแรงผลักดันทางร่างกาย

บุคคล จะสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งของ ซึ่งสามารถช่วยให้เขามีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนได้

2. ข้อมูลข่าวสาร (Information) ทัศนคติมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสาร ที่ได้รับ รวมทั้งลักษณะของแหล่งที่มาของข่าวสารด้วย กลไกของการเลือกเฟ้นในการมองเห็นรวมถึงเข้าใจปัญหาต่าง ๆ (Selective Perception) ข่าวสารข้อมูล ในส่วนที่เข้ามาสู่บุคคลนั้น จะทำให้บุคคลนั้นเก็บไปคิดและสร้างเป็นทัศนคติ ขึ้นมาได้

3. การเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่ม (Group Affiliation) ทัศนคติในบางอย่างอาจมาจากกลุ่มต่าง ๆ ที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องอยู่ทั้งโดยตรง ทางอ้อม เช่น วัด ครอบครัว กลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มกีฬา กลุ่มสังคมต่าง ๆ โดยกลุ่มเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรวมของค่านิยมต่าง ๆ แต่ยังมีการถ่ายทอดข้อมูลให้แก่บุคคลในกลุ่ม ซึ่งทำให้สามารถสร้าง ทัศนคติขึ้นได้ โดยเฉพาะครอบครัวและกลุ่มเพื่อนร่วมงานเป็นกลุ่ม ที่สำคัญที่สุด (Primary Group) ซึ่งจะเป็นแหล่งที่สร้างทัศนคติให้แก่บุคคลได้

4. ประสบการณ์ (Experience) ประสบการณ์ของคนต่อวัตถุสิ่งของย่อมเป็น ส่วนสำคัญทำให้บุคคลต่าง ๆ ตีค่าประสบการณ์มาจนกลายเป็นทัศนคติได้

5. ลักษณะท่าทาง (Personality) ต่างก็มีส่วนทางอ้อมที่สำคัญในการสร้างทัศนคติให้กับตัวบุคคล

สรุปได้ว่า ทัศนคติ เป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวระหว่างความรู้สึก และความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมตอบโต้ในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น โดยในการศึกษาคั้งนี้ จึงเป็นเรื่องของจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่นักสังคมสงเคราะห์มีต่อ เหตุปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี ในฐานะที่นักสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือ แก้ไขพฤติกรรม ให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้ซึ่งคลุกคลีกับการทำงานเฉพาะด้าน ดังนั้นการรับรู้ของนักสังคมสงเคราะห์ จึงสามารถสะท้อนระบบความคิดต่อเหตุปัจจัยดังกล่าวได้

2.1.2 แนวคิดทักษะของงานสังคมสงเคราะห์

“งานสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์” (สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, 2554, น. 1) คำกล่าวนี้ได้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เพราะความเป็นศาสตร์ ย่อมหมายถึง องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้ผู้ปฏิบัติมีแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้กรอบแห่งความคิดที่ตนได้รับการเรียนรู้มา ส่วนความเป็นศิลป์นั้น โดยนัยก็คือ ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานที่เกิดจากประสบการณ์ความชำนาญต่าง ๆ จนมีลักษณะพิเศษเฉพาะตน ผู้ที่ปฏิบัติงานสังคม

สงเคราะห์ หรือนักสังคมสงเคราะห์จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถเฉพาะตน มีบุคลิกภาพพิเศษเฉพาะที่แสดง ให้เห็นถึงความเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งก็คือ ความสามารถที่ทุกคนยอมรับว่า นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่คนอื่นได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด โดยผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ จะไม่เกิดความรู้สึกด้อยในศักดิ์ศรีหรือคุณค่าของความเป็นมนุษย์แต่อย่างใด การที่จะทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานซึ่งเกิดขึ้นด้วยความพยายามขวนขวายหาความรู้ และมีความสนใจ ที่จะเรียนรู้ในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผล ฉะนั้น ทักษะจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญสำหรับคุณสมบัติพิเศษอย่างหนึ่งของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ

ทักษะในงานด้านสังคมสงเคราะห์

คำว่า “ทักษะ ในงานสังคมสงเคราะห์” ใช้คำว่า “intervention repertoire” หมายถึง การนำความรู้และค่านิยมมาใช้ได้เป็นอย่างดีกับการจัดการปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ทางสังคม นอกจากนี้ยังรวมถึง สิ่งที่สร้างขึ้นจากวิชาชีพ เทคนิค ทักษะ คำว่าทักษะในที่นี้ จึงหมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ ปัจจุบัน จึงนิยมใช้คำว่า “skill” แทนคำว่า “intervention repertoire”

เนื้อหาของทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ (Johnson, 1987, pp. 310-311, อ้างถึงใน สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, 2554, น. 6-8) แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ทักษะระหว่างบุคคลหรือทักษะทางสังคม (interpersonal skills or social skills) ทักษะประเภทนี้เป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานของผู้มีวิชาชีพเพื่อให้การช่วยเหลือ ทักษะเหล่านี้ได้แก่ ทักษะในการติดต่อสื่อสารและการฟัง รวมทั้งความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ ที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ ความเข้าใจ และการตีความคำพูดและท่าทางในการติดต่อ กับผู้ใช้บริการ ทักษะต่อมาคือ ทักษะในสัมพันธภาพแห่งการช่วยเหลือ เป็นทักษะที่แสดงถึงความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการที่ตนเองนำมาให้บริการ และสุดท้ายคือ ทักษะการสัมภาษณ์และทักษะการให้คำปรึกษา รวมทั้งทักษะในการฟังและ ทักษะพิเศษเฉพาะ เช่น การเผชิญหน้า การสนับสนุน การระบายความรู้สึก การแสดงความเข้าใจ คำถาม และการโต้ตอบต่อการแสดงออก ความต้องการหรือปัญหาในสถานการณ์ของชีวิต

2. ทักษะในการปฏิบัติงานตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์ ในการปฏิบัติงานตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์จะมีผลทำให้เกิดทักษะต่าง ๆ ขึ้นได้ในแต่ละขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) กำหนดปัญหาและการประเมินสถานการณ์ของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคนกับสถานการณ์ทางสังคม ก่อให้เกิดทักษะในการจัดการและให้ความช่วยเหลือโดยการเพิ่มพูนหรือส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคม

2) การพัฒนาและการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การให้ความช่วยเหลือตามแผน ที่วางไว้อย่างเหมาะสม

3) การส่งเสริมหรือปรับปรุงความสามารถของผู้ใช้บริการเพื่อการแก้ปัญหา

4) จัดหาและกระจายทรัพยากรให้ถึงระดับบุคคลและระดับชุมชน ด้วยการจัดให้มีบริการสังคมและสร้างโอกาสการได้รับบริการ เพื่อยกระดับหน้าที่ทางสังคม บุคคล กลุ่ม และชุมชนให้ดีขึ้น

5) ส่งเสริมประสิทธิภาพ บทบาทหน้าที่ของคนในชุมชนด้วยการจัดหาบริการ และทรัพยากรทางสังคม

6) การมีส่วนร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ในด้านการพัฒนาบริการใหม่ ๆ หรือการปรับบริการชุมชนที่มีอยู่แล้วให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการได้ในที่สุด

3. ทักษะในการประเมินและความรับผิดชอบ เป็นทักษะที่นักสังคมสงเคราะห์ใช้ตนเองในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อผู้ให้บริการ รวมทั้งกระบวนการให้บริการที่ตนเองในฐานะเป็นผู้แทนและในชุมชนโดยทั่วไป ในเรื่องนี้ นักสังคมสงเคราะห์จึงควรพิจารณาค่านิยมและจรรยาบรรณบางประการที่อาจมีส่วนต่อต้าน กับมาตรการทางสังคมสงเคราะห์

สรุป ทักษะในงานสังคมสงเคราะห์ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญในทุก ๆ ทักษะ เนื่องจาก ถือเป็นเครื่องมือที่นักสังคมสงเคราะห์จะปฏิบัติงานกับผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ

2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นเหตุผลสนับสนุนการก้าวเข้าสู่การขยายบริการทางเพศ

2.2.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์กับครอบครัวและพฤติกรรมอาชญากรรม

ในปี ค.ศ. 1958 อีแวน นายท์ (กิตติธันทัต เลอวงค์ร์ตัน, 2550, น. 95-96) นำเสนอผลงานซึ่งได้ศึกษาสถาบันครอบครัวในฐานะที่สถาบันครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญในการควบคุมทางสังคมสำหรับเยาวชน นายท์ ได้กล่าวว่า พฤติกรรมอาชญากรรม มีผลมาจาก

“การควบคุมทางสังคมที่ไร้ประสิทธิภาพ” ซึ่งคำว่า การควบคุมทางสังคมมีความหมายกว้างมาก และสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การควบคุมโดยตรง (Direct Controls) : เป็นวิธีการของกฎระเบียบและการลงโทษ รวมไปถึงการให้รางวัลจากผู้ปกครอง
2. การควบคุมภายใน (Internal Controls) : มาจากความสำนึกของเยาวชนที่ละเว้น ไม่กระทำความผิดเพราะพิจารณาแล้วเห็นว่า อาจสร้างความทุกข์หรือความผิดหวังแก่ผู้ปกครองหรือคนใกล้ชิด
3. การควบคุมภายนอก (External Controls) : มีแหล่งกำเนิดจากการให้ความรัก ความอบอุ่นของพ่อแม่เป็นเหตุให้เยาวชนเกิดความสำนึกในความผิด ซึ่งจะป้องกันไม่ให้เยาวชนไปสู่การประกอบอาชญากรรม

นายท์ เห็นว่า ในการควบคุมโดยตรง มาจากการลงโทษไม่ว่าโดยตรงหรือ โดยทางอ้อม แต่การควบคุมภายในและการควบคุมภายนอกมีต้นกำเนิดมาจากครอบครัวและ นายท์ เสนอว่า “หากความต้องการของคนได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ เราจะใช้วิธีการควบคุมโดยตรง วิธีการการควบคุมภายในและวิธีการควบคุมภายนอกในระดับที่ไม่มากนักในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ”

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีของนายท์ ได้อธิบายความสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีผล ต่อพฤติกรรมของเยาวชน ซึ่งสามารถนำมาอธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีได้ว่า พฤติกรรมการค้าประเวณีนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการถูกควบคุมจากสถาบันครอบครัวที่ไร้ประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมโดยตรง ด้วยกฎ ระเบียบ การลงโทษ จนนำไปสู่ การสร้างความกดดัน หรือ การควบคุมภายในที่เด็กและเยาวชนด้วยเรื่องของวัย จึงทำให้ขาดความยั้งคิด พิจารณาอย่างถี่ถ้วน จนนำไปสู่การเลือกเดินทางผิด และสุดท้ายคือ การควบคุมภายนอก อันมีแหล่งกำเนิดมาจากการได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ซึ่งการควบคุมภายนอกนี้ หากมาจากสถาบันครอบครัวที่ล้มเหลวนั้น จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวนั้น ๆ ไม่ได้รับ ความรักความอบอุ่น จนนำไปสู่การเดินทางผิดในที่สุด

โนว์ลิส (Nowlis, 1980, อ้างถึงใน ปิยะพงษ์ พันธุ์ธงไชย, 2547, น. 9-10) นักจิตวิทยา ชาวอเมริกันก็ได้อาศัยศีลธรรม กฎหมาย วัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางสังคมมาประกอบ การนำเสนอแนวคิดเพื่อควบคุมสังคม โดยได้นำเสนอ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบสังคม - วัฒนธรรม (The Social - Cultural Model) วิธีนี้เห็นว่า สิ่งแวดล้อม ทางสังคม มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาก ฉะนั้นการดำเนินงานตามวิธีการนี้

ได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างของสังคมให้เหมาะสมกับบุคคลและความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ แทนที่จะแนะนำให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

2. รูปแบบกฎหมาย-ศีลธรรม (The Moral - Legal Model) โดยอาศัยการลงโทษ การชู้ว่า จะลงโทษผู้ประกอบการอาชีพหญิงขายบริการ วิธีนี้ว่าการลงโทษและการชู้ว่าจะลงโทษ จะช่วยให้คนกลัว ไม่กล้าทำ การออกกฎหมายหรือตราบทลงโทษ และการบังคับใช้กฎหมายนั้น จะเป็นมาตรการสำคัญสำหรับการป้องกันตามวิธีนี้

3. รูปแบบสุขภาพอนามัย (The Discard Public Health Model) วิธีอาศัยการสกัดกั้น หญิงบริการ และนักเที่ยวให้กลัวการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ ทำให้ อยากรเปลี่ยนอาชีพและลดเลิกการเที่ยวหญิง และให้ความรู้ในเรื่องภัยจากโรคติดต่อเป็นหลักด้วย ทั้งนี้มีความเชื่อว่าทุกคนปรารถนาที่จะมีสุขภาพที่สมบูรณ์ กลัวต่อโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ซึ่งก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร

4. รูปแบบจิตวิทยา-สังคม (The Psycho-Social Model) วิธีนี้ให้ความสำคัญต่อคน โดยเน้นว่าการเลือกประกอบอาชีพหญิงขายบริการนั้นเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพสังคม วัฒนธรรม การดำเนินงานตามวิธีนี้จะต้องให้ความสำคัญต่อความต้องการทางสังคม และส่วนตัวของคนและจะต้องสนใจปัญหาพื้นฐานจากต่าง ๆ ของคนที่จะเป็นผู้ชักนำให้มีการใช้ยาเสพติด เป็นอันดับแรก ส่วนการให้ข้อมูลและความรู้นั้นให้ถือว่าเป็นอันดับรอง ซึ่งการให้ข้อมูลจะต้องสอดคล้องกับทัศนคติความเชื่อถือและวิถีชีวิตของคนหรือกลุ่มคน ข้อมูลต่าง ๆ จะต้องนำมาแต่งเติม เสริมต่อก่อนนำไปแพร่ เพื่อให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

2.2.2 แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทัศนคติ รวมถึงอุดมการณ์บุคลิกภาพของสมาชิกสังคมจากรุ่นสู่รุ่น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ชนรุ่นหลังสืบทอดมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการใช้ชีวิตร่วมกับสมาชิกคนอื่นในสังคมซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านตัวแทนของสังคม (agent) เช่น ครอบครัว สถานศึกษา สื่อสารมวลชน กลุ่มเพื่อน สถานที่ทำงาน และองค์กรทางสังคม เพื่อที่บุคคลจะสามารถทำหน้าที่ทั้งในส่วนตัวและต่อสังคมได้ ในการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่เราเจตนาให้เกิดขึ้นก็ได้ เรียกว่า การขัดเกลาทางตรง ในบางกรณี กระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นโดยที่ไม่มีใครคาดหวังให้เกิดขึ้น ซึ่งเราเรียกว่า การขัดเกลาทางอ้อม (มินตรา ประเสริฐสังข์, 2547, น. 12)

วิธีการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมโดยตรง หมายถึง การขัดเกลาด้วยการถ่ายทอดโดยตรง ซึ่งสามารถทำได้โดยการบอก การสอน การตักเตือน การเป็นแบบอย่าง เช่น พ่อแม่สอนลูกว่าการขโมยเป็นสิ่งไม่ดี ผิดกฎหมาย บาป เมื่อพ่อแม่สอนลูกไปแล้วพ่อแม่ก็ไม่กระทำแบบที่สอน แต่ถ้าลูกเกิดขโมยขึ้นมา พ่อแม่ก็ตักเตือน หรือลงโทษเพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและเมื่อทำไปก็จะต้องถูกลงโทษ

การขัดเกลาทางสังคมโดยอ้อม หมายถึง การขัดเกลาด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการสังเกต การฟัง การอ่าน แล้วเลียนแบบสิ่งที่ได้มาจากการสังเกต การฟังและการอ่าน เช่น การดูละครทีวี เด็กก็จะสังเกตและฟังแล้วนำสิ่งที่มีอยู่ในละครมาแบบอย่างให้กับตนเอง เป็นต้น

หลักสำคัญของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

1. การปะทะสัมพันธ์ของมนุษย์ เพื่อการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม
2. ความสามารถในการใช้ภาษา ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อ การถ่ายทอดวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี และเป็นสื่อในการเรียนรู้
3. การยอมรับด้วยความรักใคร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพ่อแม่เป็นสิ่งจำเป็นมาก ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก

เป้าหมายของการขัดเกลาทางสังคม

1. เพื่อให้ได้รับการอบรมเรียนรู้ ทักษะ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อใช้ในการเอาตัวรอดและสามารถมีชีวิตปกติที่เป็นสุขได้
2. เพื่อให้บุคคลติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาความสามารถในการพูด อ่าน และเขียน
3. เพื่อให้บุคคลรับความเชื่อพื้นฐาน ค่านิยมสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างกลมกลืน
4. เพื่อให้บุคคลเกิดการพัฒนา“ตัวตน” (self) ให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล

ประโยชน์ของการขัดเกลาทางสังคม

1. สร้างระเบียบวินัยแก่สมาชิกในสังคม
2. สร้างแรงบันดาลใจ ทศนคติ ความเชื่อ อุดมการณ์ แก่สมาชิก

3. สร้างทักษะความรู้ อันจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกสังคม

ตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กลุ่มซึ่งทำหน้าที่ในการขัดเกลาสมาชิก สร้างสมาชิกให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ทักษะคิด อุทิศการณ์ ฯลฯ ในแบบที่สังคมต้องการ ตัวแทนทางสังคมที่มีความสำคัญได้แก่

1. ครอบครัว (Family) หมายถึง เครือญาติ ที่ผูกพันทางสายเลือด การแต่งงาน และการรับมาเลี้ยงดู โดยครอบครัวจะทำหน้าที่ที่สำคัญที่สุด คือ สร้างบุคลิกภาพขั้นพื้นฐานให้แก่สมาชิกสังคมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ครั้งแรก จะเกิดในครอบครัว

2. กลุ่มเพื่อน (Peer Group) หมายถึง สมาชิกที่อายุอยู่ในช่วงเดียวกัน มีการศึกษาระดับเดียวกัน มีความคิด ทักษะคิดใกล้เคียงกัน สมาชิกในกลุ่มเดียวกันมีแนวโน้มจะให้และรับการ ขัดเกลาซึ่งกันและกัน มีความเชื่อ ความคิด ทักษะคิด ที่ใกล้เคียงกัน กลุ่มเพื่อนมักมีวัฒนธรรมเฉพาะของกลุ่มเอง กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลมากโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น

3. โรงเรียน (school) เป็นแหล่งที่จะสร้างทักษะ องค์ความรู้แก่สมาชิกของสังคม และเป็นตัวซึ่งกำหนดอาชีพ ความสำเร็จในหน้าที่การงานให้แก่สมาชิก โรงเรียนได้เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือครอบครัวด้วยการขัดเกลาสมาชิกรุ่นใหม่ โรงเรียนจะรับผิดชอบในส่วนของ การถ่ายทอดความรู้ที่สะสมอยู่ของสังคมให้กับสมาชิกและยังสอนแนวทางที่สังคมต้องการ ให้กับคนรุ่นใหม่ต่อไป

4. กลุ่มอ้างอิง (reference group) หมายถึง กลุ่มที่เราไม่ได้เป็นสมาชิกอยู่ภายในกลุ่มนั้น แต่ใช้บรรทัดฐานของกลุ่มในการประพฤติปฏิบัติ การขัดเกลาของกลุ่มอ้างอิงนั้นจะมีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 Anticipatory socialization (กลุ่มที่เราชื่นชอบ)

4.2 Retrospective socialization (กลุ่มที่เราเคยเป็นสมาชิกมาก่อน)

ตัวตน (self)

การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้อารมณ์ความรู้สึก จะต้องตระหนักในความเป็นตัวตนของตนเองเสียก่อน นักจิตวิทยาบอกว่า ตัวตนของบุคคล ไม่ได้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิด แต่เกิดจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นช่วงแรกของชีวิต คือ ช่วง 0-5 ขวบ แต่นักจิตวิทยา เช่น ซิกมันด์ ฟรอยด์ กล่าวว่า บุคคลนั้นกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับตัวตน ซึ่งเรียกว่า id

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, อ้างถึงใน มินตรา ประเสริฐสังข์, 2547, น. 13-14) กล่าวว่า ตัวตนของบุคคลมีมาตั้งแต่แรกเกิดมิได้เกิดขึ้นภายหลัง เขาเสนอทฤษฎีว่า การ

เก็บกดทางเพศ ในวัยเด็กนั้นก่อให้เกิดอาการทางจิตประสาทในช่วงวัยผู้ใหญ่ ในการรักษาคนไข้ของเขา นั้น มุ่งให้คนไข้มีความตระหนักถึงความขัดแย้งที่มีอยู่ในจิตสำนึกของตนเอง ฟรอยด์เชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้ที่กระทำการต่าง ๆ ลงไปเพราะมีพลังผลักดันให้กระทำพลังที่ผลักดันให้มนุษย์กระทำการต่าง ๆ นี้เป็นพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ทุกคน พลังดังกล่าวก็คือ Eros กับ Thanatos

Eros หมายความว่า พลังทางเพศ

Thanatos หมายความว่า พลังแห่งการทำลายล้าง

พลังทั้ง 2 นี้จะมีอยู่ในตัวทุกคน ทั้งหญิงและชาย ฟรอยด์กล่าวว่า ความเป็นผู้หญิง เป็นผู้ชายของมนุษย์ไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติ แต่เกิดจากการเรียนรู้อบรมสั่งสอนของสังคม โดยโอกาสที่เพศหญิงจะปลดปล่อยพลัง Eros และ Thanatos จึงน้อยมาก ฟรอยด์เชื่อว่า นี่จึงเป็นสาเหตุที่เพศหญิงเป็นโรคประสาทมากกว่าชาย

จิตใต้สำนึก (unconscious mind) จะเป็นส่วนที่มนุษย์เก็บความต้องการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเก็บกดความทรงจำและความรู้สึกที่เจ็บปวดเอาไว้ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องกังวลหรือเจ็บปวดกับความนึกคิดที่ไม่ต้องการ จิตใต้สำนึกเหล่านี้เป็นส่วนที่กระตุ้นพฤติกรรมของเราให้แสดงออกโดยที่ไม่รู้ตัว

จิตเหนือสำนึก (predominantly conscious) เป็นส่วนที่เราระลึกถึงได้เมื่อต้องการ

จิตสำนึก (conscious) เป็นส่วนที่เรารู้สึกตัวอยู่เสมอ ซึ่งจำแนกตัวตนของมนุษย์ออกเป็น 3 ส่วน คือ id ego และ superego ตัวตนทั้งสามอยู่ในตัวเราและเป็นต้นเหตุแห่งพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออก

- id คือ ตัวตนที่มีความต้องการได้รับการตอบสนองทันทีทันใด ตัวตน id ของมนุษย์จะอยู่ในโครงสร้างของจิตส่วนที่เรียกว่า จิตใต้สำนึก (unconscious)

- ego เป็นตัวตนที่ทำหน้าที่ประสานความต้องการของ id และความต้องการของ superego ตัวตนของเราจะอยู่ในส่วนที่เรียกว่า จิตเหนือสำนึก (predominantly conscious)

- Superego เป็นตัวตนที่พยายามตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งหมายถึง กฎระเบียบ วินัย จารีต ประเพณี อุดมการณ์ของสังคม เรียกว่า จริยธรรม ตัวตน superego จะอยู่ในส่วนของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก

ตัวตน id ego และ superego ของบุคคลมีพัฒนาการ 5 ขั้นตอน คือ

1. oral stages (0-1 ปี)
2. anal stages (2-3 ปี)

3. phallic stages (4-5 ปี)
4. latency period (6-11 ปี)
5. genital stages (12 ปีขึ้นไป)

ทฤษฎีลิบิโด Libido ฟรอยด์ (มินตรา ประเสริฐสังข์, 2547, น. 13-14) อธิบายว่า ลิบิโด ซึ่งแปลว่า ความกำหนัด เป็นพลังงานของจิตใจและเป็นเครื่องบอกถึงความรุนแรงของอารมณ์เพศ (sex drive) ในคนนั้น ลิบิโดเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจซึ่งเกี่ยวกับชีววิทยา (ฮอริโมน) ของร่างกาย แต่อาจถูกกระตุ้นจากแรงภายนอกได้ ลิบิโดพบในเด็กด้วยแต่มีลักษณะแตกต่างจากอารมณ์เพศของในผู้ใหญ่ ลักษณะของลิบิโดในเด็ก คือ แหล่งกำเนิดของอารมณ์เพศจะอยู่ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายและเปลี่ยนแปลงตำแหน่งไปตามวัย เช่น ระยะขบปีแรกจะอยู่ที่ปาก ระยะที่ 1-2 ปี จะอยู่ที่ทวารหนัก ระยะที่ 3-5 ปี จะอยู่ที่อวัยวะเพศ เป็นต้น และความสุขทางเพศของเด็ก เป็นความสุขที่ได้รับจากตัวเอง ไม่มีบุคคลหรือวัตถุที่เป็นความปรารถนาทางด้านเพศ โดยเขาได้ศึกษาและแบ่งระยะการพัฒนาทางเพศของมนุษย์ไว้ 6 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะอายุ 0-1 ปี (Oral Stage) ในช่วงขบปีแรกของชีวิต เป็นระยะที่เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในเรื่องของการกิน เพื่อการเจริญเติบโตของร่างกาย ระยะนี้เด็กจึงมีความสุขและความมั่นใจ อยู่ที่บริเวณปาก ดังนั้นการที่เด็กได้ดูดนมจึงมีไ้จะได้รับความสุขจากการอิมเท่านั้น แต่ยังสามารถมีความสุขที่เกิดจากการดูดอีกด้วย

ระยะอายุ 1-2 ปี (Anal Stage) เป็นระยะที่เด็กได้รับการฝึกหัดให้อยู่ในระเบียบวินัยบางอย่าง เช่น การรู้จักขับถ่ายให้เป็นเวลา เด็กจึงเปลี่ยนความสนใจจากบริเวณปากมาเป็นบริเวณทวารหนัก เด็กวัยนี้จึงชอบเล่นของสกปรก เลอะเทอะ ชอบยีนถ่ายปัสสาวะในที่เปิดเผย เพื่ออวัยวะเพศของตน

ระยะอายุ 3-5 ปี (Phallic Stage) เป็นระยะที่เด็กแสดงความในใจที่จะได้เห็นอวัยวะเพศของคนอื่นที่ไม่เหมือนของตน แล้วเกิดเป็นความวิตกกังวล จึงมักเกิดพฤติกรรมการแอบดูคนอาบน้ำ การอวดอวัยวะเพศของตน และเป็นระยะที่เด็กเริ่มจะมีความรู้สึกต่อเพศตรงข้ามในแบบของชายหญิงและบุคคลต่างเพศคนแรกที่ได้เด็กจะมีความรู้สึกด้วยคือ พ่อแม่

ระยะอายุ 6-12 ปี (Latency Stage) เป็นระยะของความสงบ เด็กจะน่ารักมาก อายากรู้ อายากเห็น ชอบซักถาม ดูไม่มีปัญหา มักจะเริ่มมีชีวิตสังคมนอกครอบครัวห่างออกจากพ่อแม่มากขึ้น

ระยะอายุ 13-14 ปี (Genital Stage) เป็นระยะที่เข้าสู่วัยรุ่น ต่อมเพศทำงานมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด เช่น เด็กหญิงเริ่มมีหน้าอก มีประจำเดือน เด็กชายเริ่มมีเสียงแตก มีหนวดเครา มีฝันเปียก และมีการแข็งตัวของอวัยวะเพศ

ระยะอายุ 15-18 ปี (Puberty Stage) คือ ระยะที่เป็นหนุ่มเป็นสาวเต็มตัว มีความสนใจ ต่อเพศตรงข้าม มีการกระทำที่เรียกร้องความสนใจซึ่งกันและกันจะพยายามแสดงบทบาทของตนและมีกิจกรรมในสังคมมากขึ้น

การขัดเกลาทางสังคมช่วยสร้างตัวตนขึ้นมา 3 อย่าง คือ

1. ภาพเกี่ยวกับตัวตน (Self-image) โดยอาศัยการปะทะสัมพันธ์กับคนอื่น และ โดยอาศัยภาษาทำให้บุคคลเกิดความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็น "ฉัน" (I) Cooley กล่าวว่า พฤติกรรมของคนที่มีต่อบุคคลนั้นเป็นเหมือนกระจกเงาที่ช่วยให้มองเห็นตัวเองว่าเป็นใคร

2. ตัวตนในอุดมคติ (Ideal-self) สร้างขึ้นจากทัศนคติที่คนอื่นมีต่อตน คนอาจสร้างภาพ สิ่งที่ต้องการจะเป็น เพราะต้องการแสวงหาความรักและการรับรอง

3. ตัวตนปฏิบัติการ (Ego) เป็นสิ่งที่เราทำได้ทำไปในแต่ละวัน โดยได้รับการอบรมสั่งสอน จากพ่อแม่เพื่อมุ่งหวังให้เด็กควบคุมและพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นช่วงสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมและเพื่อส่งเสริมการเป็นปีกแผ่นของตัวตน เช่น การมีระเบียบ การยอมรับผิด และความอดทน

วัยที่จำเป็นต่อการขัดเกลาทางสังคม คือ

1. เด็ก
2. วัยรุ่น

องค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม

1. ครอบครัว
2. กลุ่มเพื่อน
3. สถานศึกษา
4. สำนักงานหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่
5. สถาบันศาสนา
6. สื่อสารมวลชน

กล่าวโดยสรุป การขัดเกลาทางสังคมก่อให้เกิดการควบคุมตนเอง รู้จักบทบาทและสถานภาพของตนเอง และกำหนดพฤติกรรมของตน ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี ได้แก่ ภูมิหลังของครอบครัว เมื่อแบบอย่างในสถาบันครอบครัวเกิดความ

บกพร่อง ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่ขัดเกลาและหล่อหลอม ทางสังคม

2.2.3 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory)

ทฤษฎีนี้มองว่า สภาพแวดล้อมของบุคคลเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ การที่บุคคลเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นั้นเกิดจากการที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ หรือ จากการสังเกตซึ่งจะมีทั้งการสังเกตโดยตรง คือ การที่บุคคลอื่นแสดง หรือมีพฤติกรรมให้เห็น หรือ จากการสังเกตโดยอ้อม คือ การสังเกตจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นการรับเอาทัศนคติของบุคคลอื่นเข้าไว้ นักสังคมวิทยาท่านเห็นว่า หนึ่งในหลายทฤษฎีที่สามารถใช้ในการอธิบายการกระทำผิดของบุคคล หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลได้ คือ “การเรียนรู้” (Learning) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า “พฤติกรรมการกระทำผิด หรือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนเหมือนกับพฤติกรรมทางสังคมอื่น ๆ คือ เกิดจากการเรียนรู้ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” ซึ่ง Edwin Sutherland ได้สร้างทฤษฎีว่าด้วยการเรียนรู้ โดยใช้ชื่อว่า “ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง” (Differential Association Theory) ทฤษฎีนี้พยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า “สภาพแวดล้อมทางสังคมมีผลกระทบต่อบุคคลได้อย่างไร” โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาพฤติกรรมอนุโลมตามเป็นการวิเคราะห์ระดับบุคคลว่า “ทำไมบางคนจึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในขณะที่บางคนไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน” Kron และ Massey (1980) ได้พยายามเสนอแนวคิดในการพิจารณาให้เห็นว่าปัจจัยที่มีส่วนอย่างมากในการกระทำผิด เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมการกระทำผิด ก็คือ การคบเพื่อนที่กระทำผิดนั้นเป็นแนวคิดของทฤษฎี Differential Association ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พิจารณาถึงประเภทของกลุ่มเพื่อนสนิท และลักษณะหรือเนื้อหาของกลุ่มเพื่อนสนิทเหล่านั้น เช่นเดียวกับ ดร. เสริน ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าทฤษฎี Differential Association ได้ให้คำอธิบายว่า ก่อนที่จะคบเพื่อนที่กระทำผิดเด็ก ๆ ยังไม่มีความโน้มเอียงอะไร เป็นพิเศษว่าจะกระทำผิด แต่หลังจากที่ได้คบเพื่อนที่กระทำผิดแล้วจึงได้เรียนรู้ค่านิยม ทัศนคติ และทักษะที่โน้มน้าวให้กระทำผิด จนกระทั่งเป็นเด็ก “เกเร” ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของ Sutherland นั้น มุ่งที่จะอธิบายว่าเพราะเหตุใดบุคคลหนึ่ง ๆ จึงกระทำผิด หรือแสดงพฤติกรรม เบี่ยงเบนออกมา แทนที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม วิธีการเรียนรู้การทำผิดทางอาญา จะเกิดขึ้นเหมือนวิธีการขั้นตอนการเรียนรู้ ในรูปแบบพฤติกรรมปกติ และถ้าบุคคลใดมีจิตใจ ที่เอนเอียงหรือมีแนวโน้มไปในทางที่จะกระทำผิดด้วยแล้ว อาชญากรรมย่อมเกิดขึ้นโดยง่าย (อัณณพ ชูบำรุง, 2547, น. 95-98) กล่าวไว้ว่า

พฤติกรรมอาชญากรซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หากกล่าวในเชิงลบก็หมายความว่า พฤติกรรมในการเป็นอาชญากรไม่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ คนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องอาชญากรรมก็จะมีพฤติกรรมเป็นอาชญากร ทำนองเดียวกับคนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม มา

ทางวิชาการศาสตร์ ก็จะไม่ประดิษฐ์เครื่องจักรกลขึ้นมาได้ นอกจากนี้พฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้ได้ โดยการมีปฏิกริยาโต้ตอบกับผู้อื่นในกระบวนการติดต่อความสัมพันธ์กัน การติดต่อสัมพันธ์กันนั้น ในหลายกรณีกระทำโดยการพูดจากัน นอกจากนี้ยังกระทำโดยวิธีกริยาทำทางและสัญญาณอื่น ๆ อีกด้วย ส่วนสำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นในกลุ่มที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน ซึ่งหากกล่าวในเชิงลบแล้วหมายความว่า ในการติดต่อสื่อสารกันกับตัวการที่ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวนั้น เช่น โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนที่ไม่สำคัญต่อการกำเนิดพฤติกรรมอาชญากร ไม่อาจจะเทียบกันได้กับกลุ่มที่คุ้นเคยกัน การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้นเรียนรู้ถึง

- เทคนิคในการประกอบอาชญากรรมนั้น บางครั้งก็เป็นเทคนิคที่ลับซับซ้อน และบางครั้งก็เป็นเทคนิคง่าย ๆ

- ทิศทางของแรงจูงใจในต้นเหตุ วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตนเองและทัศนคติต่าง ๆ การที่มีแรงจูงใจและต้นเหตุไปทางไหนอย่างไรรู้ นั้น เรียนรู้โดยการกำหนดว่า ประมวลกฎหมายใดควรแก่การปฏิบัติตามหรือไม่ควรปฏิบัติตาม ในบางสังคมคนเราอยู่ท่ามกลางผู้อื่น ซึ่งเห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ควรแก่การเคารพเป็นนิจ แต่ในสังคมอื่น ๆ คนอาจอยู่ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรกระทำ ในการกำหนดว่าควรจะปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่จึงเกิดขึ้นในหมู่คนนั่นเอง

การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้ เกิดขึ้นมากน้อยต่างกันในเรื่องความถี่ ความนาน ความรู้สึกแรงกล้า และการเรียงลำดับก่อนหลัง หมายความว่า การติดต่อสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรและพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรนั้นแตกต่างกันในเรื่องของความถี่ ความนาน ความจัดลำดับก่อนหลัง และความถี่ ความนานและความรู้สึกแรงกล้านั้น เป็นสิ่งที่เห็นเด่นชัดไม่ต้องอธิบาย ส่วนการจัดลำดับก่อนหลังนั้น ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในแง่ที่ว่า หากความประพฤติที่ถูกต้องตามกฎหมายมีมาตั้งแต่วัยเด็ก ความประพฤติเช่นนั้นก็จะมิต่อไปตลอดชีวิต ในทำนองเดียวกัน หากมีความประพฤติผิดกฎหมาย มาตั้งแต่วัยเด็ก การกระทำเช่นนั้นก็จะดำรงอยู่ จนตลอดชีวิตเช่นกัน แนวโน้มเช่นนี้มีอาจจะหาตัวอย่างมาแสดงให้เห็นได้เพียงพอ แต่การจัดลำดับว่า พฤติกรรมไหนมาก่อนและพฤติกรรมไหนมาหลัง ทำให้ได้มองเห็นความสำคัญของอิทธิพลอันเกิดจากการเลือก (หมายความว่า หากเลือกทำชั่วมก่อนแต่เยาว์วัยก็จะประพฤติชั่วต่อไป แต่หากทำความดีก่อน ก็จะเป็นคนดีต่อไปเหมือนกัน) ความรู้สึกแรงกล้าก็ยังมิได้ให้คำจำกัดความโดยชัดเจน มันเกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่เรียกว่า เกียรติยศ ในการประพฤติเป็นอาชญากร หรือเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากรและ ยังเกี่ยวเนื่องต่ออารมณ์ที่มีต่อกลุ่ม หมายความว่าเมื่อทำผิดมากกลุ่มให้เกียรติมากก็อาจจะหลงติดอยู่ในกลุ่มเหล่านั้นได้ประพฤติผิดต่อไป ในทำนองเดียวกันกับการเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร หากกลุ่มไม่ให้

เกียรติก็จะไม่เป็นอาชญากร พฤติกรรมที่แสดงออกจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มว่า จะมีปฏิกริยาทางอารมณ์ต่อกันเป็นอย่างไร

ในปี ค.ศ. 1934-1939 Sutherland (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น. 85) ได้นำเสนอ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมการกระทำผิด Sutherland ให้ความสนใจทั้งเรื่องกระบวนการ (Process) และโครงสร้าง (Structure) โดยมองว่า การคบหาสมาคมกันของบุคคลนั้นเป็นกระบวนการและอธิบายว่าทำไมคนจึงต้องมีการคบหาสมาคม ทฤษฎี จะอ้างถึงความขัดแย้งและความไร้ระเบียบในฐานะที่เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง Structure Situation ซึ่งจะกำหนดรูปแบบของการคบหาสมาคมและรูปแบบของพฤติกรรม การกระทำผิด ซึ่งได้อธิบายพฤติกรรมการกระทำผิดว่าเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้ทักษะ (Skill) และแรงจูงใจ (Motives) ซึ่งเป็นผลมาจากการคบหาสมาคมกับคนที่เป็นอาชญากร จึงได้เรียนรู้ค่านิยม (Values) ทักษะ (Attitudes) ค่านิยมและรูปแบบของการประกอบอาชญากรรม (Pattern of Criminal Behavior)

โดยสรุป ทฤษฎีการคบหาสมาคม (Differential Association) มีแนวคิดว่าคุณบุคคล จะเรียนรู้พฤติกรรมของการกระทำผิด โดยผ่านกระบวนการของปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์กับ บุคคลอื่น กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี ย่อมเลียนแบบพฤติกรรมมาจาก คนที่ตนเองมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ตัวแบบจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจ ดังนั้นเด็กและเยาวชนที่เลียนแบบ จะชั่งน้ำหนักระหว่างความหมายเชิงการกระทำผิดและความหมายเชิงต่อต้านการกระทำผิด ซึ่งเป็น เครื่องตัดสินว่าพวกเขาเหล่านั้นจะคล้อยตามบรรทัดฐานหรือจะเบี่ยงเบน ถ้าการชั่งน้ำหนักโอนเอียง เห็นว่าบรรทัดฐานนั้นดีแล้ว ผลก็คือ จะประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐาน แต่ถ้าการให้ความหมาย โอนเอียงไปทางละเมิด ผลก็คือ การกระทำผิด การชั่งน้ำหนักความหมายจะเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับ ความถี่ (Frequency) ระยะเวลา (Duration) จุดเริ่มต้น (Priority) ความผูกพัน (Intensity) ที่คน ๆ นั้น เข้าไปเกี่ยวข้องกับการให้ความหมายว่าจะปฏิบัติตามบรรทัดฐานหรือจะประพฤติเบี่ยงเบน ถ้าหากบุคคลนั้นถูกนำไปสู่การให้ความหมายละเมิดบรรทัดฐาน และในขณะเดียวกันก็ถูกตัดขาด จากความหมายของการปฏิบัติตามบรรทัดฐานหรือไม่เช่นนั้นบุคคลนั้นได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับความหมายที่ละเมิดบรรทัดฐานตั้งแต่เยาว์วัยก่อนและได้รับรู้บ่อย ๆ เป็นเวลานาน และมีความผูกพันมากกว่าที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐาน ดังนั้น บุคคลก็จะประพฤติเบี่ยงเบน

2.2.4 ทฤษฎีการประทับตรา (Labeling Theory)

ในสมัยโบราณบางยุค นักโทษที่จะพ้นโทษออกไป ต้องถูกสักที่หน้าผากหรือส่วนสำคัญของร่างกาย เพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นภายนอกรู้ว่า เขาเคยเป็นนักโทษหรืออาชญากรมาก่อน จะได้มีความระมัดระวัง ตระหนักถึงภัยที่จะมาถึงตัว นั่นคือ การตีตราบาปหรือประทับตรา

ในเชิงกายภาพแก่ผู้กระทำผิด ปัจจุบันแม้จะไม่มี การประทัตตราแบบนี้หลงเหลืออยู่แล้ว แต่การประทัตตราบาปลงบนจิตใจหรือความรู้สึกของผู้กระทำผิดก็ยังคงมีอยู่

ทฤษฎีการประทัตตรา (Labeling theory) (Becker, 1963, p. 9, อ้างถึงใน กิตติธรรต เลอวงส์รัตน์, 2550, น. 103) เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการอาชญาวิทยายุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว ที่มาของทฤษฎีนี้ พัฒนามาจากแนวคิดของ Howard S. Becker นักสังคมวิทยาชาวชิคาโก เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทฤษฎีการกระทำตอบโต้ทางสังคม (Social reaction theory) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การกระทำใดใดก็ตามที่เรียกว่าเป็น "พฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior)" โดยเนื้อแท้ของมันแล้ว ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้กระทำผิดโดยตรง แต่เป็นแนวโน้มที่คนส่วนใหญ่มีการประทัตตราในเชิงลบให้กับพฤติกรรมนั้น ๆ ที่เขาเห็นว่าผิดแปลกต่างไปจากบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวังหรือต้องการให้เป็น ดังนั้น พฤติกรรมเบี่ยงเบนในมุมมองของทฤษฎีนี้ จึงเน้นไปที่ปฏิกริยาของสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิดมากกว่าเนื้อหาสาระของการกระทำนั้นโดยตรง

แนวคิดดังกล่าวก็พอมีเหตุผลสนับสนุนอยู่ ดังจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมอย่างเดียวกัน ในสังคมหนึ่งอาจจะเป็นสิ่งผิด ในขณะที่อีกสังคมหนึ่งอาจมองว่าเป็นพฤติกรรมปกติ การปล้น คนรวยแล้วนำทรัพย์สินที่ได้ไปช่วยเหลือคนจนของโจรสมัยก่อน แม้จะผิดกฎหมายแต่สังคมก็มองด้วยความชื่นชม เมื่อพ้นโทษออกมาแล้วสังคมก็ยังให้การยอมรับก็มีตัวอย่างอยู่ให้เห็น การฆ่ากัน ในสนามรบของทหาร ถูกยกย่องว่าเป็นสิ่งมีเกียรติ เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ ในขณะที่วัยรุ่นนยกพวกตีกันถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมเลวร้าย สตรีมีสามีคราวเดียวกันหลายคนถูกประณามในสังคมทั่วไป แต่ในกลุ่มชนที่ยอมรับวัฒนธรรมการมีครอบครัวแบบเมียเดียวหลายผัวหรือ "polyandry" เช่น ชาวทิเบตบางกลุ่มในเนปาลหรืออินเดีย การกระทำเช่นนั้นก็มีใช้สิ่งผิดปกติสำหรับพวกเขาเลย สมัยหนึ่ง การสูบฝิ่นถือเป็นพฤติกรรมปกติ แต่ปัจจุบันกลายเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย

Lemert นักทฤษฎีการประทัตตราได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนไว้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเบี่ยงเบนขั้นต้นและการเบี่ยงเบนขั้นที่สอง (primary & secondary deviant) การเบี่ยงเบนขั้นต้น หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำความผิดเล็กน้อย สังคมไม่มองว่าเป็นความผิด ผู้กระทำผิด จึงไม่รู้สึกว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอดในที่ที่การจราจรไม่พลุกพล่าน อาจถูกมองว่าไม่ดีแต่ก็ไม่ถึงกับถูกประณามจนเกินเหตุจากสังคม ความผิดที่ไม่มีผู้รู้เห็นหรือความผิดที่ไม่สามารถเอาผิดได้ ถือว่าเป็นความเบี่ยงเบนขั้นต้น เพราะสังคมยังไม่มีปฏิกริยา ในเชิงลบหรือตีตราว่าเขาเป็นคนเลว การเบี่ยงเบนในขั้นที่ 2 หมายถึง การกระทำความผิดที่สังคมรับรู้

และลงโทษเอาผิดกับผู้ที่ทำให้กระทำ พร้อมทั้งตีตราว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมหรือถือว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลอันตรายต่อสังคม

วัยรุ่นคนหนึ่ง เธออาจจะเริ่มต้นชีวิตนักเที่ยวในครั้งแรกด้วยความรู้สึกต้องการผจญภัยเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น แต่โซครายที่กลุ่มเพื่อนที่เธอไปเที่ยวด้วยนั้น เป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่ได้ชื่อว่าเป็น "กลุ่มสาวใจแตก" คนในครอบครัวของเธอและเพื่อนบ้านใกล้เคียง ต่างพากันตราหน้าเธอว่าเริ่มจะเป็นสาวใจแตก การเที่ยวในครั้งต่อมา อาจเป็นพฤติกรรมเพียงเพื่อประชดประชัน คนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้าน แต่ปฏิกิริยาตอบโต้จากครอบครัวและเพื่อนบ้านของเธอจะเริ่มรุนแรงเป็นทวีคูณและชัดเจนยิ่งขึ้น จนเธอเกิดความรู้สึกว่าพวกเขาไม่เข้าใจเธอและมีอคติกับเธอเกินไป เกิดความรู้สึกไร้ค่า และทำที่สุด การถูกมองในแง่ลบตลอดเวลา ก็จะเป็นสาเหตุให้เธอไม่มีทางเลือกและต้องตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อนนักเที่ยวอย่างถาวร ซาซึนกับพฤติกรรมที่ถูกมองว่า ผิดและยอมรับการเป็น "สาวใจแตก" ของตนเองอย่างเต็มตัว

สำหรับคนที่ได้ชื่อว่าเป็นอาชญากรก็เช่นกัน ในเบื้องต้นเขาอาจจะไม่มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นอาชญากร บางคนต้องคดีฆ่าคนตายเนื่องจากบันดาลโทสะ ถูกเหยื่อถูกเหยียดหยามและไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ อารมณ์ชั่ววูบพลิกผันชีวิตของเขาจากการเป็นคนปกติไปสู่การเป็นนักโทษในเรือนจำ การเรียนรู้และจิตวิญญาณของความเป็นอาชญากรจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับขณะอยู่ในคุก เขาต้องคบหาใกล้ชิดสนิทสนมกับอาชญากรตัวจริง เพื่อนทุกคนต่างก็รับรู้ตรงกันว่าเขา คือ อาชญากรฆ่าคนตาย เมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว ทัศนคติในเชิงลบของสังคม เหตุผล การไม่รับเข้าทำงานของนายจ้าง ความหวาดระแวงของครอบครัว สายตาของเพื่อนบ้าน ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จะเป็นเครื่องมือตอกย้ำในการประทับตราอาชญากรให้กับเขาได้ เป็นอย่างดี ในที่สุดเขาก็หมดทางเลือก เกิดความรู้สึกต่อต้านสังคม ยอมรับอย่างแท้จริงว่าตัวเองคือ อาชญากรเต็มตัว กล้าที่จะเข้าสู่วงการอาชญากรและพร้อมที่ก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ได้อีก นั่นคือ นัยยะของสิ่งที่ Backer กล่าวไว้ว่า "สังคมคือ ผู้สร้างอาชญากร"

ทฤษฎีการประทับตราพยายามชี้ให้เห็นว่าสังคมนั้นมีส่วนทำให้บุคคลกลายเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ เพราะไม่เปิดโอกาสให้คนแก้ตัว บางครั้งคนมีอำนาจกระทำผิดก็ไม่ถูกลงโทษ ในขณะที่บางคนทำผิดเล็กน้อยก็ถูกลงโทษอย่างรุนแรง ซึ่งก็ได้รับการยอมรับเป็นอย่างกว้างขวาง มีการนำไปประยุกต์พัฒนาต่อยอดทั้งในด้านสังคมวิทยา อาชญาวิทยาและจิตวิทยา อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์อยู่ไม่น้อย โดยเห็นว่าแนวทฤษฎีนี้ ไม่ได้มีการนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร นอกจากจะแสดงความเห็นอกเห็นใจ คนด้อยโอกาสในสังคมที่มักตกเป็นอาชญากรเท่านั้น แต่ถึงกระนั้น ทฤษฎีการประทับตรา มีประโยชน์ต่อ

วงการอาชญาวิทยามาก เพราะได้มีการนำแนวคิดไปปรับใช้ในการแก้ไขผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดเล็กน้อยหรือความผิดครั้งแรกที่ไม่ร้ายแรง โดยให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสแก้ตัว ในลักษณะการพิพากษาให้รอลงอาญาหรือการคุมประพฤติ แม้ผู้ที่ถูกตัดสินจำคุกไปแล้วระยะหนึ่ง เมื่อมีความประพฤติดี มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าสำนึกตระหนักในการกระทำผิดก็มีการลดโทษ ให้ หรือพักการลงโทษ ปลดปล่อยตัวก่อนกำหนดพ้นโทษจริงตามคำพิพากษาขอศาล รัฐบาลเอง ก็มีแนวนโยบายในการพัฒนาฝึกฝนอบรมผู้กระทำผิดทั้งในด้านความรู้ ความคิดและจิตสำนึก ให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ดี ลดการประทุษร้ายของสังคม ซึ่งจะทำให้เขาสามารถปรับปรุงตัวและ กลับเข้าสู่สังคมได้ตามปกติ ไม่ถลำลึกลงมารับตัวเองว่าเป็นอาชญากรโดยสันดานและสิ้นหนทาง ที่จะเลือกเดินต่อไปในวันข้างหน้า

สรุปตามทฤษฎีการประทุษร้ายของเบคเกอร์ ซึ่งให้เห็นว่า หากในสังคมดีตราว่า บุคคลนั้น บุคคลนี้เป็นโสเภณี เป็นเด็กเกเร การตีตราเหล่านี้จึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการ แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป แม้ว่าเขาจะเพิ่งเริ่มทำเช่นนั้นเพียงครั้งเดียวก็ตาม เบคเกอร์ ซึ่งให้เห็นว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการประทุษร้าย คือ กลุ่มที่มีอำนาจ เพราะกลุ่มนี้เป็นผู้สร้างกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใช้บังคับกับสมาชิกในสังคมและเป็นผู้ชี้ว่าใครคือ ผู้กระทำความผิดหรือผู้เบี่ยงเบน ซึ่งผู้ที่ถูกประทุษร้ายมักได้แก่ กลุ่มที่ไม่มีอำนาจ เช่น คนจน คนชั้นต่ำ ชนกลุ่มน้อย ในขณะที่คน มีอำนาจและชนชั้นสูงมักไม่ถูกประณามและลงโทษ ถึงแม้ว่าเป็นผู้กระทำความผิด และเบี่ยงเบนก็ตาม ดังนั้น พฤติกรรมใดเป็นการเบี่ยงเบนหรือไม่ จะเป็นเรื่องที่ถูกกำหนดโดยมาตรฐานและการตัดสินของกลุ่มที่มีอำนาจในสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2542, น. 10) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการกระทำใดจะเป็นการเบี่ยงเบน หรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น สังคมระบุว่าการทำงานนั้น ๆ จะเบี่ยงเบนหรือไม่เบี่ยงเบนหากมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นก็จะทำให้เกิดลักษณะดังต่อไปนี้

1. กลุ่มบุคคลหนึ่งมักจะมีอำนาจเหนือหรือได้เปรียบกลุ่มอื่น โอกาสของคนกลุ่มนั้น จึงมีน้อยจนในที่สุดอาจจะถูกกีดกันหรือลงโทษ
2. บุคคลที่ถูกตีตรา อาจจะยอมรับว่าการกระทำนั้น ๆ เป็นความผิดซึ่งอาจจะทำให้ บุคคลนั้นอยากเป็นคนที่ไม่ดีโดยสมบูรณ์แบบให้หมดเรื่องหมดราวไป เช่น คนที่ถูกตราหน้าว่าเป็น คนที่ติดยาเสพติดก็อาจจะใช้ชีวิตแบบคนติดยาอย่างเต็มที่ด้วยการไม่ทำงาน ใช้ชีวิตสบาย ๆ ไม่อยาก รักษาตัว ทำตามใจ รวมทั้งประกอบอาชญากรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย ปล้น ฆ่า เป็นต้น

อณณพ ชูบำรุง (2547, น. 105-108) ได้กล่าวถึงทฤษฎีตีตราในชื่อของ “ทฤษฎีตราบาป” ไว้ดังนี้ ทฤษฎีนี้ได้เสนอแนวความคิดว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นผู้ตราบาป การตราบาปจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำผิดครั้งแรก และผู้กระทำผิดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการ

ยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ในสังคมสถาบันเหล่านี้เป็นผู้กำหนดว่าเขาประพฤติเป็นอาชญากร เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้กระทำผิดก็ยอมรับตราบาปและเริ่มในการกำหนดทิศทางแห่งความประพฤติของตนในอนาคต ให้สอดคล้องกับการรับรู้ของสังคม โดยนัยนี้อาชญากรรมจึงเกิดขึ้นเนื่องจากปฏิกริยาระหว่างบุคคลกับสังคมผู้ที่เสนอแนะความคิดนี้เป็นคนแรกคือ ตาร์ต นักสังคมวิทยาและนักอาชญาวิทยาชาวฝรั่งเศส และต่อมาซัตเตอร์แลนด์ นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกันก็ได้เสนอแนวความคิดนี้เหมือนกัน ผลของการตราบาปนั้นไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบุคคลไปในทิศทางเดียวกันเสมอไป แต่การตราบาป ก็มีความหมายต่อบุคคลยิ่งกว่าสิ่งที่เขาได้ปฏิบัติลงไป การตราบาปว่าเป็นคนผิดอาจทำให้ผู้กระทำผิดเปลี่ยนนิสัยของตนเป็นนิสัยเปี่ยมไปตลอดกาลเลยก็ได้การตราบาปเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดเหตุการณ์ตามมาและเหตุการณ์นั้นก็คือ การแสดงออกของพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง สมมติว่า เรากำหนดพฤติกรรมเป็นการเริ่มต้นว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรม เช่น การเป็นโสเภณี ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจะเป็นผลให้เกิดอาชีพโสเภณีขึ้นมาจริง ๆ ในขั้นสุดท้ายเพราะ มีเหตุการณ์เกิดขึ้นมาหลายอย่างอยู่ในกระบวนการตราบาป ดังจะให้เห็นดังต่อไปนี้

1. เริ่มมีการเบี่ยงเบน
2. สังคมลงโทษ
3. เริ่มเบี่ยงเบนอีก
4. ลงโทษหนักรวมทั้งปฏิเสธสังคม
5. เบี่ยงเบนต่อไปอีก บางครั้งจะรู้สึกมั่งร้ายและโกรธแค้นต่อผู้กระทำการ

ลงโทษตน

6. ชุมชนทนไม่ได้และจัดการอย่างเป็นทางการ โดยการสร้างรอยมลทินว่าเป็นผู้เบี่ยงเบนจริง ๆ
7. พฤติกรรมเบี่ยงเบนหนักขึ้น แสดงปฏิกริยาในทางลบต่อการสร้างรอยมลทินและการลงโทษจากชุมชน

และการลงโทษจากชุมชน

8. ยอมรับฐานะการเป็นคนเบี่ยงเบนอย่างเต็มตัว และพยายามปรับตัวให้สม

บทบาท

นักอาชญาวิทยาอีกท่านหนึ่ง คือ เบคเคอร์ (Becker) (อ้างถึงใน อัมณพ ชูบำรุง, 2547, น. 106-107) ได้กล่าวไว้ว่า การตราบาปจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. เวลาที่มีการกระทำผิด
2. มีผู้กระทำผิดและมีผู้ตกเป็นเหยื่อ
3. การรับรู้ของสังคมต่อการกระทำผิด

มีข้อสังเกตพบว่า สังคมนั้นไม่เพียงแต่ลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเท่านั้น แต่ยังคงห่างเหินจากผู้เบี่ยงเบนอีกด้วย ในความเป็นจริงแล้วถือว่าผู้เบี่ยงเบนเป็นคนนอกคอก เป็นคนคบไม่ได้ เป็นคนสารเลว แล้วแต่จะเรียก จึงสามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ในขั้นตอนของผู้กระทำผิดก็คือทัศนคติที่มึนร้าย ส่วนการเรียนรู้ต่อไปก็อาจจะเป็นทัศนคติที่เกลียดชังจนกระทั่งเรียนรู้เทคนิคที่จะเอาตัวรอดโดยเบี่ยงเบนหรือประกอบอาชญากรรม

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยอะไรมากมายนักที่เกี่ยวกับการเบี่ยงเบนหรือเป็นอาชญากรรม มีเพียงปฏิกิริยาทางสังคมเท่านั้น และผู้เป็นอาชญากรก็ตอบสนองต่อปฏิกิริยานั้น คนบางคน หรือคนจำนวนมากเมื่อทำผิดและมีคนตราหน้าก็ไม่ได้กระทำผิดต่อไป เพราะเขาเป็นคนที่มีความตั้งใจเข้มแข็ง มีเหตุผล และอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดีและทฤษฎีนี้ไม่ได้เน้นปัจจัยทางจิตใจ ปัจจัยทางกายภาพตลอดจนทั้งปัจจัยครอบครัวและสถาบันสังคมอื่น ๆ

ทฤษฎีส่วนมากจะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้เป็นอาชญากรและผู้ไม่เป็นอาชญากร แต่ทฤษฎีตราบาปพยายามจะชี้ให้เห็นว่าอาชญากรไม่ได้มีความแตกต่างจากผู้ไม่เป็นอาชญากร คนเป็นอาชญากรเพราะปฏิกิริยาของสังคมต่างหาก พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมถือเป็นพฤติกรรมธรรมดาในสถานการณ์หนึ่งอาจเป็นอาชญากรรมแต่ในอีกสถานการณ์หนึ่ง อาจไม่เป็นอาชญากรรมก็ได้ ปฏิกิริยาทางสังคมจึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ

นักอาชญาวิทยาอีกท่านหนึ่ง คือ เรด (Ried) ได้เสนอแนวความคิดว่าทุกคนมีความโน้มเอียงที่จะกระทำผิดกฎหมายอาญา ความแตกต่างอยู่ตรงที่ว่าทำให้บางคนจึงละเมิดกฎหมายอาญาได้บ่อยกว่าคนอื่น และควรพิจารณาต่อไปอีกว่ากฎหมายที่ละเมิดบ่อย ๆ คือ กฎหมายอะไรและทำไมบางคนเมื่อละเมิดกฎหมายแล้วถูกสังคมตราบาปลงไป ส่วนบางคนกลับไม่ถูกตราบาป ความต้องการของเรดก็คือ เขาต้องการให้ศึกษาถึงการกระทำผิดซ้ำของสภาพกฎหมายที่ใช้อยู่ และปฏิกิริยาของสังคมต่อผู้ละเมิดกฎหมาย (อันณพ ชูบำรุง, 2547, น. 105-108)

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายปัญหาโสเภณีได้ เนื่องจากโสเภณีเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่ง ดังนั้น ปฏิกิริยาของคนในสังคมที่มีต่อตัวโสเภณีจึงเป็นไปในทางลบ โสเภณีจึงถูกสังคมตราให้ประหนึ่งเป็นอาชญากร ถูกตราหน้าให้มีสถานะทางสังคมต่ำกว่าผู้หญิงในอาชีพอื่น ๆ ด้วยคุณค่าของโสเภณีจะถูกคิดออกมาเป็นตัวเงิน บุคคลที่ประกอบอาชีพนี้ผู้เกี่ยวข้องจึงพยายามที่จะปกปิด ซ่อนตัวเองจากสังคม

2.2.5 ทฤษฎีจิตวิทยาเอ็กต์บุคคล (Individual Psychology)

แอลเดอร์ (Alfred Adler) (ปิยะพงษ์ พันธุ์ธงไชย, 2547, น. 13-14) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้โดยเขาให้ความสำคัญที่ “จิตวิทยาเอ็กต์บุคคล” สารของทฤษฎีคือ คนเรามีลักษณะเป็นทรงรวมของร่างกาย และจิตใจที่เกี่ยวข้องกัน ทุกคนมีลักษณะเฉพาะตัว เพราะแรงจูงใจมีลักษณะนิสัย ความสนใจ และค่านิยมแตกต่างกันในความเป็นเอกลักษณ์ของทุกคนผู้เขียนเชื่อมั่นว่า ในการศึกษาเรื่องการกระทำผิด ควรจะได้ศึกษาพิจารณาเป็นรายบุคคล (Individualization) ที่มีหลักทางสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายกล่าวไว้ว่า

นักสังคมสงเคราะห์จะให้ความช่วยเหลือ ในฐานะที่เขาผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิด เป็นของตนเอง ปัญหาของเขามีลักษณะเฉพาะแม้จะเป็นปัญหาอย่างเดียวกัน แต่ก็มีความรู้สึกความต้องการ ผลกระทบต่อตัวเองและทัศนคติที่แตกต่างไปจากคนอื่น ฟิงเธลิกว่า แม้จะเป็นปัญหาอย่างเดียวกัน ในระหว่างคนสองคน แต่นักสังคมสงเคราะห์ก็ต้องปฏิบัติต่อคนสองคนแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากว่าแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน ทุกคนมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว คุณลักษณะของเราอาจเกิดจากกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อม การเลี้ยงดู ประสบการณ์และความสามารถ ฉะนั้นจึงต้องยอมรับและเข้าใจในความต้องการและปัญหาของแต่ละคน จะต้องเข้าใจว่า มนุษย์ทุกคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน ทั้งในด้านรูปร่าง หน้าตา อุปนิสัย ความรู้สึก จุดเข้มแข็ง จุดอ่อนแอ ตลอดจน การแสดงออก และความสามารถ จากแนวคิดข้างต้นเป็นการเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเฉพาะคน บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับการกระทำผิดได้ดังต่อไปนี้

1. ไม่มีการศึกษา คนที่กระทำผิดส่วนมากจะเรียนหนังสือน้อย บางครั้งออกกลางคัน หรือบางคนไม่ได้เรียนเลย สถิติปัญหาจึงค่อนข้างต่ำหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ตกเป็นเครื่องมือ ในการกระทำผิดได้ง่าย
2. บิดามารดาขาดการศึกษา จากการวิจัยหลายเรื่อง สรุปได้ว่าบิดามารดาของผู้กระทำผิดส่วนมากมีการศึกษาต่ำ และถ้าพิจารณาต่อไปมารดาที่มีการศึกษาต่ำกว่าบิดา เมื่อบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำจึงไม่สามารถอบรมสั่งสอน การพูดการปฏิบัติให้ลูกเห็นทางที่ถูกที่ควรทำได้ยาก ที่สำคัญคือ เมื่อตัวเองด้อยการศึกษาจึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาด้วย
3. ครอบครัวมีปัญหา ครอบครัวของผู้กระทำผิดมักมีชีวิตทางบ้านไม่ราบรื่น กล่าวคือ บางกลุ่มขาดบิดา บางกลุ่มขาดมารดา เนื่องจากมีการหย่าร้าง หรือตายจากไป ชีวิตในวัยเด็กของคนกลุ่มนี้จึงไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเท่าที่ควร ฉะนั้น ชีวิตเบื้องต้นจะเป็น

อย่างไร่อมเป็นรากฐานของบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของ ความกดดันในครอบครัว เช่น บิดามารดาขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทกันเสมอ

4. ฐานะเศรษฐกิจยากจน รายได้ต่ำ หรือว่างงานไม่มีรายได้

5. Self-Concept of Worthlessness ผู้ที่กระทำความผิดมักจะมีบุคลิกคิดว่าตนเอง ไม่มีคุณค่า ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีความสำคัญในตัวเอง ตัวเขาไม่สามารถทำประโยชน์ได้เลย

กล่าวโดยสรุปคือ การที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีนั้น ควรพิจารณาถึงปัจจัยสาเหตุเป็นรายกรณี เด็กและเยาวชนแต่ละคนล้วนแล้วแต่มีปัจจัยสาเหตุ ที่ต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ครอบครัว สังคม การเลี้ยงดู การอบรมบ่มเพาะ ฯลฯ ซึ่งทฤษฎีนี้อธิบายว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นหากพิจารณาจึงต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

2.3 แนวคิด ทฤษฎี ที่อธิบายการขายบริการทางเพศ

2.3.1 วิวัฒนาการการขายบริการทางเพศ

การค้าประเวณีหรือโสเภณีนั้นมีมาช้านานแล้ว จนเกือบกล่าวได้ว่า มีมาคู่กับอารยธรรมของโลกเลยทีเดียว ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กล่าวว่า โสเภณีมีรากเหง้ามาจากวงการศาสนา จากบันทึกของนักประวัติศาสตร์ชาวกรีกชื่อว่า เฮโรโดตัส (Herodotus) กล่าวว่า ก่อน ค.ศ. 500 ชาวบาบิโลเนียนมีพิธีทางศาสนาประการหนึ่ง กล่าวคือ หญิงสาวชาวบาบิโลเนียนทุกคนจะต้องผ่านการบูชาเจ้าแม่โมลิตตา (Mylitta) ต้องมานั่งในโบสถ์ อีสตาร์ (Ishtar) เพื่อให้ชายที่พอใจเลือกโดยผู้ขายคนใดโยนเงินเหรียญให้ที่ตกหญิงคนใด หญิงคนนั้นจะต้องพลีพรหมจรรย์ให้แก่ชายคนนั้น ส่วนเงินที่ได้ก็จะบำรุงศาสนา ในมณฑลเด็กคานและ ทางอินเดียภาคใต้ตามเทวาลัยมี “เทพวาสี” ทำหน้าที่ขบร้องและเต้นระบำบ่าเรอสาวทแก่นักบวช หรือนักธุดงค์ที่มาสักการะเทพเจ้าและมีอีกหลายแห่งที่สตรีต้องไปให้นักบวชทำพิธีเบิกเฝ้าพรหมจารีให้ เช่น ประเพณีทางศาสนาของชาวก่อ ที่อยู่บนภูเขาชายแดนในจังหวัดเชียงรายของประเทศไทย โดยชาวเขาจะเลือกผู้ชายให้มีหน้าที่สอนให้หญิงสาวพรหมจารีรู้รสความรู้สึกทางเพศ เรียกว่า คะจิวาคะ คือ เป็นคนแรกที่จะเบิกพรหมจารีของหญิงสาวก่อนชายหนุ่มคนอื่น โดยเชื่อถือกันว่า ชายกะจิวาคะที่ชาวก่อเลือกนี้เป็นตัวแทนจากเทพเจ้ามิตสา นอกจากนี้บางลัทธิก็มีการเสพสังวาสกันเพื่อบูชาเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ของธัญญาหาร เช่น เจ้าแม่อิซตาร์ของอัสซีเรีย เป็นต้น ในสมัยต่อ ๆ มาโสเภณีก็นเปลี่ยนจากพิธีกรรมทางศาสนามาเป็นทางโลก โดยหวังประโยชน์สำหรับตนมากกว่าศาสนา เช่น ที่เมืองลิเดีย (Lydia) ทางภาคตะวันตก

ของเอเชียไมเนอร์ หญิงสาวหันมาเป็นโสเภณีเพื่อหาเงินทุนไว้สำหรับการแต่งงาน หญิงเกishaในญี่ปุ่น และหญิงสาวเผ่าอูเลตเนลในอัลจีเรีย ก็มีธรรมเนียมคล้ายกัน (วัฒนา วิเศษฤทธิ์, 2552, น. 24 -26)

ต่อมาในปี 639-559 ก่อนคริสตกาล นักกฎหมายและนักปฎิรูปที่มีชื่อเสียงของกรีก ชื่อว่าโซลอน (Solon) ได้ตั้งสำนักหญิงนครโสเภณีขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงเอเธนส์ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของทางราชการ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการลักลอบค้าประเวณี บรรดาหญิงโสเภณี ก็ประกอบอาชีพกันอย่างเป็นระบบ ต่อมาหญิงโสเภณีระบาดไปทั่วทุกมุมโลก ในทางตะวันออกโสเภณีก็มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ครั้งโบราณไม่แพ้ทางยุโรปเช่นกัน เช่น ในอินเดียสมัยพุทธกาล หญิงโสเภณีได้รับเกียรติอยู่ในสังคมชั้นสูง โดยมีการรับรองว่า การค้าประเวณีเป็นอาชีพสุจริต จะเห็นได้จากหลักฐานในธรรมบทและชาดกหลายเรื่อง ที่เรียกหญิงโสเภณีว่า คณิกาบ้าง หญิงงามเมืองบ้าง หญิงเทศยาบ้าง ส่วนในการแบ่งประเภทและราคาก็มีมานานแล้ว บางพวก หากินกับคนชั้นสูงแม้กษัตริย์บางพระองค์ก็เสด็จไปคบหาสมาคมด้วย โดยถือว่า หญิงโสเภณีเหล่านั้นมีไว้เพื่อประดับประดาพระนครให้สวยงาม ชิวกุกุมาร ซึ่งต่อมาเป็นแพทย์ประจำพระองค์พระพุทธเจ้าก็มีมารดาเป็นหญิงนครโสเภณี เหมือนกัน หญิงบางพวกก็ไม่เลือกบุคคลเปิดรับทั่วไป หรือเป็น พวกชั้นต่ำมาก ในสมัยนั้นหากนครใดไม่มีหญิงโสเภณีนครนั้นแทบจะร้างหรืออับเฉาทีเดียว หญิงโสเภณีในอินเดียสมัยโบราณนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองมากทีเดียว จนต่อมาถึงคริสต์ศตวรรษที่ 16 เกิดโรคระบาดติดต่อกับหญิงโสเภณีแพร่หลายลุกลามไปทั่วทวีปยุโรป ทางกรีกจึงเริ่มหาวิธีควบคุมการค้าประเวณีอย่างจริงจัง ในปี ค.ศ. 1530-1565 (พ.ศ. 2073-2108) โรงหญิงโสเภณีถูกปิดตลอดทั่วยุโรปภาคกลางและภาคตะวันตก พร้อมกันนั้นก็มีการออกกฎหมายห้ามค้าประเวณี ผู้ใดฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่รัฐบาลหลายประเทศก็ไม่สามารถควบคุมการค้าประเวณีได้ ใน ค.ศ.1700 (พ.ศ. 2243) กรุงเบอร์ลิน ได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมการค้าประเวณี โดยกำหนดให้หญิงโสเภณีทุกคนไปตรวจร่างกายทุก 15 วัน นับเป็นประเทศแรกที่ออกกฎหมายเช่นนี้ และต่อมา อีกหลายประเทศก็เริ่มออกกฎหมายตาม ต่อมาใน ค.ศ. 1785 (พ.ศ. 2328) กรุงปารีสเริ่ม ออกกฎหมายบังคับให้หญิงโสเภณีทุกคนต้องไปจดทะเบียน เพื่อให้มีสิทธิค้าประเวณี ได้ตามกฎหมาย ต่อมาประเทศต่าง ๆ ในยุโรป อเมริกา และเอเชียก็ดำเนินการออกกฎหมายตามอย่างประเทศฝรั่งเศสกันแทบทุกประเทศสำหรับประเทศไทยนั้น หญิงโสเภณีมีมาตั้งแต่ครั้งใดไม่มีหลักฐานปรากฏชัด หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศเลิกทาส เมื่อปี พ.ศ. 2448 แล้วปรากฏว่าหญิงโสเภณีแพร่หลายมากขึ้น โดยมีหัวหน้าตั้งโรงขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ ทั่วไป มีผลทำให้กามโรคระบาดติดต่อกันอย่างมากมาย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ.127 ขึ้น เมื่อวันที่ 13 มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก 126 (พ.ศ. 2452) ทำให้การจัดระเบียบโสเภณีดีขึ้น ทั้งด้าน

การจดทะเบียนหญิงโสเภณี รวมถึงจดทะเบียนโรงหญิงโสเภณีด้วย กิจการหญิงโสเภณีในกรุงเทพฯ สมัยนั้นมีลักษณะ เช่นเดียวกับโสเภณีในนครหลวงต่าง ๆ ทางเอเชียอาคเนย์ คือ ไม่แพร่หลายเหมือนในปัจจุบัน หญิงโสเภณีสมัยนั้นมีการจำกัดขอบเขตให้อยู่ในถนนเพียงบางสายเท่านั้น เช่น แถวสะพานเหล็ก หน้าโรงหอย เป็นต้น ต่อมาเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป เริ่มตั้งแต่สมัยที่กองทหารของญี่ปุ่นขอเดินทางผ่านประเทศไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้บรรดาแม่เล้า แมงดาทั้งหลาย เปิดช่องเถื่อน เปิดสถานเต้นรำและไนต์คลับ ได้พยายามหาผู้หญิงสวยงามมาประจำสถานที่เหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีนั่นเอง

สรุป วิวัฒนาการการขายบริการทางเพศมีรากเหง้ามาจากวงการศาสนา และพัฒนาอยู่ในวงการของทางการในกรุงเอเธนส์ ประเทศกรีกเพื่อควบคุมการลักลอบค้าประเวณี ภายหลังจากการมีโรคระบาดเกิดขึ้น ก็มีการออกกฎหมายห้ามค้าประเวณีอย่างจริงจัง สำหรับประเทศไทยการค้าประเวณีเริ่มแพร่หลายในสมัยรัชกาลที่ 5 ภายหลังจากที่มีการประกาศ เลิกทาส ภายหลังพระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติสัญญาโรค ร.ศ.127 ทำให้การจัดระเบียบโสเภณีดีขึ้น

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ

การค้าประเวณีหรือการขายบริการทางเพศในประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงประมาณ พ.ศ. 2200 (กรมราชทัณฑ์, 2551, น. 22-29) โดยไม่ได้ถูกนำเข้ามาจากชาติตะวันตกตามเรื่องเล่ากัน การค้าประเวณีในไทยเริ่มแพร่หลายกับชาวตะวันตกในช่วงที่มีการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับชาวตะวันตกมีหลักฐานเป็นศัพท์ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเรียกว่า “จ้างทำขำเราแก่บุรุษ” ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์กฎหมายตราสามดวงบทพระอัยการลักษณะผิดเมีย มีการบัญญัติผู้ค้าประเวณีว่าหญิงนครโสเภณีและสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีสถานประกอบการเรียกว่า โรงหญิงนครโสเภณี โดยทั่วไปมีโคมเชียวตั้งข้างหน้าจึงเรียกกันว่า สำนักโคมเชียว ทั้งนี้ก่อนปี พ.ศ. 2499 การค้าประเวณีไม่ถือว่าเป็นผิดกฎหมายแต่เริ่มพระราชบัญญัติปราบปราม การค้าประเวณี พ.ศ. 2503 กำหนดว่าการค้าประเวณีเป็นความผิดอย่างชัดเจน ในสังคมยุคใหม่เริ่มแพร่หลายมากขึ้นในช่วงสงครามเวียดนามโดยในช่วงนั้น การค้าประเวณีจะเป็นการลักลอบค้าประเวณีและปัจจุบันธุรกิจการค้าประเวณีกลายเป็น ธุรกิจแอบแฝง โดยเฉพาะสถานบริการอาบอบนวดในประเทศไทยถูกจัดอยู่ในส่วนของสถานบริการทั่วไป ซึ่งผิดกฎหมายแต่การขายบริการทางเพศของผู้ให้บริการถือเป็นข้อตกลงระหว่างผู้ชายและ ผู้ซื้อเป็นความเข้าใจกันว่าไม่เกี่ยวข้องกันทางสถานบริการ

2.3.2.1 สาเหตุการขายบริการทางเพศ

จากการศึกษางานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิและเอกสารทางวิชาการของนักวิชาการ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศพบว่าปัจจัยสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจากบรรทัดฐานทางสังคมได้นั้นเกิดจากการที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างมากและผลที่ตามมาจากการพัฒนาประเทศก็คือ

1. ปัญหาด้วยโอกาสทางการศึกษาเด็กหญิงส่วนใหญ่บางคนไม่ได้จบการศึกษา ภาคบังคับ ตามนโยบายของรัฐบาลที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนและบางคนพอจบการศึกษา ภาคบังคับแล้วก็ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องของกฎหมาย บทบาทของตนเอง ขาดทักษะในการดำรงชีวิต และขาดความเข้าใจในเรื่องของการขายบริการ ทางเพศ โดยคิดว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับตนเองได้

2. ปัญหาความยากจน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว จากสังคมเกษตรกรรมกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่สามารถอยู่ได้เนื่องจากรายได้ไม่พอจุนเจือบุคคลในครอบครัวทัศนคติของคน ในครอบครัวจึงเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของเศรษฐกิจ ทำให้ต้องประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้ มาทดแทนและบางส่วนก็ยึดอาชีพโสเภณี เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

3. ปัญหาขาดจริยธรรมในจิตใจ ในกรณีที่พ่อแม่ขายลูกเป็นโสเภณีมิใช่เกิดจาก ความยากจนเพียงอย่างเดียวแต่แสดงให้เห็นถึงการขาดจริยธรรม ขาดจิตสำนึกและความเคารพ ในความเป็นมนุษย์และคุณธรรมทางเพศ ทำให้ผู้ขายบริการและผู้ซื้อบริการ มองว่าการขายบริการทางเพศเป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีผู้เสียหายเป็นอาชญากรรมไร้เหยื่อ และสังคมก็ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง แต่สิ่งที่สังคมต้องตระหนักก็คือ ผลกระทบที่เกิดจากการขายบริการทางเพศก็คือโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะโรคเอดส์ ที่รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณในการรักษาอย่างมากและ ยังสูญเสียประชากรในวัยทำงานก่อนวัยสมควรที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป

4. ปัญหาค่านิยมความฟุ่มเฟือย ในปัจจุบันประชาชนเริ่มมีค่านิยมในการบริโภค วัตถุนิยมมากขึ้น มีความฟุ่มเฟือย ความฟุ้งเฟ้อตามกระแสของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการ หารายได้เพิ่มขึ้น ในการดำรงชีพในสังคมระบบทุนนิยมเพื่อความทัดเทียมฐานะทางสังคมและอาชีพ ขายบริการเป็นอาชีพที่ทำรายได้ดีได้ง่าย

5. ปัญหาความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เนื่องจากสังคมไทย ส่วนใหญ่มองว่าเพศหญิงเป็นเพศที่ต้องอบรมเลี้ยงดูให้เก็บกอดต่อการเข้ายวนจากเพศตรงข้าม ไม่สามารถแสดงออกทางเพศ เท่าเทียมผู้ชาย ทำให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งที่มีความต้องการ

แสดงออก ทางเพศและไฝ่หาประสบการณ์ทางเพศ เพื่อสนองตอบความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นผู้หญิง เมื่อถูกชักชวนหรือล่อลวงก็คล้อยตามได้ง่ายและส่วนใหญ่ ผู้หญิงจำนวนนี้ก็มาจากพื้นฐานของความด้อยโอกาสทางการศึกษาและครอบครัวที่ล้มเหลว

6. ปัญหาอื่น ๆ เช่น การทำธุรกิจการขายบริการทางเพศ แก๊ง อาชญากรรมค้ำมนุษย์ การท่องเที่ยวรูปแบบของการซื้อบริการทางเพศ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้มีการขายบริการ ทางเพศมากขึ้นและกฎหมายก็ไม่สามารถครอบคลุมถึงเนื่องจากเป็นความต้องการ และสมัครใจ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ไม่มีผู้เสียหาย แต่กฎหมายก็ได้มีการคุ้มครองป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีและการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก สำหรับผู้ที่ถูกล่อลวงหรือการบังคับจากแก๊งอาชญากรรมต่าง ๆ หรือนายหน้าที่หวังผลประโยชน์จากธุรกิจนี้ โดยเฉพาะเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

2.3.2.2 รูปแบบการขายบริการทางเพศ

การขายบริการทางเพศในปัจจุบันมีรูปแบบการติดต่อกับผู้ซื้อหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

1. ยืนรอข้างถนน โดยการยืนรอลูกค้าบริการหัวริมถนน หรือตามสถานที่สาธารณะและขายบริการทางเพศต่อในบริเวณโรงแรมหรือโรงแรมมานูรูต ในกรุงเทพฯมีมากบริเวณ รอบสวนลุมพินี รอบสนามหลวง

2. อาบอบนวด หรือห้อง เป็นสถานบริการทางเพศโดยตรง โดยผู้ขายบริการจะนั่งรอภายในสถานบริการและรอลูกค้าเข้ามาเลือก โดยในสถานบริการจะมีบริการจัดห้องไว้รองรับ ในต่างจังหวัด บางทีผู้ให้บริการจะยืนรวมตัวรอบกองไฟและมีห้องบริการไว้สำหรับลูกค้าที่ต้องการ เข้ามาใช้บริการในประเทศไทยราคาการให้บริการมีตั้งแต่ 50 บาท จนถึงหลายหมื่นบาท สถานบริการอาบอบนวดมีกระจายในกรุงเทพฯและจังหวัดอื่น ๆ ในกรุงเทพฯมีมากบริเวณถนนพระรามเก้า ถนนเพชรบุรี

3. สถานบันเทิง คาเฟ่ ร้านอาหารไอเกะ หรือร้านตัดผมบางแห่ง มีการบริการพิเศษ แอบแฝงเพิ่มเติมสำหรับลูกค้า

4. หอพักของผู้ขายบริการ ในหลายประเทศการขายบริการประเภทนี้เป็น ประเภทเดียว ไม่ผิดกฎหมายโดยเป็นที่นิยมในประเทศเยอรมนี เบลเยียม สวิตเซอร์แลนด์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยทางผู้ขายบริการจะประกาศโฆษณาตามใบปลิว หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ

5. การโทรเรียกโดยลูกค้าติดต่อทางนายหน้า (แมงดา หรือ มาม่าซัง) เพื่อเรียก มาใช้บริการทางที่พักของลูกค้าหรือทางโรงแรมที่เตรียมไว้ ราคาการให้บริการแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานที่และชนิด โดยปกติผู้ชายที่ให้บริการจะได้รายได้น้อยกว่าผู้หญิงที่ให้บริการ

2.3.2.3 ผลกระทบจากการขายบริการทางเพศ

1. ปัจจุบันการขายบริการทางเพศมีเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบทำให้เกิดโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์แพร่หลายออกไปเป็นวงกว้างยากต่อการควบคุม ป้องกัน และรักษา รัฐบาล ต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากในการบำบัดรักษา ควรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคที่ติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ และการป้องกันตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชน

2. ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาของชาวต่างชาติมองว่า ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หาซื้อบริการทางเพศได้ง่ายเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว และประเทศที่เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็คือ ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศเวียดนาม ประเทศแม็กซิโก ประเทศจีน ประเทศลาว ประเทศคิวบา และประเทศบราซิล ส่วนใหญ่ก็เป็นประเทศที่อยู่ใกล้เคียงกับประเทศไทย

3. ทำให้เกิดองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ แก๊งค์ค้ายมนุษย์ มีการจัดตั้งเป็นองค์กรและบริหารงานอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ตอบแทนโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเหล่านี้อย่างเข้มงวดและจริงจังก็ ยังมีการลักลอบ การขายบริการทางเพศส่วนใหญ่จะเป็นรูปแอบแฝงมากขึ้น

สรุปจากแนวคิดการขายบริการทางเพศได้ว่า สาเหตุของการขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่มาจากปัญหาความด้อยโอกาสทางการศึกษา ฐานะยากจน ขาดคุณธรรมจริยธรรม มีความฟุ่มเฟือย มีความบกพร่องทางกาย จิต สติปัญญา ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้เกิดโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์มากขึ้น เกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศ และส่งผลให้เกิดแก๊งค์ค้ายมนุษย์

2.3.3 แนวคิดเรื่องตัวตนของโสเภณี

แนวคิดเรื่องการค้าประเวณี เป็นประเด็นสำคัญที่ถกเถียงกันในกลุ่มเฟมินิสต์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณี (Feminists Against Systems of Prostitution-FASP) และกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณี (Prostitutes Rights-PR) ทั้งสองกลุ่มเป็นนักเฟมินิสต์ที่ห่วงใยในสวัสดิภาพของโสเภณี แม้ว่าการวิเคราะห์ของแต่ละฝ่าย มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน สาเหตุของความขัดแย้งมาจากมุมมองทางทฤษฎีในเรื่องตัวตนของโสเภณี กลุ่มที่สนับสนุนสิทธิของโสเภณี มอง “ผู้ให้บริการทางเพศ” (sex workers) ในฐานะ ที่เป็นผู้ที่มีบทบาทในการตัดสินใจ “เลือก” (choose) เข้าสู่การค้าประเวณี ขณะที่กลุ่มที่ต่อต้านระบบการค้า

ประเวณีมองว่า “ผู้หญิงถูกทำให้เป็นโสเภณี” (prostituted women) โดยสภาพ ทางสังคมที่อยู่ภายใต้ระบบสังคมที่ความคิดแบบผู้ชายเป็นใหญ่

Melanie Simmons (1999, อ้างถึงใน โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) สํารวจแนวคิดต่อการค้าประเวณีของทั้งสองกลุ่ม พบว่า ทั้งสองมีพื้นฐานร่วมกันในหลักการของเฟมินิสต์ 4 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1. ผู้หญิงมีลักษณะร่วมบางอย่างและตกเป็นฝ่ายที่ถูกปฏิบัติในทางลบ
2. ทั้งสองฝ่ายต่างเชื่อเหมือนกันว่า ผู้หญิงสามารถที่จะเป็นผู้นิยามคุณลักษณะและพฤติกรรมว่าแบบใดที่เหมาะสมสำหรับพวกเขา
3. ทั้งสองฝ่ายต่างเห็นว่าโลกทุกวันนี้ ผู้ชายเป็นฝ่ายให้ความหมายต่อความเป็น “ผู้หญิงดี” ว่าเป็นผู้หญิงต้องทำตามความคาดหวัง บริการและเอาอกเอาใจผู้ชาย
4. ทั้งสองฝ่ายต่างต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมเพื่อขจัดอำนาจที่ไม่ยุติธรรม ซึ่งบุคคลอื่นมากำหนดชะตากรรมของผู้หญิง

ขณะเดียวกัน Melanie Simmons (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) เห็นว่าสาเหตุสำคัญที่เป็นพื้นฐานของมุมมองที่แตกต่างกันระหว่างทั้งสองแนวคิดมาจากระดับการวิเคราะห์ ขณะที่กลุ่มสนับสนุนสิทธิของโสเภณี เน้นการวิเคราะห์ในระดับตัวตน แต่กลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณีเน้นสาเหตุที่การค้าประเวณีกลายเป็นสถาบันทำให้มีมุมมองที่แตกต่าง ดังนี้

1. การพูดในฐานะที่เป็นผลประโยชน์ร่วมของผู้หญิง ขณะที่กลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณีพยายามที่จะนำเสนอแทนเงื่อนไขร่วมของผู้หญิงทั้งหมด กล่าวคือ ผู้หญิงมีสถานะภาพเป็นรองผู้ชายแม้จะตระหนักว่าผู้หญิงไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด แต่ผู้หญิงก็ตกอยู่ภายใต้การกดขี่จากระบบสังคมที่ความคิดแบบชายเป็นใหญ่ ส่วนกลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณีเป็นตัวแทนของผู้หญิงและผู้ชายที่เลือกงานบริการทางเพศ ตลอดจนพยายามพิทักษ์สิทธิของใครก็ตามที่อยู่อย่างดังกล่าว โดยที่กลุ่มคนเหล่านี้ต้องไม่ได้ถูกข่มขู่คุกคาม

2. จุดเน้นในการวิเคราะห์ มุมมองของกลุ่มที่ต่อต้านระบบการค้าประเวณี เน้นการวิเคราะห์อำนาจของผู้ชายที่มีอยู่เหนือผู้หญิงในสังคม โดยเฉพาะเรื่องเซ็กส์ ผู้หญิงไม่รู้จักตัวตนด้านที่เกี่ยวข้องกับเซ็กส์ ที่แท้จริงของตนเองเพราะเราผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนดและสร้างเซ็กส์และกดขี่บังคับผู้หญิงให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ชาย ขณะที่ฝ่ายสนับสนุนสิทธิโสเภณีไม่ยอมรับว่าเซ็กส์ของผู้หญิงถูกกำหนดโดยผู้ชาย แย้งว่า การที่ฝ่ายคัดค้านระบบการค้าประเวณีอธิบายเช่นนั้นเป็นเพราะมีสมมุติฐานว่า ความหลากหลายทางกามารมณ์ (erotic diversity) แบบอื่น ๆ รวมทั้งการค้าประเวณีเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจและคงไม่มีใครที่เต็มใจกระทำการเหล่านั้น ดังนั้นใครมีเซ็กส์ ที่

เบี่ยงเบนดังกล่าวต้องเป็นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่ก็ถูกบังคับ ขณะที่กลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณีมองเรื่องเซ็กซ์ว่าเป็นเรื่องวิถีการปฏิบัติและการพิจารณาของทั้งสองฝ่าย ไม่สามารถมาตัดสินกันว่า จะยอมรับได้หรือไม่ ส่วนในเรื่องงานบริการทางเพศเป็นทางเลือกทางหนึ่งปัจเจกบุคคลควรจะมีโอกาสที่จะเลือกงานที่ดีที่สุดสำหรับตนเองซึ่งงานส่วนใหญ่ผู้หญิงมักถูกกีดกันและจ่ายค่าแรง อย่างไม่เท่าเทียมกับเพศชาย

นอกจากนี้ในกลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณียังเห็นว่า เซ็กซ์ที่เกิดขึ้น ในการค้าประเวณี ยังมีอยู่ได้เพราะความต้องการของผู้ชายและโสเภณีก็ไม่มีโอกาสที่ต่อรองใด ๆ ขณะที่กลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณีเห็นว่าผู้หญิงไม่ได้ยอมจำนนแต่ได้พยายามต่อรองการบริการต่าง ๆ เพื่อแลกกับค่าตอบแทนด้วยและยังเห็นว่าสถานภาพที่ผู้หญิงเป็นรองและการเหยียดเพศนั้นปรากฏอยู่ในครอบครัว ศาสนา การศึกษา การเลี้ยงดูบุตร สื่อ รัฐ และตลอดจนการจ้างงาน ดังนั้นไม่ควรจะมาต่อต้านกิจกรรมด้านเซ็กซ์ที่เกิดจากความยินยอมของคนที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ทางฝ่ายต่อต้านระบบการค้าประเวณียังคงยืนยันว่าการที่ผู้หญิงต้องกลายเป็นเหยื่อนั้นมาจากการใช้อำนาจของผู้ชาย ซึ่งได้ถูกทำให้กลายเป็นสถาบัน

3. มุมมองต่อผู้ชาย กลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณีมองว่าผู้ชายไม่ได้เป็นตัวปัญหา สิ่งที่เป็นปัญหาคือ กฎหมายที่เอาผิดผู้ที่เข้าร่วมในการค้าประเวณีที่ทั้งสองยินยอมพร้อมใจต่างหาก ขณะที่กลุ่มต่อต้านเห็นว่า ผู้ชายเป็นปัญหา แม้ว่าผู้ชายในแง่ปัจเจกจะไม่ได้กดขี่ผู้หญิง แต่ระบบชายเป็นใหญ่และทุนนิยมเป็นปัญหาพื้นฐานและเป็นสาเหตุของการค้าประเวณี

4. ความยากจนกับการค้าประเวณี ขณะที่กลุ่มต่อต้านมองว่าแรงบีบทางเศรษฐกิจบังคับให้ผู้หญิงต้องยอมใช้เนื้อตัวร่างกายไปเป็นวัตถุให้คนแปลกหน้าเซกซ์นั้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่ ความยากจนของผู้หญิงถูกทำให้กลายเป็นเรื่องเซ็กซ์ในสังคมที่ให้รางวัลกับผู้ชายแต่ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นผู้อ่อนแอส่วนกลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณีเห็นด้วยว่าโครงสร้างบางอย่างทำให้ผู้หญิงอ่อนแอและยากจน แต่งานบริการทางเพศเป็นงานที่ทำให้ผู้หญิงมีรายได้มากกว่างานอื่น ๆ และสามารถทำให้ผู้หญิงมีอิสระมากขึ้น

5. ผู้หญิงถูกทำให้เป็นสินค้า กลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณีมองว่าแรงงานทางเพศเสนอบริการเพื่อแลกกับเงิน แต่ไม่ได้ขายทั้งตัวตนมาเป็นสินค้าขณะที่กลุ่มต่อต้านมองว่า ผู้หญิงกลายมาเป็นสินค้าที่ถูกซื้อขายโดยผู้ชายตัวตนของผู้หญิงถูกทำให้แปลกแยกและการที่ผู้หญิง ที่ค้าประเวณีพยายามรักษาระยะห่างและแยกร่างกายและการกระทำของเธอระหว่างที่มีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตัวตนทั้งหมดและความสมบูรณ์ทางจิตใจ

ขณะที่ Melanie Simmons (1999, อ้างถึงใน โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) แบ่งกลุ่มแนวคิดเรื่องการค้าประเวณีออกเป็น 2 กลุ่มตามจุดยืนในเรื่องการค้าประเวณีแต่ (Jaggar (1997) อ้างถึงใน โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) แบ่งกลุ่มเฟมินิสต์ตามพื้นฐานทางทฤษฎีเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ liber al feminist กลุ่มที่สองคือ Marxist กลุ่มที่สามคือ radical feminist และกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณี Jaggar พบว่ามีหลายระดับ ในกลุ่มหลังนี้ นับตั้งแต่กลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อสิทธิโสเภณีไปจนถึงเฟมินิสต์แนวโพสโมเดิร์น Jaggar เรียกทั้งสองกลุ่มนี้ว่า libertarian feminist แนวคิดของกลุ่มหลังนี้ไม่เพียงแต่เรียกร้องสิทธิของโสเภณีเท่านั้น แต่ยังเรียกร้องในนามของเฟมินิสต์ด้วย ด้วยการวาดภาพโสเภณีให้เป็นผู้นำในเรื่องเซ็กส์ และเสนอว่าการค้าประเวณีเป็นรูปแบบการต่อต้านทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง

ความแตกต่างในการยกระดับการอธิบายของสองกลุ่มแรกมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ อธิบายการค้าประเวณีว่าเป็นงานชนิดหนึ่ง (work) ขณะที่กลุ่ม radical เสนอแนวคิดเรื่อง การทำร้าย ทางเพศ (sexual abuse) เป็นคำอธิบายการค้าประเวณี ส่วนกลุ่มสุดท้ายเน้นไปที่ตัวตนของ ผู้ค้าประเวณี (the agency of prostitutes)

Jaggar (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) วิเคราะห์แนวคิดแบบ radical และ libertarian ใน 3 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1. การอธิบายของทั้งสองกลุ่มมีลักษณะลดทอนแบบสุดขั้วและไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจประเด็นการค้าประเวณีสำหรับแนวคิดแบบเฟมินิสต์ กล่าวคือ แนวคิดของ กลุ่ม libertarian เสนอว่าโสเภณีเป็นฝ่ายกระทำในเรื่องเซ็กส์ที่มีอำนาจ (powerful sexual subject) ค่อนข้างคับแคบหากนำไปวิเคราะห์ในบริบทโลก เช่น การค้าหญิง การค้าเด็ก แรงงานที่ถูกพันธนาการหลายรูปแบบในโลกที่สาม ทางฝ่าย radical แม้จะอ้างตัวว่าทำงานเพื่อช่วยเหลือ (rescue) ผู้หญิง แต่การปฏิเสธเสียงของผู้หญิงที่เป็นโสเภณีสะท้อนว่าโสเภณีถูกกีดกันและถูกทำให้กลายเป็น บุคคลชายขอบอีกระดับหนึ่งจากกลุ่มเฟมินิสต์แนว radical นอกเหนือจากการถูกปฏิเสธจากสังคมด้วยเหตุนี้โสเภณีจำนวนมาก (โดยเฉพาะในสังคมตะวันตก) เห็นว่า การวิเคราะห์ของแนว radical มีลักษณะ ดันทุรัง ดูถูกและคล้ายกับการปกปิดระหว่างพ่อลูกที่โสเภณีต้องเชื่อฟังแนวคิดของกลุ่ม radical Jaggar เสนอว่าหากคำนึงถึงความสมานฉันท์ของเฟมินิสต์ ทางออกน่าจะเป็น การเกี่ยวพันตามความต้องการของผู้หญิงมากกว่าการยืนยันว่าจะ “ช่วยเหลือ” โดยไม่สนใจว่า ความช่วยเหลือนั้นตรงกับความต้องการของผู้หญิงหรือไม่

2. ทั้งกลุ่มมีความผิดพลาดทางด้านวิธีวิทยา (a common methodological fault) ความผิดพลาดที่ว่า ได้แก่ การปรากฏลักษณะของสารัตถะนิยม (essentialism) โดยการอ้าง ความเป็นสากลและปฏิเสธตัวอย่างที่แตกต่างจากคำอธิบายของตน

3. ทั้งสองกลุ่มต่างสร้างภาพโสเภณีไปในลักษณะที่ romanticize เช่น การเสนอว่าโสเภณีเป็นเหยื่อ เป็นกบฏนั้นเป็นการ romanticize บุคคลชายขอบ ซึ่งเป็นประเพณีทางวิชาการที่มีมายาวนาน ในสังคมตะวันตกไม่ต่างจากแนวคิดในการอธิบายกลุ่มผู้ติดยาเสพติด เด็กเร่ร่อน เป็นต้น

Jaggar เสนอมุมมองที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่า สถานการณ์เรื่องโสเภณี ไม่ได้เหมือนกันทั่วโลก ดังนั้นการอธิบายเรื่องโสเภณีควรใช้วิธีวิทยาแนวเฟมินิสต์เพื่อสืบค้นประเด็นต่าง ๆ อย่างมีบริบทและต้องคำนึงถึงความแตกต่างในกลุ่มผู้หญิงโดยเฉพาะความแตกต่างในเรื่อง เชื้อชาติ และชาติพันธุ์

บทนำในหนังสือ Global Sex Workers โดย (Kempadoo, 1998) อ้างถึงใน โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) มีความพยายามที่จะอธิบายเรื่องการค้าประเวณีให้มีบริบท และคำนึงถึงความแตกต่างในกลุ่มผู้หญิงโดยเฉพาะเรื่องเชื้อชาติตามที่ Jaggar ตั้งข้อสังเกตไว้ ซึ่งมอง การค้าประเวณีในฐานะที่เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเป็นรูปแบบแรงงานของหญิงชาย โดย เน้นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมทางเพศมีตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมในฐานะที่เป็น “คนทำงาน” ใน หนังสือเล่มนี้ไม่ได้วิเคราะห์โสเภณีในแง่ที่เป็นบุคคลที่มีลักษณะผิดปกติทางสังคมหรือทางจิตวิทยา

การนิยามคนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมทางเพศว่าเป็นผู้ให้บริการทางเพศ เพื่อที่จะเชื่อมโยงให้ตระหนักในงานของผู้หญิง ในแง่ของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและ การสร้างเงื่อนไขการทำงาน เช่นเดียวกับมิติแรงงานด้านอื่น ๆ กรอบการอธิบายในลักษณะนี้จึงมุ่งเน้นที่หนทางต่าง ๆ ที่งานบริการทางเพศประสบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตหญิงชายทั่วโลก โดยไม่จำเป็นต้องเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของคนเหล่านี้จะต้องถูกรอบล้อมด้วยกิจกรรมทางเพศ แต่เพียงเท่านั้น กิจกรรมทางเพศเพื่อการค้าไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมที่ติดตายตัวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่อาจจะเกิดขึ้นพร้อมกันกับงานอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น งานบ้าน การค้าขายของ การทำงาน ในสำนักงาน เป็นต้น และงาน ให้บริการทางเพศอาจจะเกิดขึ้นเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ในช่วงชีวิตหนึ่งก็เป็นได้

Kempadoo (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) เห็นว่าน้อยคนนักที่ขายบริการทางเพศไปตลอดชีวิตของพวกเธอ นอกจากนี้ เธอยังเสนอว่างานบริการทางเพศไม่ได้เป็นงานเพื่อความร่ำรวยส่วนตัวเพื่อความอยู่รอด หรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัวโดยเฉพาะสำหรับชนชั้นคนงาน คนกลุ่มนี้นำเงินที่ได้จากการขายบริการทางเพศไปซื้อเสื้อผ้า อาหาร ให้การศึกษาลูก หรือเพื่อพยุงฐานะของครอบครัว นิยามของคำว่างานทางเพศจึงมีความหมายที่หลากหลาย เช่น

หมายถึง การอพยพย้ายถิ่นจากบ้านเกิด สำหรับบางคนอาจหมายถึงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตกอยู่ภายใต้สัญญาผูกมัด การเป็นหนี้ แต่คนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับงานทางเพศเหล่านี้นำมาซึ่งชีวิตในกลุ่มของคนชายขอบ

Than-Dam Troung (1989, อ้างถึงใน โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) ศึกษาการค้าประเวณีกับการท่องเที่ยวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแรงงาน ทางเพศ (sexual labor) โดยประยุกต์มาจากความคิดที่ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเพศทั้งในแง่ของร่างกาย และเพศควรจะถูกมองในแง่ที่มีขึ้นเพื่อบรรลุความสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับ ความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ อันหมายถึง การสืบทอดลูกหลาน และความพึงพอใจของร่างกาย เธอเสนอว่าหญิงชายได้นำเอาเรื่องเพศและร่างกายมาเป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์แรงงาน ทางเพศจึงมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบแรงงานอื่น ๆ ซึ่งมนุษย์กระทำเพื่อพุงตัวเองให้อยู่รอด การจัดการทางสังคมเกี่ยวกับแรงงานทางเพศไม่ได้มีรูปแบบที่เป็นสากล แต่มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและประวัติศาสตร์

Kempadoo (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) เห็นว่า แรงงานทางเพศมักถูกนำไปเกี่ยวข้องกับความคิดที่ว่าเช็กส์กับความรักร่วมต้องมาควบคู่กัน เช็กส์ที่ปราศจากความรัก เป็นองค์ประกอบ ถือเป็นกรกระทำทางเพศที่อันตรายและเป็นการทำร้ายกัน Kempadoo ตั้งคำถามกลับว่าความคิดของนักเฟมินิสต์แนวเรดิคัล เช่น Kathleen Barry ที่เห็นว่าเช็กส์กับความรักร่วมต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ เรื่องอารมณ์ความรู้สึก เป็นเรื่องส่วนตัวนั้น ไม่ใช่เป็น สิ่งที่สมมุติขึ้นหรือ และผู้หญิงที่อยู่ในความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานของความรักมาเกี่ยวข้องเหล่านั้นไม่ได้รับอันตรายหรือถูกใช้ความรุนแรงจากการร่วมเพศจริงหรือ Kempadoo วิเคราะห์ว่าที่มาของ ความคิดข้างต้นมาจากความสับสนทางศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเพศและการตีความทางวัฒนธรรมแบบที่ยึดแก่นสารบางอย่างตายตัว (essentialist cultural interpretations) ความคิดที่ว่าการมีเช็กส์ต้องมีพื้นฐานจากความรักเท่ากับมีสมมุติฐานล่วงหน้าในการให้ความหมายของเช็กส์อย่างเป็นสากลโดยละเลยการเปลี่ยนแปลงของมุมมองและคุณค่าที่ผู้หญิงและผู้ชาย ให้ความหมายต่อชีวิตในทางเพศของพวกเขา

Wendy Chapkis (1997, อ้างถึงใน โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) เสนอว่า หากทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้หญิงและการให้ความหมายในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ในการค้าประเวณีจะทำให้สามารถเข้าใจและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความจริงที่ซับซ้อน ในประสบการณ์ของผู้หญิงที่ขายแรงงานทางเพศ ซึ่งการทำความเข้าใจประเด็นนี้จะทำให้ก้าวพ้น ไปจากจุดยืนทางศีลธรรมที่อธิบาย ในลักษณะที่เป็นสากล

ในงานเรื่อง Live Sex Acts : Women Performing Erotic Labor ของ Chapkis (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) ศึกษาผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศในประเทศเนเธอร์แลนด์และอเมริกา พบว่า การค้าประเวณีมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับแรงงานทางด้านอารมณ์ (emotional labor) ซึ่งหมายถึงเป็นกิจกรรมและงานที่ดูแลและนำเอาความรู้สึก (feeling) ออกมาเป็นสินค้าและขายความรู้สึกเหล่านั้น ไม่ต่างไปจากงานบริการอื่น ๆ เช่น พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน งานแสดง งานที่บำบัด ด้านจิตวิทยา หรืองานดูแลเด็ก เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตนเอง ด้านอารมณ์ ความรู้สึกของผู้หญิงที่ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และพบว่า การทำงานบริการแยกตัวตนที่ถูกทำให้กลายเป็นสินค้าและตัวตนที่เป็นส่วนตัวออกจากกัน โดยที่แต่ละตัวตนนั้นมีความหมายและเป็นตัวตนจริงตามกาลเทศะ โดย Chapkis ใช้แนวคิดข้างต้นตอบโต้ข้อถกเถียงของกลุ่มเฟมินิสต์ที่ต่อต้านการค้าประเวณี ซึ่งมีผู้เสนอว่าการขายเซ็กส์ก็คือ การขายตัวตนและ การทำร้ายทางเพศ ดังนั้นการค้าประเวณีจึงไม่อาจ เรียกได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของแรงงาน โดย Chapkis เสนอว่าผู้หญิงที่ขายบริการใช้ประสบการณ์ในงานของพวกเธอสร้างตัวตนที่หลากหลายขึ้นรวมทั้งใช้เทคนิคในการรักษาขอบเขต (techniques of boundary maintenance) เพื่อรักษาระยะห่างทางอารมณ์ระหว่างตนเองกับลูกค้า (emotional distancing) วิธีการดังกล่าว กระทำผ่านการควบคุมอารมณ์โดยผู้หญิงนิยามสถานการณ์หนึ่ง ๆ และจัดการต่อสถานการณ์นั้น ตามวิธีการต่าง ๆ ความรู้สึกที่แสดงออกไปอาจเรียกได้ว่าเป็นอารมณ์ที่แสดงออก แต่การแสดงนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องมีผลกระทบในทางลบต่อตัวผู้แสดง

การที่อารมณ์ถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเกิดขึ้นในกระบวนการของการทำงานประเภทบริการ รวมถึงงานบริการทางเพศด้วยนั้น ไม่มีผลในทางลบหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้กระทำ เพราะว่าคุณงานสามารถสั่งสมประสบการณ์ในการ “เรียกและใส่อารมณ์ภายในความสัมพันธ์ ที่ติดต่อกันระหว่างซื้อขาย” ทั้งนี้เนื่องจาก Chapkis เห็นด้วยกับแนวคิดของ Hochschild (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23) ที่เสนอว่า ความรู้สึก ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ทันทีเท่านั้น แต่ความรู้สึกยังเป็นวัตถุ (objects) ที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะดูแล และควบคุมมันด้วย นอกจากนี้คนทำงานยังสามารถที่จะรักษาขอบเขต เพื่อป้องกันตนเองจากการ ถูกทำร้าย รวมทั้งพัฒนาทักษะดังกล่าวไปสู่ความเป็นมืออาชีพในงานนั้น ๆ (Chapkis, 1997, pp. 72-79, อ้างถึงในโสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2546, น. 12-23)

แนวทางการศึกษาเรื่องงานบริการทางเพศของ Kempadoo และ Chapkis ไม่ได้มองผู้ให้บริการในฐานะที่เป็น “เหยื่อ” (victims) เนื่องจากตระหนักในตัวตนของบุคคล (personal agency) โดยที่ตัวตนในที่นี้หมายถึงปฏิบัติการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทเชิง

โครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ครอบงำในอุตสาหกรรมทางเพศระดับโลก แนวคิดนี้ เน้นไปยังตัวตน การต่อต้าน (resistances) และการต่อสู้กับกับโครงสร้างที่กดขี่และเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งสามารถเห็นได้จากปฏิบัติการของผู้หญิง การวิเคราะห์แนวนี้ มองผู้ชายบริการในฐานะที่เป็นผู้กระทำ (actors) และเป็นบุคคลซึ่งสามารถตัดสินใจและสร้างทางเลือกอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจิตสำนึก และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

2.4 แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อธิบายการขายบริการทางเพศอันนำไปสู่สถานการณ์การค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในสังคม

2.4.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี

การค้าประเวณี (ปิยวรรณ สุขทอง, 2549, น. 10-15) เป็นระบบที่ดำรงอยู่ ทั้งในสังคมอุตสาหกรรมและสังคมกำลังพัฒนาการพิจารณาเกี่ยวกับการค้าประเวณี ซึ่งสามารถพิจารณาแบ่งได้เป็น 4 กรณี ได้แก่

การที่มองว่าโสเภณีเป็นอาชญากร (Criminalization) แนวคิดนี้ยอมรับว่าแม้การค้าประเวณีจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่ก็เป็นที่จำเป็นจะต้องมีอยู่ในสังคม เพื่อสนองความต้องการของเพศชายและช่วยให้หญิงส่วนใหญ่รอดพ้นจากการถูกระงับทางเพศจากชาย แนวคิดนี้จึงยอมให้มีโสเภณีได้ แต่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและการลงโทษตามกฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้โสเภณีประกอบกิจการอย่างเปิดเผยและมีให้สังคมมองว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งถูกต้อง อย่างไรก็ตามแนวทางนี้มีได้ยอมรับการค้าประเวณีเป็นสิ่งถูกต้อง แต่มองว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้จึงจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมเพื่อให้เป็นไปในวิถีทางที่น้อยที่สุด สำหรับประเทศไทยแนวคิดนี้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503

การมีแนวคิดแบบการจดทะเบียน (Legalization) แนวคิดนี้มีพื้นฐานความคิดเช่นเดียวกับแนวคิดแรก โดยยอมรับว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำจัดให้หมดไปจากสังคมได้ และมองว่าการค้าประเวณีเป็นอาชีพหรือแรงงานบริการที่กระทำไปด้วยความสมัครใจ จึงควรทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยควรที่จะมีกฎหมายควบคุมการค้าประเวณีให้เป็นอาชีพที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย โดยวิธีการจดทะเบียนโสเภณี หรือสถานค้าประเวณีให้เป็นกิจจะลักษณะ (Legalization of prostitution) เพื่อควบคุมการกระจายของโรคติดต่ออันเกิดจากเพศสัมพันธ์ และรัฐก็สามารถเก็บภาษีจากโสเภณีได้ นอกจากนี้ ยังสามารถแก้ปัญหาคอร์ปชั่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐและการลักลอบค้าประเวณีได้ ในประเทศไทย ได้มีความพยายามที่จะศึกษาถึงความเหมาะสม ในการนำระบบการจด

ทะเบียนการค้าประเวณีมาใช้โดยคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามธุรกิจบริการทางเพศ (ปปพ.) ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ได้นำเสนอความเห็นว่าการจดทะเบียนหญิงที่ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศไม่ใช่ทางแก้ปัญหาค่าประเวณี แต่ควรจะใช้วิธีการจดทะเบียนสถานบริการซึ่งจะช่วยป้องกันการลักพาและควบคุมหญิงที่มาค้าบริการทางเพศให้อยู่ในความดูแลได้ ซึ่งแนวความคิดในการไม่จดทะเบียนผู้ค้าประเวณีนี้สอดคล้องกับความเห็นขององค์กรภาคเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาการค้าบริการทางเพศซึ่งอ้างว่าหญิงที่ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศไม่เห็นด้วยกับระบบการจดทะเบียนโสเภณี

การมีแนวคิดจัดการค้าประเวณีโดยสิ้นเชิง (Abolition) แนวความคิดนี้เห็นว่าการค้าประเวณีเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้ามนุษย์ซึ่งควรจะถูกขจัดให้หมดสิ้นไป ผู้ค้าประเวณีจึงถือเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ซึ่งจะต้องได้รับการช่วยเหลือและได้รับความคุ้มครอง แต่บุคคลอื่น ๆ ซึ่งร่วมอยู่ในกระบวนการค้าประเวณีถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดและจะต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย แม้ว่าแนวคิดนี้จะมีการแยกบุคคลในกระบวนการค้าประเวณีออกเป็น “เหยื่อ” ซึ่งต้องได้รับความช่วยเหลือและ “ผู้กระทำความผิด” ซึ่งต้องได้รับการลงโทษอย่างเป็นระบบและเป็นแนวคิดที่อาจทำให้หญิง เด็ก และสังคมมีความปลอดภัยทางเพศมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นแนวความคิดในเชิงอุดมคติซึ่งสามารถนำมาปฏิบัติได้ยาก ในความเป็นจริง อีกทั้งการมองว่าผู้หญิงค้าประเวณีทุกคนเป็นเหยื่อนั้น ไม่ตรงกับความเป็นจริงเท่าใดนัก เนื่องจากผู้หญิงบางคนก็เลือกที่จะค้าประเวณีด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริงเนื่องจากต้องการมีรายได้สูงหรือด้วยเหตุผลอื่น ๆ

การมีแนวคิดว่าการค้าประเวณีมิใช่อาชญากรรม (Decriminalization) แนวคิดนี้มีวิธีการมองระบบการค้าประเวณีเช่นเดียวกับแนวคิดที่สาม โดยมีการแยก “เหยื่อ” หรือผู้ค้าประเวณีออกจากกระบวนการค้าประเวณี และแยกผู้ค้าประเวณีประเภทที่ถูกบังคับและที่สมัครใจออกจากกันด้วย เห็นได้ว่าเป็นการมองบนพื้นฐานของการยอมรับถึงสภาพความเป็นจริงในสังคม การมีอยู่ของผู้ค้าประเวณี และมุ่งหวังให้ผู้ค้าประเวณีสามารถที่จะพิทักษ์ปกป้องสิทธิของตนได้ แนวคิดนี้ เสนอให้เอาผิดกับเฉพาะผู้แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีโดยการบังคับ และยอมรับให้ผู้หญิงสามารถค้าประเวณีได้ หากเป็นความสมัครใจอย่างแท้จริงของตนตลอดจนดูแลให้ผู้ค้าประเวณีสามารถดูแลพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของตนได้ นอกจากนี้ หากจะมีการจดทะเบียนโสเภณี ก็จะต้องดำเนินการโดยองค์กรอาชีพของโสเภณีเอง

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า หากพิจารณาตามกฎหมายไทยในปัจจุบันแล้ว แนวความคิดการค้าประเวณีมิใช่อาชญากรรมเป็นแนวคิดของไทยในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม

ผู้ค้าประเวณีที่สมัครใจอย่างแท้จริงสามารถ เป็นเหยื่อในความผิดฐานค้ามนุษย์ได้หรือไม่ เนื่องจาก หากมีบุคคลแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากผู้ค้าประเวณี และผู้ค้าประเวณีได้ยินยอมให้แสวงหา ประโยชน์ เช่นนี้จะถือว่าผู้แสวงหาประโยชน์ดังกล่าวเป็นผู้ค้ามนุษย์ที่ควรได้รับการลงโทษ ในทาง อาญาหรือไม่ เป็นประเด็นซึ่งจะพิจารณาต่อไป

2.4.2 สถานการณ์การค้าประเวณีเด็กในประเทศไทย

กระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับรายงานสถานการณ์การค้า มนุษย์ หรือ “ทิป รีพอร์ต 2015” ที่ประกาศอย่างเป็นทางการไปเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2558 ที่ ผ่านมา สำหรับประเทศไทยยังคงรั้งอันดับสุดท้ายของตาราง หรือ “เทียร์ 3” หรือกลุ่มประเทศที่ ดำเนินการ ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายสหรัฐ และไม่มี ความพยายามในการแก้ไข ปัญหา รวมทั้ง 23 ประเทศ การค้าประเวณีที่เข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ยังคงอยู่ ในสภาพปัญหา ทั้ง 3 สถานะ คือ สถานะต้นทาง ทางผ่านและปลายทางโดยปัญหาสำคัญที่สุดของ เรื่อง การค้าประเวณีที่เข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ในประเทศไทย มีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ การแสวงหา ผลประโยชน์จากการ ค้าประเวณีเด็กหญิงจากประเทศเพื่อนบ้าน และการแสวงหาผลประโยชน์จาก การค้าประเวณีเด็กหญิงไทย (มติชนออนไลน์, 2558)

ปัญหาเรื่องการค้าประเวณีเด็กต่างชาติ ทำให้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศไทยกลายเป็นพื้นที่ทางผ่านและพื้นที่ปลายทางของการค้ามนุษย์ ลักษณะของ สภาพปัญหา มีการนำเด็กจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศลาวเข้ามาค้าประเวณี บริเวณชายแดนและ จังหวัดใกล้เคียง ในรูปแบบของช่องและร้านคาราโอเกะ พื้นที่ใจกลางเมือง และอำเภอที่ติดตะเข็บ ชายแดนของจังหวัดอุดรธานี หนองคาย ถือเป็นแหล่งขายบริการทางเพศ เด็กต่างชาติที่รุนแรงที่สุด มี การจับกุมโดยหน่วยงานภาครัฐ และถูกนำเสนอข่าวต่อสื่อมวลชน หลายครั้ง แต่ก็ยังมีการเปิด ให้บริการอย่างโจ่งแจ้งจนถึงปัจจุบัน สำหรับปัญหาเรื่องการค้าประเวณีเด็กไทย ถือเป็นอีกรูปแบบ หนึ่งของการค้าประเวณีที่เข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ รูปแบบการค้าประเวณีเด็กไทย มีรูปแบบที่ เปลี่ยนไปจากสมัยก่อน ลักษณะไม่ใช่กลุ่มอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน นายหน้าหรือผู้เป็นธุระจัดหา อยู่ในรูปแบบของบุคคลที่เด็กรู้จัก หรือผ่านการชักชวนจากเพื่อนของผู้เสียหายอีกทอดหนึ่ง การค้า ประเวณีเด็กไทยมักเกิดจากเด็กที่หายออกจากบ้านในลักษณะ สมัครใจหนีออกจากบ้านหรือมีปัญหา ครอบครัว บางรายสมัครใจเข้าสู่การค้าประเวณี โดยผ่านนายหน้า เนื่องจากต้องการเงินไปใช้จ่าย รูปแบบของการนำเด็กไทยมาหาผลประโยชน์ มีทั้งนำเด็กเข้าสู่สถานบริการ ช่องบาร์ ร้านคาราโอเกะ และในรูปของไซดีไลน์ ซึ่งนายหน้าจะติดต่อเป็นธุระจัดหากับลูกค้าผ่านทางโทรศัพท์ แนวนอนัมของเด็ก ที่จะตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในลักษณะนี้ มีแนวนอนัมเพิ่มสูงขึ้น โดยประเมินจาก

สถานการณ์เด็กหายออกจากบ้านภายในประเทศ ที่มีสถิติเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะเด็กหญิงอายุระหว่าง 11-15 ปี ที่หายออกจากบ้านด้วยสาเหตุสมัครใจ ปัญหาการค้าประเวณีเด็กไทยจะควบคุมได้ยาก เนื่องจากไม่ได้อยู่ในสถานประกอบการที่เปิดเผยเหมือนการค้าประเวณีเด็กหญิงข้ามชาติ (มูลนิธิกระเจ๊กเงา, รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ในประเทศไทย พ.ศ. 2554 - 2555)

ความแตกต่างระหว่าง “การค้าประเวณี” และ “การค้ามนุษย์”

การค้าประเวณี (ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539) (ศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC, 2558) หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อน เพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำ จะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

การค้ามนุษย์ (ตามพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ข้อ 3) ระบุว่า การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัยหรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่เข็ญหรือด้วยการใช้กำลังหรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใดด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสียหายจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการการเอาคนลงเป็นทาส หรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคน ลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

องค์ประกอบของการเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

ผู้เสียหายซึ่งเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ คือ หญิง (เฉพาะหญิงที่อายุเกิน 18 ปี บริบูรณ์ นับวันที่หญิง ถูกกระทำ) หรือเด็ก (ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายที่อายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ นับวันที่เด็กถูกกระทำ) [พ.ร.บ. มาตรการฯ ม.4 "เด็ก" หมายความว่าบุคคลผู้มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์]

เหยื่อของการค้ามนุษย์มีลักษณะถูกกระทำ ดังนี้

1. เป็นรัฐจัดหา (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.9 และ ป.อาญา ม.282,283 และ312 ตรี)
2. ล่อไป (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าและประเวณี ม.9 และ ป.อาญา ม.282, 283 และ 312 ตรี)
3. พาไป (ป.อาญา ม.282, 283, 283 ทวิ, 284, 312 ตรี, 317, 318, 319, 320)

4. ชักพาไป (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.9 และ ป.อาญา ม.282)
5. นำเข้าในราชอาณาจักร (ป.อาญา ม.312)
6. ซื่อ (ป.อาญา ม.312, 317, 318, 319)
7. ขาย (ป.อาญา ม.312)
8. จำหน่าย (ป.อาญา ม.312, 312 ตริ, 317, 318, 319)
9. พามาจาก (ป.อาญา ม.312)
10. ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร (ป.อาญา ม.312, 320)
11. รับไว้ (ป.อาญา ม.312, 312, ตริ, 317, 318, 319)
12. รับตัวบุคคลซึ่งรู้ว่ามิผู้จัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี (พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.9)
13. รับตัวบุคคลซึ่งมิผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น (ป.อาญา ม.282, 283)
14. สนับสนุนในการรับตัวบุคคลซึ่งมิผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น (ป.อาญา ม.282,283)
15. รู้เห็นเป็นใจให้มีการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.10)
16. หน่วงเหนี่ยว (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.12, ป.อาญา ม.310, 312)
17. กักขัง (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.12, ป.อาญา ม.310)
18. กระทำอันใดให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.12, ป.อาญา ม.310)
19. สนับสนุนการหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำอันใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย เพื่อการค้าประเวณี (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.12)
20. ซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปเพื่อการอนาจาร (ป.อาญา ม.283 ทวิ, 284)
21. ใ้ข้อมูลหลอกลวง (พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.9, ป.อาญา, ม.283, 284, 320)
22. บังคับ (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ม. 26)

23. ชักจูง (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ม. 26)
  24. ยุยง (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ม. 26)
  25. ส่งเสริม (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ม. 26)
  26. ใช้กำลังประทุษร้าย (ป.อาญา ม. 283, 284)
  27. ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.12)
  28. ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม (ป.อาญา ม.283, 284, 320)
  29. ใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการใด ๆ (ป.อาญา ม.283, 320)
  30. เพื่อให้ผู้เป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ตกอยู่ในสภาวะยินยอมหรือยอมรับการกระทำใด ๆ อันมิชอบด้วยกฎหมาย
  31. เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น (ป.อาญา ม. 282, 283)
  32. เพื่อการอนาจาร (ป.อาญา ม.282, 283, 284, 317, 318, 319)
  33. เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย (ป.อาญา ม.312 ตร., 317, 318, 319)
  34. เพื่อการค้าประเวณี (พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ม.9, 10, 12)
  35. เพื่อเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส (ป.อาญา ม. 312)
  36. เพื่อการใช้แรงงานโดยกดขี่ทารุณ (พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กฯ ม. 26)
  37. เพื่อการขู่บังคับจิตใจหรือการกระทำใด ๆ ที่ไร้คุณธรรม (พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก ๆ ม. 26)
  38. ถ้ากระทำต่อเด็ก แม้จะไม่ใช้วิธีการตาม (3) และไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตามให้ถือว่า เด็กนั้นตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์
- สรุปได้ว่า การค้าประเวณี เป็นหนึ่งในรูปแบบขององค์ประกอบการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์แม้จะมีรายละเอียดของการพิจารณาที่แตกต่างกันในด้านอายุ ความยินยอม หรือบทลงโทษผู้กระทำผิด แต่อย่างไรก็ตามสถานการณ์ด้านการค้าประเวณีเกิดขึ้นควบคู่กับสถานการณ์ค้ามนุษย์ในประเทศไทย

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นางลักษณ์ เทพสวัสดิ์ และคณะ (2541, น. 82-84) ได้ศึกษาเรื่อง “โสเภณีเด็ก : บทบาทของสื่อสารมวลชนและการสังคมสงเคราะห์” ซึ่งในงานวิจัยได้กล่าวถึงบทบาทการสังคมสงเคราะห์ ต่อการแก้ไขและป้องกันปัญหาโสเภณีเด็กดังนี้ “การสังคมสงเคราะห์ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาบุคคลกลุ่มคนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้สามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ดี” การสังคมสงเคราะห์นับเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็กโดยมีความสำคัญทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การป้องกัน การแก้ไข การฟื้นฟูและพัฒนา

การป้องกันนับเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา การสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติอยู่ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งมูลนิธิต่าง ๆ ต่างให้ความสำคัญ ในการป้องกันและมุ่งฟื้นฟู และพัฒนาให้ชุมชน ครอบครัว และบุคคลมีความสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความคิดที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตให้มีความรู้ ไม่ให้ถูกล่อลวง เสริมสร้างชุมชนให้แข็งแกร่ง เพราะจากการศึกษาวิจัยพบว่าปัญหาโสเภณีเด็กเกิดจากปัญหาพื้นฐานที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ขาดการศึกษา ขาดโอกาส ขาดอาชีพการงาน ดังนั้น หากเสริมสร้างครอบครัวให้แข็งแกร่ง ชุมชนเข้มแข็งให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีก็เชื่อได้ว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาได้มากทีเดียว การสังคมสงเคราะห์มีแนวทางในการป้องกันปัญหานี้ โดยมุ่งพัฒนาบุคคล ครอบครัว กลุ่มและชุมชนให้มีศักยภาพพึ่งตนเองได้

การแก้ไข สำหรับการแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็กพบว่า สังคมสงเคราะห์มีบทบาท อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทในสถานสงเคราะห์เมื่อเกิดปัญหาแล้ว ส่วนใหญ่เหล่านี้ จะถูกตำรวจจับส่งมาเพื่อรับการสงเคราะห์ช่วยเหลือในหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีทั้งของรัฐ และเอกชน รวมทั้งมูลนิธิต่าง ๆ เช่นเดียวกัน เด็ก ๆ ที่ถูกส่งมารับบริการเหล่านี้ จะได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์จึงมีบทบาทในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่การสัมภาษณ์ บันทึกประวัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ สนับสนุนส่งเสริม ให้กำลังใจ รวมทั้งจัดหาปัจจัย 4 ได้แก่ ที่พัก อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค (ตรวจโรค) ฝึกอาชีพ และให้การศึกษาเท่าที่เด็ก ๆ จะรับได้ มีการเยี่ยมบ้าน เตรียมชุมชน จัดกลุ่มเสริมทักษะ เตรียมครอบครัว เพื่อว่าเมื่อเด็กเหล่านี้ออกไปจากสถานสงเคราะห์แล้วเขาจะพึ่งพาตนเองได้ และไม่หันกลับไป สู่อาชัพเดิมอีก นักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่รณรงค์ หาทุนสนับสนุนกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ ในการพัฒนา ศักยภาพของเด็ก ๆ เพื่ออนาคตข้างหน้าที่ดีของเด็ก ๆ เหล่านี้ นักสังคมสงเคราะห์ จึงทำหน้าที่เป็นผู้จัดหาให้ เป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นผู้ประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้พัฒนาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมมาช่วยเหลือเด็ก ๆ ที่มีปัญหาเหล่านี้ เพื่อเขาจะได้รับประโยชน์สูงสุดอันจะนำมา ซึ่งการ

ป้องกันปัญหาโสเภณีเด็ก ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จึงกล่าวได้ว่า สังคมสงเคราะห์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็ก

การฟื้นฟูและพัฒนา การสังคมสงเคราะห์ยังมุ่งเน้นที่การฟื้นฟูและพัฒนา โดยมุ่งเน้นให้มีการป้องกันปัญหาในระยะยาว มุ่งสร้างคนให้มีความสุข ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน โดยมุ่งให้ความสำคัญกับคนทั้งกลุ่มปกติทั่วไป และผู้ด้อยโอกาสในสังคม เช่นเด็ก ๆ ที่ถูกเอาเปรียบทางเพศเหล่านี้ สังคมสงเคราะห์มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลเหล่านี้ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างสมศักดิ์ศรี สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมมากขึ้น

นักสังคมสงเคราะห์มีบทบาทอย่างมากในการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือโสเภณีและโสเภณีเด็ก โดยปฏิบัติงานอยู่ทั้งในองค์กรสงเคราะห์เอกชน และองค์การสงเคราะห์ของรัฐ งานหลักของนักสังคมสงเคราะห์เริ่มต้นตั้งแต่ก่อนที่หญิงและเด็กเหล่านี้จะเข้ามาขอรับบริการ ระหว่างที่อยู่ระหว่างการรับบริการ และหลังจากที่รับบริการ และออกจากสถานสงเคราะห์ไปแล้ว โดยก่อนการสงเคราะห์จะทำการศึกษาหาข้อมูลด้วยการซักประวัติอย่างละเอียด ระหว่างนั้นก็ทำหน้าที่ ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน กำลังใจ ให้ความหวังในชีวิต สร้างความเข้มแข็งในด้านจิตใจ ให้การฝึกฝนอบรมทางด้านวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจ จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อผ่อนคลายและเป็นประโยชน์ต่อการปรับสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ ติดต่อบริการงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดหาทรัพยากรมาสนับสนุนการให้บริการแก่โสเภณีเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ คือ เด็ก ๆ เอง ตลอดเวลาของการดำเนินการสังคมสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ต้องตระหนักอยู่เสมอว่า จะทำอย่างไรจึงจะช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน และฟื้นฟูสภาพทางสังคม อารมณ์และจิตใจของเด็ก ๆ เพื่อให้เขากลับมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข เช่นบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และสามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่เป็นภาระต่อสังคม

ปราศรัย ศิริปริชาพงษ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “โสเภณีเด็กหญิงในเขตเทศบาลเมืองนครพนม” พบว่า กระบวนการเข้าสู่การขายบริการทางเพศของเด็กผู้หญิงกลุ่มนี้เกิดจากการ คบค้าสมาคมที่แตกต่างของเด็กหญิงกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในอาชีพนี้ที่พยายามให้ความหมาย ในทางบวกของอาชีพนี้ว่าเป็นงานที่ง่าย และรายได้สูงโดยดูตัวอย่างจากแบบที่ประสบความสำเร็จ ในอาชีพนี้เมื่อเด็กยอมรับการตีความหมายในทางบวกของอาชีพนี้ก็จะตัดสินใจก้าวเข้าสู่ การขายบริการทางเพศ โดยติดต่อผ่านเพื่อน ญาติ หรือบุคคลอื่น ที่เป็นนายหน้าเพื่อให้ได้ลูกค้า นอกจากนี้ยังพบว่า เงื่อนไขที่ทำให้เด็กหันมาขายบริการทางเพศนั้นก็เพราะความฟุ้งเฟ้อในด้านวัตถุนิยมการแต่งตัว เท่เย็บเตร่ และหุ่เมเทเงินทองเพื่อคนที่ตนรัก ตลอดจนถึงจุนเจือครอบครัวที่ยากจน จึงทำให้เด็กหญิงมีความ

ต้องการใช้เงินสูงมาก ด้วยข้อจำกัดด้านวัยที่ยังน้อยและการศึกษาต่ำ ทำให้เด็กหญิงไม่สามารถหางานใดที่ให้รายได้สูงเพียงพอต่อความต้องการได้ เด็กหญิงจึงตัดสินใจ ขายบริการทางเพศเพราะเห็นว่าเป็นงานง่ายและรายได้ดี ซึ่งนอกจากตัวเด็กเองแล้ว ยังพบว่าปัจจัย ที่ทำให้เด็กหญิงขายบริการทางเพศยังเกิดจากความต้องการของผู้ซื้อบริการซึ่งหันมานิยม มีเพศสัมพันธ์กับเด็กเพราะเชื่อว่า เด็กมีความสดใหม่ต่อการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ยังกระชับ ปลอดภัยจากโรคเอดส์ และการถูกวางยาปลดทรัพย์ รวมถึงค่านิยมวิปริตทางเพศ ที่ต้องการร่วมเพศกับ เด็กด้วย นอกจากนี้ กลไกควบคุมทางสังคมที่บกพร่องและอ่อนแอ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิงกล้าที่จะกระทำพฤติกรรมฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคม

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และคณะ (2543, น. 22) ศึกษาเรื่อง “ลักษณะและความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและผู้ขายบริการทางเพศในประเทศไทย” โดยศึกษาหญิงที่ขายบริการทางเพศและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่า หญิงที่มาขายบริการทางเพศในสถานท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ผ่านการสมรสมีครอบครัวแล้ว แต่ได้ประสบกับปัญหาครอบครัว การที่ตัดสินใจมาทำงานในสถานบริการ เพราะหญิงเหล่านี้ส่วนใหญ่หวังว่าจะมีชาวต่างประเทศ มารักและชอบพอตนจนถึงขั้นตัดสินใจแต่งงานกับตน หญิงบริการที่ศึกษาในครั้งนี้จำต้องทำงานภายใต้กฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวด แต่หญิงเหล่านี้ก็มีความอดทน ด้วยหวังว่าสักวัน ตนจะได้พบกับชายที่รักและแต่งงาน กับตน

กรมสุขภาพจิต (2547, น. 24-25) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น” จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักเรียน นักศึกษาขายบริการทางเพศ มีปัจจัยซึ่งสามารถ แบ่งออกเป็น ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในได้แก่ กลุ่มที่รู้สึกตัวตัวเองต่ำต้อย อยู่แล้ว คนที่รู้สึกต่ำต้อยกว่าเพื่อนจะหาสิ่งชดเชย เช่น ฐานะแตกต่างจากเพื่อน ไม่ถูกยอมรับจาก เพศตรงข้ามแล้วคิดว่าไหน ๆ ก็ไม่ได้แล้วถ้าขายบริการทางเพศเพิ่มขึ้นก็คงไม่เลวมากไปกว่าเดิม โดยมีลักษณะต่อต้านกฎเกณฑ์ทางสังคม เกิดจากครอบครัวถูกกดดันจากสภาพแวดล้อม จนทำให้ ขาดกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตแบบพ่อแม่ลูกทั่วไป ซึ่งส่วนมากมักพบว่า พ่อมีภรรยาบ่อย แม่คบชู้ จึงทำให้กลุ่มนี้เลือกปฏิบัติเพื่อสะท้อนความสะใจของตัวเองเพื่อเรียกร้องความสนใจจาก กลุ่มสังคมเพศ นอกจากนี้ยังเกิดสูญเสียความมั่นใจในตนเอง กลุ่มนี้มักเกิดขึ้นในกลุ่มที่อกหัก หรือถูกทอดทิ้ง ซึ่งจะเข้าสู่วงจรการขายบริการทางเพศได้ 2 ทาง คือ ส่วนหนึ่งจะหันไปเที่ยวกับ กลุ่มเพื่อนที่เที่ยวกลางคืนแล้วเสียตัวในที่สุด อีกส่วนหนึ่งจะพึ่งพยาเสพติด/เหล้า ซึ่งเมื่อดื่มเหล้า หรือเสพยาเสพติดแล้วก็จะทำให้ขาดสติ และมีเพศสัมพันธ์แบบเลยตามเลยที่นำไปสู่ค่านิยมสลับคู่สลับกลุ่มหรือที่เรียกว่า สวิงกิ้ง โดยสิ่งเหล่านี้ทำเพื่อทดแทนความเจ็บปวดทางใจซึ่งนำไปสู่หนทาง การเข้าสู่การขายตัว ประกอบกับความอยากสนุก

อยากหาความตื่นเต้น ประเภทนี้จะมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีพร้อมทุกอย่าง แต่อยากหาความแปลกใหม่จากการมีเซ็กซ์ มองว่าเซ็กซ์ เป็นกิจกรรมบันเทิงระหว่างบุคคล ส่วนใหญ่มักเป็นผลมาจากการไม่รู้จักตนเอง

สำหรับปัจจัยภายนอก เกิดจากความจำเป็นด้านฐานะ มักจะมีปัญหาเรื่องเงิน ค่าเล่าเรียนที่สูงลิ่ว ค่าเช่าอพาร์ทเมนต์ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะพบมากในเด็กต่างจังหวัด ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากเศรษฐกิจตกต่ำ และปัญหาเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำนี้ยังทำให้เกิดความอ่อนแอทางสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาอีกด้วย วัยรุ่นเหล่านี้หลงใหลในวัตถุนิยม อยากใช้ของฟุ้งเฟ้อตามแฟชั่น โดยกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมาก คือ เพื่อนใช้อะไร ก็ต้องมีเหมือนเพื่อน เพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากเพื่อน ดังนั้นเมื่อรสนิยมสูงขึ้น แต่รายได้ต่ำ ผลสุดท้ายต้องหารายได้จากการทำงานบริการทางเพศ นอกจากนี้ ผลจากการเสพยาก็มีความเกี่ยวข้อง เนื่องจากวัยรุ่นนิยมเสพยา 3 ชนิดคือ ยาอี ยาเค ยาบ้า ซึ่งเมื่อเสพยาจะไม่สามารถควบคุมร่างกายตัวเองได้ ทำให้เกิดความต้องการทางเพศสูงขึ้น ยาบางตัวมีราคาแพงจึงต้องรวมกลุ่มกันซื้อเพื่อมาเสพ ซึ่งเป็นที่มาของการมีเซ็กซ์หมู่ ค่านิยมเรื่องเพศแบบญี่ปุ่นและตะวันตกก็เป็นสาเหตุสำคัญ การเลียนแบบหนุ่มสาวชาวญี่ปุ่น และเนื้อหาในการ์ตูนญี่ปุ่นที่เน้นถึงการยอมเสียตัวเพื่อความทรงจำครั้งแรกจากคนที่ตนเองรัก และวัฒนธรรมตะวันตกที่เลือกมีเซ็กซ์กับคนแปลกหน้าเพื่อความตื่นเต้น ฉากเลิฟซีนในภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่เน้นการมีเพศสัมพันธ์สำหรับการออกเดทครั้งแรก และอีกประการหนึ่ง คือ ผลจากการพนันและการติดหนี้ นักศึกษาชายตัวเพราะติดหนี้จากการพนันบอล นอกจากนั้นยังพบว่า ค่าโทรศัพท์ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นแรงกดดันให้เด็กม.ต้นต้องเข้าสู่ การขายบริการทางเพศ ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมละทิ้งวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม สังคมไทยละทิ้งความสำคัญของเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนปัญหา และสร้างเครื่องมือทางวัฒนธรรมใหม่ คือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร ไม่ถือเป็นการเสียตัวถืออวดอวดเป็นสำคัญ

อรรถพล พันธุ์บุญเกิด (อ้างถึงใน รวีภาส น่วมลิวศ์, 2548, น. 37) ศึกษา เรื่อง “ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์แก้ปัญหา” ซึ่งในรายงานได้กล่าวถึงสภาพความรุนแรงของปัญหาโสเภณีเด็กว่ามีเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เด็กเป็นจำนวนมากถูกนำมาชักจูงบังคับให้ค้าประเวณี มีผลทำให้เด็กได้รับผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ และปัญหาโสเภณีเด็กมีจุดแห่งปัญหาในเรื่องของแรงงานที่ไม่มีคุณภาพ และไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศซึ่งในรายงานเรื่อง โสเภณีเด็ก กระบวนการล่อลวงโสเภณีเด็กสถานบริการและสภาพการทำงานของเด็ก ตลอดจนผลกระทบต่อตัวเด็กที่ค้าประเวณีและข้อเสนอแนะต่อปัญหาโสเภณีมีดังนี้ ควรมีการพัฒนาบทบาทของผู้หญิงในทุกด้านให้เท่าเทียมกับชาย โดยเฉพาะสร้างความเท่าเทียมในด้านรายได้และ ในการมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ ควรให้การศึกษาต่อพ่อแม่เด็กถึงขบวนการค้าหญิงและผลเสีย ที่เด็กจะได้รับหลังจากที่มาค้าประเวณี ควรเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสาธารณชนที่ว่าหญิงเหล่านี้ ไม่สามารถกลับตัวได้ ตรงกันข้ามสังคมควรจะให้โอกาสในการกลับตัวของเธอเพราะหญิงเหล่านี้ประกอบอาชีพเนื่องจากไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่านี้ ควรมีการลงโทษสถานหนักกับผู้ปล่อยหญิง และเด็กมาค้าประเวณี และเผยแพร่ข่าวสารและหน่วยงานที่จะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในด้านงานอาชีพและความช่วยเหลือฉุกเฉิน ควรมีการเผยแพร่เกี่ยวกับโรคกามโรคและสถานบำบัดให้มากกว่า ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เดชา สังขวรรณ และคณะ (2550, น. 24-25) ได้ศึกษาเรื่อง“กระบวนการเข้าสู่ การค้ามนุษย์”จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสี่ยงต่อการถูกล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์โดยเฉพาะ การค้าประเวณี มักเป็นกลุ่มเด็กผู้หญิงที่อยู่ในช่วงอายุ 13-17 ปี หรือกรณีที่ญาตินำมาเลี้ยงดู ตั้งแต่เด็ก โดยหวังขายเด็กเป็นสินค้าเมื่อเข้าสู่วัยสาว ซึ่งกลุ่มเด็กหญิงที่พบว่าเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มเด็กหญิงหรือหญิงสาวจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่าและจันทบุรี ที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านภาษา และครอบครัวหรือสังคมไม่อาจปกป้องพวกเขาได้ ยิ่งไปกว่านั้นการไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพในบ้านเกิด ทำให้พวกเขาต้องลักลอบเข้ามาทำงานและแสวงหาอนาคตในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย

กลุ่มเด็กหญิงชาวเขาหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีสถานะบุคคล ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เพราะความยากจน และถูกชักจูงให้ไปทำงาน ถูกหลอกลวง ล่อลวงให้ไปค้าประเวณี ได้ง่าย คนในชุมชนเองก็ขาดความตระหนักถึงปัญหาและไม่รู้เท่าทันกลุ่มนายหน้าที่เข้าไปหลอก เอาเด็กมาทำงาน เนื่องจากพวกเขาอาศัยอยู่ในถิ่นที่ห่างไกลและทุรกันดาร

กลุ่มเด็กที่ครอบครัวทอดทิ้งและเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยกเด็กที่พ่อแม่ติดยาเสพติด ค้ายาเสพติด การพนัน หรือไปทำงานต่างประเทศ ไม่มีใครดูแล และพ่อแม่ติดเชื่อเฮชไอวี ตลอดจนเด็กเร่ร่อนข้างถนนซึ่งนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเร่ร่อนจากฝั่งพม่า

กลุ่มเด็กที่เติบโตท่ามกลางกระแสสังคมที่กระตุ้นให้เกิดการบริโภคอย่างไม่รู้เท่าทันหลงใหลในวัตถุ ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวันอันควร นำไปสู่การขายตัวเพื่อให้ได้มาซึ่งยาเสพติดหรือสิ่งของอื่น ๆ เช่น เสื้อผ้าสวย ๆ ข้าวของเครื่องใช้ เป็นต้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความคุ้มครองของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี และเพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในเด็กและเยาวชน ซึ่งในวิธีการศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนนั้น ผู้ทำการศึกษาได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นกระบวนการในการค้นหาความจริงที่เป็นไปโดยธรรมชาติ ง่ายต่อการสร้างองค์ความรู้ทำความเข้าใจจากการมองภาพรวมของการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีในเด็กและเยาวชน โดยมองผ่านทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจโดยเริ่มตั้งแต่ประสบการณ์ในการทำงานกับผู้รับบริการ ลักษณะ รูปแบบของผู้รับบริการที่เคยพบเจอ ปฏิสัมพันธ์ของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อผู้รับบริการและครอบครัว ความท้าทาย ความยากลำบาก และอุปสรรคในการทำงานกับผู้รับบริการ โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมายแบบอุปนัย เพื่อที่จะสามารถทำความเข้าใจในเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีผ่านทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ได้อย่างเป็นองค์รวม ซึ่งในการศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ผู้ศึกษามีกระบวนการขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. การวิจัยด้วยเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เอกสารที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย เช่น จากแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง รวมไปถึงกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนำเอาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ๆ ที่ได้รวบรวมนี้ มาทำการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้อง ใกล้เคียง ซึ่งสังคมปัจจุบันมีความเป็นพลวัต ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องก้าวตามให้ทันและเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. การวิจัยคุณภาพ สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูล ที่มีความลึกซึ้งและรอบด้าน โดยมีแนวคิด ทฤษฎีเป็นพื้นฐานและทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูล คือ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์มักมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นคู่สนทนา ใช้ทักษะการสื่อสารสร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะทำการศึกษาโดยการเข้าไปเก็บข้อมูลกับ นักสังคมสงเคราะห์ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานคลุกคลีอยู่กับกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่เคยประกอบอาชีพโสเภณี ผู้ซึ่งถือเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เข้ารับ การคุ้มครองสวัสดิภาพอยู่ที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งในการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างไม่มีข้อจำกัด เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะเป็นการพูดคุยไม่เคร่งครัดในขั้นตอนและลำดับของคำถาม แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูล ทางวัฒนธรรม ทักษะคิด ระบบคิด ท่าที การให้ความหมายของบุคคลต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามบริบทของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้น ๆ ช่วยอธิบายให้สิ่งที่ผู้ศึกษาพบเห็นให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น และเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์

3.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะนักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปีอยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์บ้านเกร็ดตระการ บ้านนารีสวัสดิ์ และบ้านสองแคว จำนวน 5 คน โดยมีคุณลักษณะ คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานด้าน สังคมสงเคราะห์ มีประสบการณ์ ในการทำงานอยู่ในสถานคุ้มครองฯไม่น้อยกว่า 3 ปี และไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีใบประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานกับเด็กและเยาวชนที่สมัครใจประกอบอาชีพค้าประเวณีโดยตรง ซึ่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้เป็นผู้ที่เข้าข่ายตกเป็นเหยื่อจากการ ค้ามนุษย์ โดยเป็นผู้เสียหายที่ได้เข้ารับการคุ้มครองที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการ ค้ามนุษย์ 3 แห่งข้างต้น

การศึกษากลุ่มประชากร จะทำการเจาะลึกให้เห็นทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ ที่มีต่อสภาพประวัติ ภูมิหลังครอบครัวของเด็กและเยาวชน รูปแบบการดำเนินชีวิต การศึกษา สภาพ

เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ทั้งการคบเพื่อน ค่านิยม ทศนคติในภาพรวม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ผู้ศึกษาได้จากวิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงอัตวิสัย การวิเคราะห์ ที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจกับประสบการณ์ ทศคติที่มีต่อการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน โดยการฟังเรื่องราวจากการพูดคุย คำบอกกล่าว จากนักสังคมสงเคราะห์แต่ละคน ซึ่งในระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปด้วยพร้อม ๆ กัน

การสัมภาษณ์

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์ได้พูดอย่างละเอียดและลึกในหัวข้อเฉพาะที่ต้องการ ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรง สามารถทำให้เข้าใจในข้อมูลระหว่างกันและกันได้ดี ถ้ามีความเข้าใจผิด ก็สามารถแก้ไขได้ทันที นอกจากนี้มีลักษณะยืดหยุ่นมาก สามารถดัดแปลงและแก้ไขคำถามจนกว่าผู้ตอบจะเข้าใจคำถาม ซึ่งการสัมภาษณ์ในรูปแบบนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยผู้ศึกษาจะพูดคุยกับนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มตัวอย่างแบบสบาย ไม่มีพิธีรีตอง สร้างความรู้สึกเป็นกันเอง ไม่มีขั้นตอนหรือลำดับของข้อความ ใช้คำถามที่เข้าใจง่าย การสัมภาษณ์จะดำเนินไปอย่างไม่เร่งรีบ ไม่มีการกำหนดเวลาที่ตายตัวแน่นอน ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้ศึกษาจะจดจ่อกับ ผู้ให้ข้อมูลอย่างสนใจ ตั้งอกตั้งใจฟัง พักหน้าและตอบรับเป็นเชิงรับรู้ และรอยยิ้มสม่ำเสมอ ให้ความรู้สึกที่เป็นมิตร

ในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาจะทำการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลไปพร้อม ๆ กันด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำการบันทึกเสียงลงในเทปบันทึกเสียงที่ได้จัดเตรียมไปด้วยทุกครั้ง โดยเปิดเผยการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้ศึกษาใช้เวลาตั้งแต่ 1-2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลที่ได้มีความละเอียดลึกซึ้งเพียงพอแล้วหรือยัง ถ้ายังไม่เพียงพอก็ต้องทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้ศึกษาระมัดระวังที่จะมิให้ตนเข้าไปมีอิทธิพลต่อระบบคิดของผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนการตระหนัก ในหลักจรรยาบรรณของนักวิจัยตลอดการสัมภาษณ์ และในการศึกษาครั้งนี้มีการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักสังคมสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนที่มาเข้ารับบริการในสถานคุ้มครองฯ จำนวน 5 คน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อให้ได้เข้าใจปัญหา ความเป็นจริงของเด็กและเยาวชนที่ตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีผ่านทัศนคติของ นักสังคมสงเคราะห์ โดยทำการวิเคราะห์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมขณะนั้น ซึ่งผู้ศึกษาจะได้ ทำการวิเคราะห์ จำแนกแยกแยะ และจัดหมวดหมู่ของข้อมูลไปพร้อม ๆ กับผลการวิเคราะห์ อย่างมีระบบ โดยมีกระบวนการดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูล โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการจดบันทึกข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางในการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ โดยผู้ศึกษาพยายามเชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่สังเกตเห็น คำบอกเล่า ประสบการณ์ ระบบความคิดของผู้ให้ข้อมูล ออกมาเป็นภาพที่สื่อความหมายและความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มีการวิเคราะห์ควบคู่ไปด้วย

ระยะที่ 2 ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์เบื้องต้น มาทำการบันทึก อย่างเป็นระบบอีกครั้งในสมุดบันทึก จัดเป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบและตั้งข้อสังเกตถึงความน่าเชื่อถือและความหมาย ความสัมพันธ์กับปรากฏการณ์เป็นรายบุคคล

ระยะที่ 3 ในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะเอาข้อมูลของแต่ละคนในสมุดบันทึกที่ผ่านการจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือแล้วนั้น มาถอดข้อมูลที่มีความหมายจากความหลากหลายของแต่ละบุคคลออกมาเป็นชุด ๆ หาจุดร่วม ความเหมือน ความคล้ายคลึง และส่วนที่แตกต่างกัน นำมาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจ เพื่อหาแบบแผนและความหมายร่วมไปกับแนวคิดทฤษฎีเข้าช่วย ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถเสนอข้อมูลที่มีความละเอียดลึกซึ้งถึงปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยแวดล้อม สภาพปัญหา การดำเนินชีวิต กระบวนการตัดสินใจ ทางเลือกก่อนและหลังที่เด็กและเยาวชนจะเข้าสู่อาชีพการค้าประเวณี และผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนบุคคลและสถาบันทางสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กและเยาวชนเหล่านั้น

3.5 การนำเสนอผลการศึกษา

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อความหรือการพรรณนา ที่ผ่านการวิเคราะห์ แยกแยะเหตุผล ผู้ศึกษาจึงนำเสนอผลการศึกษา ทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ในรูปแบบของรายงานที่มี วิธีการ

เขียนด้วยการพรรณนาเพื่อที่จะให้ข้อมูลที่นำเสนอมีความละเอียดลึกซึ้ง ช่วยให้มองเห็นภาพที่สะท้อนโดยนักสังคมสงเคราะห์ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เห็นถึงทัศนคติของพวกเขาเหล่านั้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ดังนั้น รายงานที่นำเสนอผลการศึกษาค้างนี้ จึงมีลักษณะการเขียนแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษาจะได้เรียบเรียงและพรรณนาข้อมูลต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพียงพอ เพื่อที่จะสามารถนำเอาข้อสรุปจากการวิจัยที่ได้นี้ไปใช้ประโยชน์ตามเกณฑ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์พื้นฐานในการวิจัย เชิงคุณภาพต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชน ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน เหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงทัศนะของ นักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็ก และเยาวชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษา ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาลักษณะและรูปแบบการดำเนินงานของสถานคุ้มครอง สวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ประกอบไปด้วย

1. ความเป็นมา ภารกิจของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. กลุ่มเป้าหมายสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
3. ขั้นตอนโดยย่อของกระบวนการในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์
4. วิถีชีวิตและกิจกรรมภายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ประกอบไปด้วย

1. ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน
2. ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน
3. ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการศึกษา

4.1 ลักษณะและรูปแบบการดำเนินงานของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การศึกษาลักษณะและรูปแบบการดำเนินงานของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สถานคุ้มครองฯดังกล่าวมีอยู่ทั่วประเทศทั้งสิ้น 8 แห่ง ดูแลผู้รับบริการที่เป็น เพศชาย 4 แห่ง และเพศหญิง 4 แห่ง โดยผู้ศึกษาได้เลือกเข้าไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ของสถานคุ้มครองฯที่ดูแลผู้รับบริการเพศหญิงทั้งสิ้น 3 แห่ง จากทั้งหมด 4 แห่ง โดยสถานคุ้มครองที่ทางผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูล ได้แก่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี 1 ราย บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา 2 ราย และบ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก 2 ราย รวมทั้งสิ้น 5 ราย เพื่อให้เห็นและเข้าใจลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่และการดูแลผู้รับบริการที่อยู่ภายในสถานคุ้มครองฯ

4.1.1 ความเป็นมา ภารกิจของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ต่อมากฎหมายได้มีการแก้ไข เพื่อมุ่งให้ ความคุ้มครองหญิงที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่เข้ารับการคุ้มครองโดยเน้นการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนา อาชีพมากขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และทำหน้าที่ เป็น ศูนย์สงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพสตรี มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือหญิงที่ประสบปัญหาสังคม นอกจากนี้ยังให้การคุ้มครองแก่หญิงและเด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และบันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ มีภารกิจในการให้การคุ้มครองสวัสดิภาพ และบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาอาชีพ และส่งเสริมการมีงานทำ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว สังคม และสามารถพึ่งตนเองได้

4.1.2 กลุ่มเป้าหมายสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ดูแลผู้เสียหาย ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยเป็นเด็กและสตรี ทั้งชาวไทยและต่างชาติที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีต้องรับการคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติ และสตรีที่มีอายุ ไม่เกิน 18 ปี สมัครใจเข้ารับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ รวมไปถึงเด็กและสตรีที่ประสบปัญหา ความเดือดร้อนทางสังคมและเศรษฐกิจ

4.1.3 ขั้นตอนโดยย่อของกระบวนการในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กระบวนการในการดำเนินงานเริ่มต้นจากการนำตัวผู้รับบริการเข้ารับการคุ้มครองช่วยเหลือ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง โดยการนำส่งจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น หรือผู้ปกครอง หลังจากนั้นจะทำการปฐมพยาบาลเพื่อให้ข้อมูลบริการคำแนะนำและเตรียมความพร้อมของผู้รับบริการคุ้มครอง ซึ่งจะมีนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาทำการ สอบประวัติข้อเท็จจริง ทดสอบเชาวน์ปัญญา จัดให้บริการทางการแพทย์ นอกจากนี้จะมีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย การดำเนินคดี โดยทีมสหวิชาชีพ มีการเตรียมพร้อมของเด็กผู้รับบริการ และนักสังคมสงเคราะห์จะเข้าร่วมในการสอบสวนพยานในกระบวนการยุติธรรม หลังจากนั้นจะประเมินและเตรียมความพร้อมของครอบครัวและชุมชนก่อนส่งกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมโดยมีการประสานหน่วยงานเครือข่าย ภาครัฐ เอกชน และจะดำเนินการติดตาม ประเมินผลเยี่ยมบ้านในทุก 3 เดือนเป็นระยะเวลานาน 1 ปี และประสานหน่วยงานในพื้นที่ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

4.1.4 บริการและกิจกรรมภายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้จัดบริการให้แก่ผู้รับบริการ ดังนี้ จัดหาที่พักอาศัย พร้อมอาหารและของใช้ส่วนตัว บริการให้คำปรึกษาด้านสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยา ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดี ในกรณีที่ถูกล่วงละเมิด ถูกเอารัดเอาเปรียบและ มีการดำเนินคดีต่อนายหน้าและผู้เกี่ยวข้อง ให้การรักษาพยาบาล ดูแลเรื่องการตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น ดูแลหญิงตั้งครรภ์และเด็กอ่อน ตลอดจนให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย นอกจากนี้ ยังมีการให้บริการด้านการศึกษา จัดบริการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน (การศึกษาตามอัธยาศัย) ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและให้โอกาสเด็กที่พร้อมรับการศึกษาระบบโรงเรียน ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ให้บริการด้านนันทนาการ มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการรู้สึกผ่อนคลายปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และบริการด้านการฝึกอาชีพ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้พื้นฐาน ด้านอาชีพ และเป็นแนวทางในการนำความรู้ไปประกอบอาชีพต่อไป

4.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

กรณีสัมภาษณ์ที่ 1

ประวัติภูมิหลัง: นาง ก นามสมมุติ นักสังคมสงเคราะห์ของ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มต้นทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ที่ศูนย์ส่งเสริม สวัสดิภาพสตรี กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย 4 ปี ต่อมาทำงานที่ศูนย์ฝึกอาชีพ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ บางละมุง 8 ปี และหลังจากนั้นทำงานที่สถานคุ้มครองฯ บ้านเกร็ดตระการ มีประสบการณ์ในการทำงาน 14 ปี ซึ่งเริ่มปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานค้ามนุษย์โดยตรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน

1. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ร้อยละ 90 เป็นเด็กที่เข้ามารับการคุ้มครองด้วยสาเหตุการค้าประเวณี เด็กพวกนี้ เขาจะไม่อยู่บ้าน เพราะครอบครัวไม่อบอุ่น ครอบครัวแตกแยก พ่อครอบครัวไม่ได้อยู่ด้วยกัน เด็กก็ออกมาอยู่ข้างนอก พ่อเด็กอยู่ข้างนอก เด็กไม่มีเงินก็มียาเสพติดมาล่อใจบ้างอะไรบ้าง พ่อติดยาที่ขายบริการ เพราะไม่มีเงินก็ต้องทำ กระบวนการจะเป็นแบบนี้ค่ะ คือ จุดหลักจุดสำคัญคือ ครอบครัวคือ หน่วยเล็กหน่วยสำคัญที่สุด คือ ถ้าเราดึงลูกเข้ามาได้ บอกรักเขา เขาจะไม่ไปไหน. ...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 1 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเกร็ดตระการ)

2. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยภายในนั้นเกิดจากการขาดความรักความอบอุ่นภายในครอบครัว เด็กขาดการอบรม สั่งสอนที่ดี เกิดความอยากรู้อยากได้ ฟุ้งเฟ้อ หลงใหลในวัตถุนิยม และพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองนั้นต้องการโดยไม่คำนึงวิธีการในการได้มา

ปัจจัยภายนอก เกิดจากการคบเพื่อนที่ไม่ดี เทียวเตร่ ไม่สนใจเรียน สภาพสังคม สภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่เต็มไปด้วยอบายมุข และผู้ที่มีพฤติกรรมแบบเดียวกัน รวมไปถึงระบบเศรษฐกิจที่มอมเมาประชาชนให้หลงใหลไปกับวัตถุนิยม

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“... การทำงานตรงนี้ต้องใช้ความเมตตาเป็นหลัก ถ้าเราดูถูกเขาเราจะทำงานตรงนี้ไม่ได้ ปัจจัยหลักที่เห็น คือ ความยากจน เรียนหนังสือน้อย พอเรียนหนังสือก็หางาน ทำยาก อย่างโรงงานก็ต้อง ม.3 ดังนั้น พอความรู้ไม่มี มันก็เป็นแรงผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้ง่าย อีกอย่าง เรามองเขาว่าเป็นเด็กปกติที่บ้านแตกสาแหรกขาด ครอบครัว ไม่อบอุ่น ช่วงวัยรุ่น ถ้าครอบครัวอบอุ่น เขาจะผ่านตรงจุดนั้นมาได้ด้วยดี คนที่ไม่มีก็จะเสี่ยงในจุดนั้น บางคนท้อง บางคนไม่มีที่ไป หากมองอีกมุม ปัจจัยก็คือ เป็นช่วงวัยที่เขาอาจอยู่ในช่วงที่ติดเพื่อน ตามเพื่อน การที่เขายังไม่รู้ผิดชอบชั่วดี บางทีพ่อแม่บอกไม่เชื่อ แต่จะเชื่อเพื่อนมากกว่า พอโตมาเขาก็จะมีภาวะที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น มันก็จะไม่เกิดตรงนี้ เวลาเรามองเด็กเราต้องเข้าใจว่าวัยรุ่นต้องการยังงี้ ต้องดูว่าเขามี แบล็กกราวนด์ ยังงี้ บางทีพ่อแม่ติดคุกติดขังเสพติด บางทีเด็กอยู่ในวังวนตรงนั้นไม่รู้ว่าถูกหรือผิด แต่ว่ามันเลี้ยงปากเลี้ยงท้องตัวเองก็อาจจะต้องทำ เวลาเรามองเด็ก เราก็ต้องมองเขาเป็นเด็กปกติ ไม่ไปตีตราเขา...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 1 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเกร็ดตระการ)

3. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...อุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานต่อภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องคือ เรื่องของการเดินทาง เนื่องจากบ้านเกร็ดตระการตั้งอยู่บนเกาะเกร็ด ซึ่งมีสภาพเป็นเกาะกลางแม่น้ำ ทำให้การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นเป็นไปด้วยความยากลำบาก และอีกประเด็นหนึ่งคือ การสร้างความเข้าใจร่วมกันกับภาคีที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้รับบริการ เนื่องจากหากภาคีแต่ละภาคส่วนไม่มีความเข้าใจที่ตรงกันก็จะทำให้ การทำงานไม่ราบรื่น ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอาจเกิดผลกระทบในแง่ของกฎหมายต่อตัวผู้รับบริการอีกด้วย ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะคือ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น ควรเริ่มต้นจากการที่เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีความเข้าใจในตัวของผู้รับบริการ เข้าใจถึงภูมิหลังของผู้รับบริการแต่ละราย ไม่ตีตรา ปฏิบัติงานภายใต้พื้นฐานของการเคารพซึ่งศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 1 นักสังคมสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ)

กรณีสัมภาษณ์ที่ 2

ประวัติภูมิหลัง: นาย ข นามสมมุติ นักสังคมสงเคราะห์ของ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนารีสวัสดิ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มต้นทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ที่ กองต่อต้านการค้ามนุษย์ สังกัด สำนัก

ปลัดกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 3 ปี และมาทำงานที่สถานคุ้มครองฯ บ้านนาวิสวัสดิ์จนถึงปัจจุบัน รวม 2 ปี มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับงานค้ามนุษย์ทั้งสิ้น 5 ปี

1. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

นักสังคมสงเคราะห์มองว่าการที่เด็กและเยาวชนมาค้าประเวณีเนื่องจากมีความเชื่อว่า การมีเงินมีความสามารถในการซื้อสิ่งต่าง ๆ จะส่งผลให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่ได้มองในมุมของครอบครัว ว่าการมีครอบครัวที่สมบูรณ์จะทำให้ครอบครัวมีความสุข แต่เห็นความสำคัญของเงินมากกว่า และยอมทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองโดยไม่คำนึงว่า งานที่ทำนั้นเป็นงานที่ไม่สุจริต

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...บางคนรู้ว่าต้องมาทำอะไร บางคนถูกหลอกให้มานายหน้าไม่บอกว่า มาทำงานอะไร ให้มาเห็นเองและเกิดภาวะจำยอม มันจะไม่เหมือนในละครที่จะต้องโดนข่มขืนก่อน แต่เด็กที่นี่จะเกิดความเคยชินไปเอง บางคนเริ่มจากมาเป็นเด็กเสิร์ฟ ในร้านอาหาร ได้ค่าแรง 2-3 พันบาท แต่ถ้าคุณทำงานอันนี้คุณจะได้เดือนหนึ่ง 3-4 หมื่น มันก็เกิดเป็นแรงจูงใจ..” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 2 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านนาวิสวัสดิ์ คนที่ 1)

2. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยภายในเกิดจากการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนที่ไม่ถูกต้องจากครอบครัว การปลูกฝังทัศนคติ เรื่องการมีเงินเยอะ ๆ จะสามารถตอบสนองความต้องการทุกอย่างได้ ซึ่งเป็นแรงผลักดันตั้งแต่การเลี้ยงดู ปัจจัยภายนอกเกิดจากอิทธิพลของสื่อ การโฆษณา ก่อให้เกิดความอยากมืออยากได้ และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ปัจจัยหลักก็คือ เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมนำมาก่อน เช่น การไม่ยอมเรียนหนังสือ โตดเรียน การมาอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดี ไม่รักตนเอง มีปัญหาครอบครัว มีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร มีค่านิยมหลงใหลในวัตถุนิยม อยากมีรายได้ ยอมขายบริการทางเพศ เพื่อแลกกับการได้มาซึ่งโทรศัพท์มือถือ เครื่องสำอาง เสื้อผ้า มีความเชื่อทัศนคติว่าการมีเงิน วัตถุนิยมจะทำให้ชีวิตดีขึ้น ไม่ได้มองในมุมของครอบครัวว่าการมีครอบครัว ที่สมบูรณ์ มีครอบครัวที่พร้อมหน้าพร้อมตาจะทำให้ครอบครัวมีความสุข แต่มองว่า การมีเงิน มีบ้านหลังใหญ่ ๆ จะทำให้ชีวิตดีขึ้น เขาก็เลยเสาะแสวงหาที่จะได้เงินเยอะ ๆ การทำงานที่จะเป็นลูกจ้างในระบบก็จะได้น้อย ก็เลยแสวงหาจนมีคนเสนอช่อง

ทางการทำงานที่จะได้เงินเยอะก็คือ การค้าประเวณี เขายอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทอง โดยไม่คำนึงว่ามันเป็นงานไม่สุจริต...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 2 นักสังคมสงเคราะห์บ้านนารีสวัสดิ์ คนที่ 1)

3. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ผู้เสียหายไม่เข้าใจว่าทำไมตัวเองต้องได้รับการช่วยเหลือ ทำไมต้องมาอยู่ที่นี่ เพราะมองว่า การที่เราทำงานแบบนั้น เราโอเคก็รับรายได้ ค่าตอบแทนที่เค้าเป็นอยู่ เค้าไม่มองว่าตนเองกำลังถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ อยากให้มีการรณรงค์ว่า การที่ผู้ชายไปซื้อประเวณี มันเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่ละเมิดสิทธิคนอื่น ค่านิยมของวัยรุ่นที่เที่ยวผู้หญิงบริการต้องได้รับการปรับปรุง และควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ดีขึ้น ทั้งในเรื่องของเนื้อหาสาระการบังคับใช้ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน อีกทั้งบทลงโทษสถานประกอบการที่ลักลอบนำเด็กและเยาวชนมาค้าประเวณี ยังไม่มีความรุนแรงพอ เช่น การปิดตัว พอเรื่องเงียบ สถานประกอบการก็กลับมาเช่นเดิม ข้อเสนอแนะอีกอย่างหนึ่งคือ สังคมมีความเปลี่ยนแปลงในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การมีสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดปัญหา เรื่องการค้าประเวณีได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม การแสวงหาแนวทางในการป้องกัน เช่น การมองเห็นคุณค่าในตนเอง ร่างกายของเราใครจะละเมิดไม่ได้ เราจะทำอย่างไรให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน ทุกวันนี้ เด็กและเยาวชนมีความคิดที่ผิด ร่างกายของเราใครจะมาทำอะไรก็ได้ ถ้าปัญหานี้ได้รับการแก้ไข ให้รู้จักการรักษาวลสงวนตัว ปัญหาที่จะได้รับการแก้ไข...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 2 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านนารีสวัสดิ์ คนที่ 1)

กรณีศึกษาที่ 3

ประวัติภูมิหลัง: นางสาว ค นามสมมุติ นักสังคมสงเคราะห์ของ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์บ้านนารีสวัสดิ์ จบการศึกษาปริญญาตรี สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มต้นทำงานตั้งแต่จบการศึกษาในตำแหน่ง สังคมสงเคราะห์ดำเนินงานค้ามนุษย์ที่สถานคุ้มครองบ้านนารีสวัสดิ์จนถึงปัจจุบัน รวม 4 ปี

1. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

ส่วนใหญ่ผู้รับบริการมีปัญหาครอบครัว ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม การเลี้ยงดู ตามภูมิภาคนาของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกันออกไป เช่น คนทางภาคอีสานจะเน้นให้ลูกหลานรู้จัก การดูแลตัวเองให้อิสระในการใช้ชีวิตตามอัตภาพ ครอบครัวจะสนใจเด็กแค่ช่วงระยะเวลาที่เด็ก

เกิดปัญหาใหม่ ๆ ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หลังจากนั้นก็จะไม่สนใจ อีกอย่างหนึ่งคือ ผู้รับบริการส่วนใหญ่เรียนไม่จบและมีครอบครัวก่อนวัยอันควร

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“... เด็กส่วนใหญ่จะพบปัญหาคล้าย ๆ กัน ด้วยความที่เป็นเด็กต่างจังหวัด การเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็จะเลี้ยงแบบไม่ได้เอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร เพราะต่างก็ต้องทำมาหากิน ดังนั้น เด็กต้องพึ่งพาตัวเอง ทุกอย่าง หรือไม่ก็จะมีปู่ย่าตายายคอยดูแล ซึ่งการดูแลตรงนั้นก็เป็นการเลี้ยงดูตามประสาคนแก่ ซึ่งไม่สามารถมาสอดคล้องดูแลอะไรได้มาก ตามเด็กไม่ทัน เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมันก็จะเริ่มห่างออกไป ซึ่งตรงจุดนี้เองที่เป็นจุดเปลี่ยน เพราะช่วงวัยรุ่นนี่คือสิ่งที่ทำให้เด็กหันเห ออกจากครอบครัวไปอยู่ในสังคมของเขา ซึ่งนั่นก็คือ สังคมกลุ่มเพื่อน เป็นส่วนน้อยที่เด็กจะเจอเพื่อน ที่ดีและพากันไปในทางที่ดี เพราะในความเป็นจริงแล้ว สิ่งที่เด็กพบเจอคือสังคมเพื่อนที่พาไปแต่ในทางเสื่อมเสีย ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า เด็กคนอื่น ๆ ที่มาเป็นเพื่อนกันนั้นก็ต่างเผชิญชะตากรรม จากครอบครัวในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น เมื่อเด็กที่มีปัญหาครอบครัวมาเจอกัน มันก็เลย ไปกันใหญ่ พากันไปในทางที่ผิดโดยที่ไม่มีใครเตือนใคร เมื่อเจอผู้ใหญ่มาซักจึงไปทำอะไรก็เอนเอียง ไปได้ง่ายเพราะมีเงินมาล่อใจ โดยไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้อง โดยเด็กบางคนไม่รู้ด้วยซ้ำว่าอะไรคือ ถูกและอะไรคือ ผิด ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูแบบปล่อย ๆ ตามมีตามเกิดของพ่อแม่ นั่นเอง...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 3 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านนารีสวัสดิ์ คนที่ 2)

2. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“... ปัจจัยภายในเกิดจาก เรื่องภายในครอบครัว การถูกจำกัดค่าใช้จ่ายของเด็ก การไม่มีเวลาให้กันภายในครอบครัว พ่อแม่ลูกพูดคุยกันน้อย ครอบครัวมองว่าการขายบริการเป็นเรื่องเล็กน้อย ส่วนมากเด็กและเยาวชนจะอาศัยอยู่กับตายาย และด้วยเรื่องของความต่างของช่วงวัย ทำให้ทัศนคติสวนทางเกิดปัญหาได้ง่าย เด็กและเยาวชนมีโอกาสหนีไปอยู่กับ เพื่อนสูง สำหรับในเรื่องสภาพจิตใจ เด็กและเยาวชนมักต้องการคนคอยสนับสนุน เข้าใจ หากไม่มีคนคอยให้กำลังใจ เมื่อเกิดปัญหาเด็กก็มักมีพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้าน และปัจจัยภายนอกเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่เด็กอยู่ ชุมชนที่อยู่อาศัยขาดความเข้มงวด ไม่มองว่าการขายบริการทางเพศคือ ปัญหา ประกอบกับปัญหาเรื่องรายได้น้อย เมื่อเผชิญกับปัญหา ก็มองว่าการค้าประเวณีคือ แนวทางในการแก้ไขปัญหา เด็กและเยาวชนมีความหลงใหลในวีดิทัศน์ หลงใหลในเพศตรงข้าม และเลียนแบบสื่อออนไลน์...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 3 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านนารีสวัสดิ์ คนที่ 2)

3. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“... ควรมีการเพิ่มนโยบายในการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ เพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการค้าประเวณีให้แก่เด็กและเยาวชนให้มากขึ้น และจัดทำ MOU ในภาคการศึกษาเพื่อร่วมมือกันป้องกันปัญหาอย่างจริงจังในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ควรมีมาตรฐานในการดำเนินงาน และมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยระหว่างผู้เสียหาย / ผู้ต้องหา เพราะในการพาผู้รับบริการไปสืบพยานเสี่ยงต่อการ เจอนายหน้าซึ่งเป็นผู้ต้องหา หากไม่มีความระมัดระวัง เมื่อทั้งสองฝ่ายได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอาจส่งผลให้ผู้รับบริการเปลี่ยนคำให้การได้..” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 3 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านนารีสวัสดิ์ คนที่ 2)

กรณีสัมภาษณ์ที่ 4

ประวัติภูมิหลัง: นางสาว ง นามสมมุติ นักสังคมสงเคราะห์ของ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านสองแคว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต เอกการพัฒนชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม จังหวัดพิษณุโลก ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เริ่มทำงานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อย่างจริงจังตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน

1. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“... เด็กและเยาวชนเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ เรื่องของการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ พ่อเด็กเหล่านี้พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่อบรมสั่งสอน เด็กก็ต้องการความรักความอบอุ่น ดังนั้นการที่เด็กไปอยู่กับเพื่อนจึงไม่ใช่เรื่องแปลก เด็กมักจะคิดว่าเพื่อนคือ บุคคลซึ่งสามารถพึ่งพิงยึดเหนี่ยวได้ เด็กคนไหนคบเพื่อนที่ดีก็โชคดี เด็กคนไหนคบเพื่อนอย่างไร ตัวเองก็เป็นเช่นนั้น โชคร้ายที่เด็กบางคนหลงทาง เดินทางผิด ไปคบคนที่เขากระทำความผิด เด็กยังงี้ก็เป็นเหมือนผ้าขาว เมื่อไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน หรือปลูกฝังค่านิยมที่ดีจากใคร ดังนั้น โอกาสในการที่เค้าจะเลียนแบบเพื่อนในทางที่ผิด จึงเป็นไปได้ง่าย การมาค้าประเวณีก็เช่นกัน เด็กเห็นว่า เพื่อนทำได้ มีเงินใช้มากมาย ตนเองก็ต้องทำได้แบบนี้บ้างเช่นกัน นี่คือ ที่มาของกระบวนการ...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษา ที่ 4 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านสองแคว คนที่ 1)

2. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการ
คำประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“... เด็กส่วนใหญ่มีพื้นฐานครอบครัวที่แตกแยก ยากจน และไม่ได้เรียนหนังสือ
ครอบครัวบางครอบครัวหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาดูแลลูก ไม่มีเวลาติดตามลูก ความใส่ใจ มันก็ลดลง
แล้วบางคนก็ทิ้งลูกให้อยู่กับคนอื่น เช่น ตายาย ซึ่งคนแก่บางคนก็ตามเด็กไม่ทัน เด็กบอกระไรก็เชื่อ
หมด บางคนบอกไปเรียน แต่จริง ๆ แล้วไม่ได้ไป เวลาเขาไม่มีที่พึ่ง เพื่อนจะเป็นคนที่มีอิทธิพลที่สุด
และเมื่อเด็กออกมาอยู่กับเพื่อนมันก็มีเรื่องของ การเที่ยวเตร่ เด็กเมื่อไม่มีเงิน ก็จะพยายามดิ้นรน
ลองนึกดูเวลาคนไม่มีข้าวกิน เขาก็ต้องพยายามแสวงหา เด็กเหล่านี้ก็เหมือนกัน ทำทุกอย่างเพื่อให้
ได้มาโดยไม่คำนึงว่าถูก หรือผิด...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 4 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านสองแคว
คนที่ 1)

3. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การคำประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ต่อบุตรหลาน เพราะการเลี้ยงดูจากครอบครัวมีผล ต่อ
พฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญตั้งแต่ในระดับของสถาบันครอบครัว
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปมีบทบาทต่อพ่อแม่ของเด็กไม่ว่าทางใดทางหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติใน
การให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงดูบุตร ชี้ให้เห็นว่าการอบรมสั่งสอน การดูแลที่ดีของพ่อแม่มีผลดีต่อลูก
อย่างไร และนอกจากนี้รัฐควรจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ ควรมีการจัดประชาสัมพันธ์ ออก
หน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับเทศบาล อบต. เรื่องการค้ำมนุษย์ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาเพื่อให้ทุก
ภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการป้องกัน ช่วยเหลือกัน และจัดให้มีสภาเด็กในแต่ละตำบลร่วมกับกระทรวงพ
ม. ทำกิจกรรมรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากปัญหาการคำประเวณี ให้เด็กรู้จัก ถึงการรักนวล
สงวนตัวและเห็นคุณค่าในตนเอง...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 4 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านสองแคว
คนที่ 1)

กรณีสัมภาษณ์ที่ 5

ประวัติภูมิหลัง: นางสาว จ นามสมมุติ นักสังคมสงเคราะห์ของ สถานคุ้มครองสวัสดิ
ภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ บ้านสองแคว จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสังคมสงเคราะห์ศาสตร
มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ มีประสบการณ์ในการทำงาน เริ่มต้นทำงานตั้งแต่จบการศึกษาในตำแหน่ง
สังคมสงเคราะห์ ด้านงานค้ำมนุษย์ที่สถานคุ้มครองฯ บ้านสองแควจนถึงปัจจุบัน รวม 3 ปีครึ่ง

1. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ครอบครัวของผู้รับบริการบางรายมีส่วนรู้เห็นเป็นใจให้เด็กมาทำงาน พ่อแม่ไม่ทำงานเลย แต่จะให้ลูกทำงานอย่างนี้เพื่อจะหาเงินมาให้พ่อกับแม่ ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่ได้ช่วย ไม่ได้พิการอะไรเลย เด็กบางคนที่เคยสัมภาษณ์ถึงขนาดบอกว่า หนูอยากลองไปทำแบบ ที่เพื่อนทำว่ามันเป็นอย่างไรงี้ ซึ่งเราก็จะบอกเด็กนะว่ามันไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องเลยที่จะมาลองอะไรแบบนี้ ทำไมถึงไม่เรียนหนังสือล่ะ อยู่ในวัยเรียน ควรจะตั้งใจเรียนมากกว่า แล้วเด็กก็บอกว่า หนูหัวไม่ไปค่ะ เรียนไม่ได้หรอก เด็กบางคนออกจากบ้านหายไปสองสามวัน ไปติดเกม ติดเพื่อน ติดผู้ชาย ซึ่งบางคนเริ่มจาก ติดเพื่อนก่อน แล้วติดแฟน พอไปอยู่กับแฟนตามหอพักพอจนมุมจริง ๆ ไม่มีเงินก็ผันตัวเองขึ้นมาขายบริการ บางคนพอขายบริการแล้วบางคน ไม่อยากค้าเองแล้วก็ผันตัวเองขึ้นไปเป็นแม่เล้าอีก บางกลุ่มมีการค้ากันในโรงเรียน อายุ 12-13 มีนักเรียนด้วยกันเป็นนายหน้า และมีคนที่มียธิพลในพื้นที่คุ้มอีกทีหนึ่ง สมมุติเด็กอยู่ในโรงเรียน 5 คน ก็จะทำให้ไปหาเพื่อนมาเข้าสังกัดเพิ่ม พอมีเยอะ ๆ ก็จะทำให้ แยกเลือก สมมุติแยกออกได้เด็กอายุ 14 และบอกลักษณะที่ต้องการ เมื่อตกลงราคากันแล้ว เช่น สามพันบาท เด็กจะได้เองหนึ่งพันบาท อีกสองพันเป็นของนายหน้า เวลาเกิดเรื่องอะไร คนที่มีอิทธิพลในพื้นที่ก็จะเป็นคนคอยคุ้มครองให้อีกทีหนึ่ง...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 5 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านสองแคว คนที่ 2)

2. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ปัจจัยภายในเกิดจากความอยากมีอยากได้ อยากซื้อเสื้อผ้า เครื่องสำอาง มีความต้องการเงินไปทำศัลยกรรม ตามเพื่อนตามเทคโนโลยี ต้องมีมือถือรุ่นใหม่ไว้วอดกัน แล้วสภาวะแวดล้อม ที่บ้านด้วย พ่อแม่บางคนให้การสนับสนุน บางครั้งพ่อแม่บอกว่า ทำเถอะลูก ไม่เป็นไร มันได้เงิน ง่ายดีนะ ได้เยอะด้วย งานสบาย โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าในตัวลูกแม้แต่น้อย ขอเพียงแค่ลูกได้เงินเยอะ ๆ เอามาให้พ่อแม่ใช้ โดยที่พ่อแม่ไม่ต้องเหนื่อยทำงานก็พอแล้ว แบบนี้แหละเรียกว่าลูกกตัญญูอีกประการหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่ที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ มักมีสติปัญญาช้า ถูกชักจูงได้ง่าย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่า เด็กเหล่านี้ไม่ได้เรียนหนังสือ หรืออาจเรียนน้อยเพราะพ่อแม่ไม่ได้สนใจ หรือว่าเพราะอาจจะไม่เรียนเอง นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกก็เกิดจากหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดลอม ภายในชุมชน ซึ่งสิ่งแวดลอมเป็นเช่นไร คนในนั้นก็ย่อมถูกหล่อหลอมให้เป็นเช่นนั้น นอกจากเรื่องของสิ่งแวดลอมแล้วนั้น ปากต่อปากก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เด็กในชุมชนออกไปค้าประเวณี เช่น เด็กคนหนึ่ง

บอกว่า ไปขายมาแล้วมันคืออย่างนั้นอย่างนี้ ได้เงินง่าย ไม่เหนื่อย งานสบาย เมื่อได้เงินแบบนี้ก็ทำตามกันไปทำ เพราะเด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รู้กฎรู้ผิด ใครว่าอะไรดีก็เชื่อโดยง่าย...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 5 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านสองแคว คนที่ 2)

3. ทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์พบว่า

“...ปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่า เวลาที่มีข่าวเรื่องการจับกุมเรื่องการค้ามนุษย์ ทหลายแหล่งค้าประเวณี พวกคนที่จับกุมคือ เจ้าของสถานบริการ นายหน้า ซึ่งพวกนี้จะถูกดำเนินการ ตามกระบวนการทางกฎหมาย ส่วนเด็กก็ถูกคุ้มครองสวัสดิภาพในฐานะผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เด็กบางคนที่ถูกหลอกถูกบังคับมา เขาได้รับการคุ้มครองถือเป็นเรื่องที่ดี ในการที่เข้าไปช่วยเหลือเขา แต่สำหรับคนที่สมัครใจมาขายบริการก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเขาจะไม่รู้สึกว่าเขาเป็นผู้เสียหาย มีหน้าซ้ำเขายังมองว่าการจับกุมของเรานั้นไปทำให้เขาเสียรายได้ ดังนั้น ตรงนี้คือ จุดแรกที่เราควรแก้ เราจะทำอย่างไร ให้เขาทราบว่าสิ่งที่ เขาทำนั้นมันไม่ถูกต้อง มันผิดกฎหมาย อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ โดยส่วนตัวมีความคิดว่า มันควรมีการดำเนินการอะไรบ้างสำหรับผู้ซื้อบริการ เพราะที่ผ่านมาผู้ซื้อบริการไม่ได้รับการจัดการที่เด็ดขาดใด ๆ เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพุ่งเป้าไปที่ผู้เสียหาย และเจ้าของ สถานประกอบการ ซึ่งผู้ซื้อคือ ตัวการสำคัญที่ทำให้มันเกิดปัญหาขึ้นทั้งหมด ดังนั้นหากมีการจัดการให้มีผู้ซื้อเกิดขึ้น ผู้ขาย และสถานบริการก็ไม่รู้จะไปหารายได้กับใคร ปัญหามันก็จะค่อย ๆ หดไปเอง...” (สัมภาษณ์, กรณีศึกษาที่ 5 นักสังคมสงเคราะห์ บ้านสองแคว คนที่ 2)

4.3 อภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาพบว่าทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกระบวนการที่ทำให้เข้ามาสู่วงจรของการค้าประเวณี หรือ เรื่องของปัจจัยต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุของการค้าประเวณี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาครอบครัว คือ ปัญหาหลัก ซึ่งไม่ใช่เฉพาะแค่เรื่องเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี แต่ปัญหาครอบครัว คือ ต้นเหตุของทุก ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ว่าสถาบันครอบครัวจะเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคม แต่สถาบันครอบครัวกลับมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกชีวิตที่เกิดมา เพราะการมีครอบครัวที่ดีเปรียบเสมือนกับการสร้างตึกสูงใหญ่โดยมีเสาเข็มที่แข็งแรง พื้นฐานครอบครัวดีเท่าใด เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาก็มีพื้นฐานการใช้ชีวิตที่ดีมากเท่านั้น นอกจากนี้มี

พื้นฐานชีวิตที่ดีแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางความคิด มีความรักความอบอุ่น ไม่รู้สึกว่าคุณเองขาดอะไร รู้จักแยกแยะสิ่งผิดชอบชั่วดีได้ ดังนั้นครอบครัวที่แตกแยก จึงเป็น ปัญหาหลักอันดับต้นของการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ดังจะเห็นได้จากทฤษฎีความสัมพันธ์กับครอบครัวและพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งสาระสำคัญของทฤษฎีได้อธิบายไว้ดังนี้

ในปี ค.ศ.1958 อีแวน นายท์ (กิตติธันทัต เลอวงค์รัตน์, 2550, น. 95-96) นำเสนอผลงาน ซึ่งได้ศึกษาสถาบันครอบครัวในฐานะที่สถาบันครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญในการควบคุม ทางสังคมสำหรับเยาวชน นายท์ ได้กล่าวว่า พฤติกรรมอาชญากรรมมีผลมาจาก “การควบคุม ทางสังคมที่ไร้ประสิทธิภาพ” ทฤษฎีของนายท์ ได้อธิบายความสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชน ซึ่งสามารถนำมาอธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีได้ว่า พฤติกรรมการค้าประเวณีนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการถูกควบคุมจากสถาบันครอบครัวที่ไร้ประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมโดยตรง ด้วยกฎ ระเบียบ การลงโทษ จนนำไปสู่การสร้างความกดดัน หรือ การควบคุมภายในที่เด็กและเยาวชนด้วยเรื่องของวัย จึงทำให้ ขาดความยั้งคิด พิจารณาอย่างถี่ถ้วน จนนำไปสู่การเลือกเดินทางผิด และสุดท้ายคือ การควบคุมภายนอกอันมีแหล่งกำเนิดมาจากการได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ซึ่งการควบคุมภายนอกนี้ หากมาจากสถาบันครอบครัวที่ล้มเหลวนั้นจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวนั้น ๆ ไม่ได้รับ ความรักความอบอุ่น จนนำไปสู่การเดินทางผิดในที่สุด

2. ปัญหาการคบเพื่อน ในช่วงวัยหนึ่งของมนุษย์ อันได้แก่ วัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องในสถาบันครอบครัว เพื่อนเปรียบเสมือนที่พึ่ง เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เป็นทุกสิ่งทุกอย่าง การคบเพื่อนจึงมีโอกาสสูงต่อการลอกเลียนพฤติกรรม ไม่ว่าจะพฤติกรรมนั้นจะเป็นไปในเชิงบวกหรือ เชิงลบ การอยู่ร่วมกับเพื่อนก่อให้เกิดการสร้างกลุ่มแก๊งค์ ทำอะไรแบบเดียวกัน ง่ายต่อการชักจูง ไปสู่การกระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory) ซึ่งอธิบายถึงวิธีการเรียนรู้การทำผิดทางอาญาจะเกิดขึ้นเหมือนวิธีการขั้นตอนการเรียนรู้ในรูปแบบพฤติกรรมปกติ และถ้าบุคคลใดมีจิตใจที่เอนเอียงหรือมีแนวโน้มไปในทาง ที่จะกระทำผิดด้วยแล้ว อาชญากรรมย่อมเกิดขึ้นโดยง่าย (อัณณพ ชูบำรุง 2547, น. 95-98) บุคคลจะเรียนรู้พฤติกรรมของการกระทำความผิด โดยผ่านกระบวนการของปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ กับบุคคลอื่น กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่วงจรของ การค้าประเวณี ย่อมเลียนแบบพฤติกรรม มาจากคนที่ตนเองมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ตัวแบบจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจ ดังนั้นเด็กและเยาวชน ที่เลียนแบบจะชั่งน้ำหนักระหว่างความหมายเชิงการกระทำผิดและความหมายเชิงต่อต้าน การกระทำผิด ซึ่งเป็นเครื่องตัดสินว่า

พวกเขาเหล่านั้นจะคล้อยตามบรรทัดฐานหรือจะเบี่ยงเบน ถ้าการชั่งน้ำหนักโอนเอียงเห็นว่าบรรทัดฐานนั้นดีแล้ว ผลก็คือ จะประพฤติปฏิบัติตาม บรรทัดฐาน แต่ถ้าการให้ความหมายโอนเอียงไปทางละเมิด ผลก็คือ กระทำผิด การชั่งน้ำหนักความหมายจะเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับความถี่ (Frequency) ระยะเวลา (Duration) จุดเริ่มต้น (Priority) ความผูกพัน (Intensity) ที่คน ๆ นั้นเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การให้ความหมายว่าจะปฏิบัติ ตามบรรทัดฐานหรือจะประพฤติเบี่ยงเบน ถ้าหากบุคคลนั้นถูกนำไปสู่ การให้ความหมายละเมิด บรรทัดฐาน และในขณะเดียวกันก็ถูกตัดขาดจากความหมายของการปฏิบัติ ตามบรรทัดฐานหรือไม่เช่นนั้นบุคคลนั้นได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับความหมายที่ละเมิดบรรทัดฐานตั้งแต่ เยาว์วัยก่อนและได้รับรู้บ่อย ๆ เป็นเวลานาน และมีความผูกพันมากกว่าที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐาน ดังนั้น บุคคล ก็จะประพฤติเบี่ยงเบน

3. ปัญหาความยากจน มนุษย์เราดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมก็ด้วยปัจจัย 4 แต่ปัจจัย 4 นั้น ก็ไม่ใช่ได้มาฟรี ๆ เช่นกัน การได้มาซึ่งปัจจัย 4 ก็คือ เงิน ดังนั้น ผู้ที่มีเงินมากย่อมสามารถใช้เงิน ตอบสนองทุกสิ่งที่ต้องการได้ ในขณะที่เดียวกัน คนที่ไม่มีเงิน ก็จำต้องดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้เงินมา คำว่า ยากจน นั้น ถูกนิยามไว้สำหรับคนที่ไม่มีเงิน ไม่มีใครอยากเป็นคนยากจนทั้งนั้น ดังนั้น การ ขวนขวายหาเงินมาจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนกระทำแต่ปัญหาใหญ่ของความยากจนนั้น นอกจากเรื่องของการ ไม่มีปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตแล้วนั้นก็เห็นจะเป็นเรื่องของวิธีการขวนขวายเพื่อให้ได้เงินมา การจะมี เงินนั้น แน่แน่นอนว่าจะต้องมาจากการทำงาน และในการทำงานนั่นเองที่บางคนก็มี ความมุมานะ อุตสาหะ หาเงินมาด้วยความสุจริต แม้เงินที่ได้มานั้นจะน้อยนิด แต่ก็มีความสุขทางใจ ในขณะที่คนอีก กลุ่มหนึ่งไม่คำนึงถึงความถูกต้อง เพียงขอแค่นี้ได้เงินมาไม่สนว่าจะต้องได้มาด้วยวิธีการใด ปัจจุบันจึง จะเห็นได้ว่า มีคนจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะกระทำความผิด เพื่อให้ได้เงินเร็ว และได้เงินมาก การค้า ประเวณีก็เช่นกัน ผู้ที่ค้าประเวณีมักมีรายได้จากการ ค้าประเวณีเป็นเงิน จำนวนมาก เงินเหล่านั้นถูก ใช้ไปอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุ โดยปราศจากการคำนึงถึงคุณค่าใน ตัวเองที่ต้องสูญเสียไป ปัญหาความยากจนทำให้ผู้คน เกิดความหวาดกลัวความยากจน ดังนั้น ปัญหา การค้าประเวณีก็ไม่สามารถทำให้หมดไปได้โดยง่าย เนื่องจากเริ่มต้นตั้งแต่ ปัญหาความบกพร่องของ สถาบันครอบครัว ปัญหาการคบเพื่อนที่ไม่ดี จนมาถึงปัญหาความยากจนนี้ ทั้งสามสิ่งถูกล้อมรวม เป็นปัญหาระดับชาติที่ยากต่อการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อความยากจน ถูกเลี้ยงดูด้วยระบบทุน นิยม วัตถุคือ สิ่งสำคัญที่ทุกคนจะต้องแสวงหามาเพื่อการโอ้อวด สังคมสอนให้ดิ้นรนเพื่อหาเงินมา บำเรอความสุขของตน ดังนั้น วิธีการได้มาซึ่งเงินจึงถูกมองข้าม แม้จะต้องแลกด้วยเรือนร่างของ ตนเองก็ตาม

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชน ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน เหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงทัศนะของ นักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็ก และเยาวชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้ โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการศึกษา และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ของสถานคุ้มครองฯที่ดูแลผู้รับบริการเพศหญิงทั้งสิ้น 3 แห่งจากทั้งหมด 4 แห่ง โดยสถานคุ้มครองที่ทางผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่ ไปเก็บข้อมูล ได้แก่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี 1 ราย บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา 2 รายและบ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก 2 รายรวมทั้งสิ้น 5 ราย

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ประเด็นเรื่องกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

ปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนนั้น เป็นปัญหาที่มีการสั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งจากการศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนนั้นมีกระบวนการ โดยจุดเริ่มต้นของปัญหานั้นเกิดจากครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่น ซึ่งในวัยเด็กเป็นช่วงวัยที่มีความต้องการความรักความอบอุ่นจากครอบครัวมากที่สุด เมื่อเด็กขาด ตรงส่วนนี้ไปทำให้เกิดความรู้สึกอยากชวนชวาย และอยากหาที่พึ่งพิง ต้องการผู้ที่คอยสนับสนุน และท้ายที่สุด เมื่อหาสิ่งเหล่านี้จากที่บ้านไม่ได้ เด็กก็จะออกไปหาสิ่งเหล่านี้จากสังคมภายนอก ซึ่งสังคม

ภายนอกนั้นเต็มไปด้วยสิ่งที่ดีและไม่ดีมากมาย แต่การขาดการดูแลที่ดีจากครอบครัว ย่อมส่งผลให้เด็กเดินทางไปสู่สิ่งที่ไม่ดีมากกว่า การที่เด็กได้พบเจอกับกลุ่มเพื่อน ย่อมทำให้เด็กได้รับการชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียได้โดยง่าย เช่น การเสพยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดนั้น เมื่อติดแล้ว ย่อมมีความต้องการที่จะเสพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเกิดความต้องการเสพยา ก็ย่อมมีความต้องการเงิน ซึ่งวิธีการหาเงินให้ได้มาโดยง่ายนั้น วิธีหนึ่งก็คือ การค้าประเวณี เด็กจะไม่คำนึงว่าวิธีการที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่อย่างไร เพราะเด็กจะมีความเชื่อว่า การมีเงินมีความสามารถในการซื้อสิ่งต่าง ๆ จะส่งผลให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น และยอมทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองโดยไม่คำนึงว่างานที่ทำนั้น เป็นงานที่ไม่สุจริต ยิ่งไปกว่านั้นครอบครัวบางครอบครัวของเด็ก มีส่วนรู้เห็นเป็นใจให้เด็กมาทำงาน เพื่อจะให้หาเงินมาให้พ่อกับแม่ใช้จ่าย โดยที่ตนเองไม่ต้องทำงาน เด็กบางรายขายบริการแล้ว ไม่อยากค้าเองอีกต่อไป ก็ผันตัวเองขึ้นไปเป็นแม่ค้าเพื่อให้เพื่อนหรือเด็กรุ่นน้องเข้าสู่วังวนเดียวกันกับตน

5.1.2 ปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

สำหรับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีนั้น มีทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกหลายประการ ซึ่งจากการศึกษา สามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายในเกิดจาก การที่เด็กมีครอบครัวที่แตกแยก และขาดการเลี้ยงดูที่ดี ขาดความรักความอบอุ่นจากคนภายในครอบครัว รวมไปถึงการประสบปัญหาความยากจน ซึ่งผลสืบเนื่องมาจากปัญหาครอบครัวนั้น ส่งผลให้เด็กเกิดความต้องการให้มีคนคอยสนับสนุน เข้าใจ ซึ่งเมื่อเด็กขาดในสิ่งเหล่านี้ ก็ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยตรง และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ไปจากบรรทัดฐานของสังคมในที่สุด

ปัจจัยภายนอกเกิดจากการคบเพื่อนไม่ดี การชักจูงกันเที่ยวเตร่ เสพยาเสพติด เลียนแบบค่านิยมจากเพื่อน ไม่สนใจในการเรียน เกิดความอยากมีอยากได้ ฟุ้งเฟ้อ เกิดความหลงใหลในวัตถุนิยม อีกทั้งสภาพสังคม สภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่เต็มไปด้วยอบายมุขต่าง ๆ และ ผู้ที่มีพฤติกรรมแบบเดียวกัน ทำให้เกิดการเลียนแบบได้โดยง่าย รวมไปถึงระบบเศรษฐกิจที่มอมเมาประชาชน ประกอบกับอิทธิพลของสื่อ การโฆษณา ซึ่งส่งผลให้เกิดความอยากมีอยากได้ และ เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ

5.1.3 แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

- 1) ควรมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันกับภาคีที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้รับบริการ เพื่อป้องกันการเกิดผลกระทบ ในแง่ของกฎหมายต่อตัวผู้รับบริการ
- 2) เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีความเข้าใจในตัวของผู้รับบริการ เข้าใจถึงภูมิหลังของผู้รับบริการแต่ละราย ไม่ตีตรา ปฏิบัติงานภายใต้พื้นฐานของการเคารพซึ่งศักดิ์ศรี และคุณค่าของความเป็นมนุษย์
- 3) ต้องการให้มีการรณรงค์ว่า การซื้อประเวณีกรณีเด็ก เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
- 4) ค่านิยมของวัยรุ่นที่เกี่ยวผู้หญิงบริการต้องได้รับการปรับปรุง
- 5) ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ดีขึ้น ทั้งในเรื่องของเนื้อหาสาระการบังคับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- 6) การมีสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการค้าประเวณีได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม การแสวงหาแนวทางในการป้องกัน เช่น การมองเห็นคุณค่าในตนเอง จะทำอย่างไรให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน
- 7) ควรมีการเพิ่มนโยบายในการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ เพิ่มความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการค้าประเวณีให้แก่เด็กและเยาวชนให้มากขึ้น
- 8) จัดทำ MOU ในภาคการศึกษาเพื่อร่วมมือกันป้องกันปัญหาอย่างจริงจัง ในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 9) ควรมีมาตรฐานในการดำเนินงาน และมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยระหว่างผู้เสียหาย / ผู้ต้องหา เพราะในการพาผู้รับบริการ ไปสืบพยานเสี่ยงต่อการเปลี่ยนคำให้การของผู้รับบริการ
- 10) ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ต่อบุตรหลาน
- 11) รัฐควรจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ ควรมีการจัดประชาสัมพันธ์ ออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับเทศบาล อบต. เรื่องการค้ามนุษย์ และจัดให้มีสภาเด็กในแต่ละตำบล ร่วมกับกระทรวง พม. ทำกิจกรรมรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากปัญหาการค้าประเวณี
- 12) ควรมีกฎหมายที่เอาผิดต่อผู้ซื้อบริการให้เด็ดขาด ชัดเจน (ปัจจุบันเอาผิดแต่นายหน้า) เหตุใดจึงไม่ควบคุมตัวนายหน้า ผู้ซื้อบริการ แต่กลับควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่ค้าประเวณี

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาต่อการศึกษาศักยภาพของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาถึงศักยภาพของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทำให้ผู้ศึกษาเห็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นเรื่องครอบครัว

สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง พ่อแม่คือบุคคลสำคัญผู้ซึ่งมีบทบาทต่อการวางรากฐานการเป็นคนที่ดีในอนาคตให้แก่ลูก ดังนั้น พ่อแม่ ควรจะให้ความสำคัญ ทั้งในการดูแลเอาใจใส่ลูกของตนเอง ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมไปถึงการอบรมสั่งสอนสิ่งที่ถูกที่ควรให้แก่ลูก คอยชี้แนะ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้แก่ลูก เป็นแบบอย่างที่ดีที่ควรค่าต่อการปฏิบัติตาม และพ่อแม่ที่ดีควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะปัญหาสังคมต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เกิดจากสถาบันครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้น สถาบันต้นทาง จึงมีความสำคัญอย่างที่สุดในการชี้แนะให้สมาชิกของสังคมในรุ่น ๆ ถัดไปให้เป็นคนดี

2) ประเด็นเรื่องการศึกษา

สถาบันการศึกษา คือ สถาบันที่มีความสำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัว การศึกษา คือ รากฐานที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต การได้รับการปลูกฝังความรู้ ทักษะ ค่านิยมอันดีจากผู้เป็นครูบาอาจารย์จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยอบรม บ่มเพาะให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดีได้ ครูเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของเด็ก ดังนั้น ความสำคัญของครูจึงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความสำคัญของพ่อแม่ ครูควรจะเป็นผู้ที่มีความเป็นครูโดยจิตวิญญาณ มิใช่ทำเพียงเพราะหน้าที่เท่านั้น การเป็นครูโดยจิตวิญญาณนั้นหมายความว่า การที่ครูเข้าใจลูกศิษย์ เมื่อลูกศิษย์ทำสิ่งใดผิดพลาดไปก็เพราะจะเข้าใจ และหาทางช่วยเหลือ มิใช่เพียงแต่การทำโทษโดยให้ออกจากสถานศึกษาเพียงเพราะกลัวความเสื่อมเสียชื่อเสียงของโรงเรียน การแก้ไขปัญหาเด็กโดยการทำโทษและให้ออกจากสถานศึกษานั้นมิใช่การแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง แต่เป็นการผลักภาระ ผลักปัญหาให้กับสังคม และปล่อยให้เด็กออกไปเผชิญสังคมภายนอกอย่างไร้จุดหมาย

3) ประเด็นเรื่องการคบเพื่อน และสิ่งแวดล้อม

ในช่วงที่เด็กเข้าสู่วัยรุ่น คนที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วยมากที่สุดก็คือ เพื่อน เพราะเพื่อน คือ คนที่มีช่วงวัยเดียวกัน สามารถพูดคุยกันได้ง่าย และเข้าใจกันมากกว่าพ่อแม่ ซึ่งในช่วงวัยนี้ เด็กมักมีพฤติกรรมแบบเดียวกันคนในกลุ่มของตนเอง ซึ่งอาจสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นเช่นไร ตนเองก็เป็นเช่นนั้น ดังนั้น ในช่วงวัยรุ่นนี้จึงเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของอนาคต การคบเพื่อนจึงเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการบ่งชี้พฤติกรรมในอนาคตของเด็ก ดังนั้น ในการคบเพื่อน จึงควรระวังกันไปในทางที่ถูกต้อง ควรคบเพื่อนที่ดี และเมื่อเพื่อนเดินทางผิดก็ควรแนะนำ ตักเตือนกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ รอบตัวนอกจากเพื่อน ก็มีความสำคัญ เช่น ในชุมชน สังคมที่อาศัยอยู่ เพราะสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนวัฒนธรรมกลุ่มที่หล่อหลอมความประพฤติ ดังนั้น จึงควรอาศัยอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทันต่อ ความเปลี่ยนแปลง และไม่หลงมัวเมาไปกับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การอยู่ในสังคมเดียวกันไม่จำเป็น ที่จะต้องมีพฤติกรรมเดียวกับผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง แต่ควรจะมีอยู่ในสังคม อย่างมีสติ และประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

4) ประเด็นเรื่องอิทธิพลของสื่อ

ในยุคของเทคโนโลยีนี้ ปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อนี้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้น ในการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยภายใต้กระแสของเทคโนโลยีนี้ เราจะต้องเสพสื่ออย่างมีวิจารณญาณ รู้จักการแยกแยะสิ่งดีไม่ดี ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไม่หลงงมงายไปกับกระแสต่าง ๆ ที่ปลุกปั่นให้เกิดการเลียนแบบ

5) ประเด็นเรื่องกฎหมายและนโยบาย

ปัจจุบัน ปัญหาการค้ามนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการค้าประเวณีนั้น เป็นปัญหาที่มีความร้ายแรงต่อสังคมไทยในปัจจุบัน เพราะเด็กและเยาวชนกำลังตกเป็นเครื่องมือจากผู้แสวงประโยชน์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะมีกฎหมาย หรือนโยบายใด ๆ ในการเอาผิดอย่างจริงจังและเด็ดขาดต่อผู้ซื้อบริการ นายหน้า เจ้าของสถานบริการ ให้บทลงโทษนั้นมีผลที่ร้ายแรงและสามารถปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับกิจการเหล่านี้ให้หมดไปโดยสิ้นเชิง เพราะจะเห็นได้ว่ากฎหมายและนโยบายในปัจจุบันยังไม่เข้มงวดและจริงจังมากพอต่อการเอาผิดกับผู้กระทำความผิด ทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และปัญหาการค้าประเวณีก็ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังที่ทำลายอนาคตของชาติต่อไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ประเด็นต่อเนื่องที่ผู้ศึกษาสนใจจะทำการศึกษาในโอกาสต่อไป คือ การศึกษาเรื่องชีวิตภายหลังการเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้รับบริการในสถานคุ้มครองดังกล่าว
2. ผู้ศึกษาสนใจประเด็นที่เกี่ยวกับ ปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ควรมีการศึกษาเรื่องมาตรการในการจัดการกับปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

รายการอ้างอิง

หนังสือ

- กรมราชทัณฑ์. (2551). *ทัศนคติของผู้ต้องขังหญิงต่อการขายบริการทางเพศ*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- กรมสุขภาพจิต. (2547). *การทบทวนสถานการณ์เรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการให้การปรึกษา*. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต.
- กรมสุขภาพจิต. (2547). *พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กิตติ์ธนทัต เลอวงค์รัตน์. (2550). *การป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ซีแอนด์เอสพริ้นติ้ง.
- เดชา สังขวรรณ และคณะ. (2550). *กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม.
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และคณะ. (2543). *ลักษณะและความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและผู้ขายบริการทางเพศในประเทศไทย*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *โสเภณีเด็ก สภาพปัญหา ปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ.
- สุดสงวน สุธีสร. (2547). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพัทธา สุภาพ. (2542). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางรัตน์ วศินารมณ. (2554). *ทักษะการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภิตา วีรกุลเทวีญ. (2546). *การนำเสนอความเป็นตัวตนของหญิงบาร์เบียร์*. เชียงใหม่: มูลนิธิผู้หญิง กฎหมายและการพัฒนาชนบท และศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัมณพ ชูบำรุง. (2547). *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วิทยานิพนธ์

- ขจร เอื้อเชาว์ธนรัตน์. (2546). *ชีวิตและการทำงานของหญิงบริการ*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

- ชุมพล ศักดิ์สุรีย์มงคล. (2547). *อุปสรรคในการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีบริเวณท้องสนามหลวงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- นิสิต ศักดิ์พันธ์. (2546). *กระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กนักเรียนหญิงในจังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ประเสริฐ เดชาภิมุขกุล. (2553). *ทัศนคติของวัยรุ่นไทยต่อการเรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อลามก*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ปราศรัย ศิริปรีชาพงษ์. (2542). *โสเภณีเด็กหญิงในเขตเทศบาลเมืองนครพนม*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ปิยวรรณ สุขทอง. (2549). *เหยื่อในความผิดฐานค้ามนุษย์*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ปิยะพงษ์ พันธุ์ธงไชย. (2547). *การศึกษาสาเหตุที่ทำให้หญิงเข้ามาสู่การขายบริการ: ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงขายบริการบริเวณสนามหลวง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- มินตรา ประเสริฐสังข์. (2547). *ทัศนคติของวัยรุ่นต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบดินทรเดชา สิงห์สิงหเสนี*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- รวีภาส น่วมลิวงค์. (2548). *ทัศนคติของหญิงอาชีพพิเศษต่อรูปแบบการค้าประเวณี*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- วัฒนา วิเศษฤทธิ. (2552). *ทัศนคติของประชาชนต่อการขายบริการทางเพศบนสื่ออินเทอร์เน็ต*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- หนึ่งฤทัย โอภาสพสุ. (2546). *การขายบริการทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- มติชนออนไลน์. (2558). สหรัฐเปิดรายงานค้ามนุษย์ จัดอันดับไทยเที่ยว 3 เท่าเดิม. สืบค้นจาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1438003098.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

เรื่อง ทศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและ

เยาวชน : กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการเด็กและเยาวชน

ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน เหตุปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงทศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้

นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว

ผู้ศึกษา

แบบสัมภาษณ์นักสังคมสงเคราะห์ของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
เรื่อง ทักษะที่มีต่อปัจจัยการเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน

1. ข้อมูลส่วนตัว

1.1 ชื่อ.....สกุล.....

1.2 ตำแหน่ง.....

2. ประสบการณ์ในการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ (เฉพาะงานค้ามนุษย์)

2.1 จำนวนปีที่ทำ..... ปี

2.2 มีกระบวนการในการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ใช้เทคนิคในการปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการทำงานด้านค้ามนุษย์ (ในภาพรวม) มีอะไรบ้าง

และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 มุมมองของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่ค้าประเวณี (ในภาพรวม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 ท่านคิดว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนค้าประเวณี และปัจจัยดังกล่าวนี้มีผลอย่างไร

2.6.1 ปัจจัยภายนอก ได้แก่ อะไรบ้าง และเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.6.2 ปัจจัยภายใน ได้แก่ อะไรบ้าง และเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2.7 ท่านมีแนวทาง / ข้อเสนอแนะ/ นโยบาย ในการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีของเด็กและ
เยาวชนอย่างไร และหน่วยงานของรัฐ / เอกชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้
อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.8 มีอุปสรรค / ข้อจำกัด ในการปฏิบัติงานอย่างไร

2.8.1 กรณีการปฏิบัติงานกับผู้รับบริการ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.8.2 กรณีการปฏิบัติงานร่วมกับภาคีต่างๆในการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีของเด็ก
และเยาวชน

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพรชนก บุญโพธิ์แก้ว
วันเดือนปีเกิด	14 กันยายน 2532
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2554: สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่ง	นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านสตรีและเด็ก กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประสบการณ์ทำงาน	2557-ปัจจุบัน: นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านสตรีและเด็ก กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2556-2557: นักสังคมสงเคราะห์ บ้านทานตะวัน มูลนิธิเด็ก